

KIVENJUURET 50

- Mitä meistä jää
- Murto-sukua Ylöjärvellä
- Tarvitaanko vielä sukuseuraa?
- Kivenjuuret 1–50 hakemistot

Kivenjuuret 50 | Toukokuu 2023

Julkaisija | Stenroth sukuseura ry

Päätoimittaja | Hannu Sariola hannu.sariola@helsinki.fi

Taitto | Heikki Poroila

Painopaikka | Printek, Keuruu

ISSN | 2670-3610 (painettu) 2670-3629 (verkkójulkaisu)

Verkkosivut | www.stenrothsukuseura.fi

Kansikuva | Yrjö ja Amanda Murto Ylöjärvellä 1960 (kuvaaja tuntematon)

Kivenjuuret 50 sisältö

3 Hannu Sariola | *Kivenjuurten 50. julkaisu on edessäsi*

3 Ilari Stenroth | *Terveisiä hallituksesta*

Mitä meistä jää

4 Clarisse Berggård | *Elämäni kvartaalit*

5 Emil Anton | *Elämäni ikkunoita maailmaan: kolme uutta kirjaa*

8 Hannu Sariola | *Elämäni patologina eli Heippa ja kiitos kaloista!*

9 Simo Pinomaa | *Ekonomisti eläkkeelläkin*

11 Timo Siukonen | *Elämää pilvenhattaroiden alla*

13 Kukka Sariola | *Yksinäisyys*

15 Jukka Paatero | *Mitä meistä jää I: Saarenmaa kutsuu*

18 Eila Passoja | *Matkalla syyskuussa 1939*

22 Juhani Murto | *Murto-sukua Ylöjärvellä*

25 Timo Siukonen | *Provokatiivinen keskustelun avaus*

26 Seija Lind | *Vuodet ovat vierineet*

28 Anders von Bell | *Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa VI*

33 Heikki Poroila | *Täyttä elämää koneen varassa*

35 *Stenroth-suvussa tapahtuu*

36 *Kivenjuuret 1–50 Hakemistot*

Kivenjuurten 50. julkaisu on edessäsi

Teksti | Hannu Sariola

50 kertaa tarkoittaa, että lehteä on tehty aika tarkkaan 27 vuotta. Se on hyvä jos ei erinomainen saavutus. Tarkoittanee sitä, että sillä on innokkaita tekijöitä ja lukijoita. Mikä tekee sukulehden kiinnostavaksi ja näin pitkäikäiseksi? Tietysti tiedot sukulaisista, sukututkimuksesta ja myös suvusta poistuneista. Sen lisäksi tarinat sukulaisten ihmeellisistä seikkailuista muukalaislegioonassa, maissa ja merillä sekä onnelliset ja traagiset perhekuvaukset, jännät harrastukset ym.

Kun joku kuulee tai hänelle kerrotaan, että hän on Stenrotheja, ensireaktio on hämmennys. Vai niin, mitä ne semmoiset ovat? Sitten voi herätä mielenkiinto sukulaisiin. Siinä auttavat sukuseura ja sen tapaamiset, Timo Siukosen sukukirjat ja lehemme Kivenjuuret. Kun aloitin sen päätoimittajana vuoden vaihteessa, oli ihan nolo olo. Enhän kuitenkaan koskaan ole ollut mukana sukututkimuksessa. Olen lukenut vuosia lehteä, mutta kun piti ruveta vetämään sitä, meni jauhot pussiin.

Tätä lehteä on ollut tekemässä seuran hallitus, ja siitä on heitä paljosta kiittäminen. Numeron teemana kulkeva Stenrothien elämä haluaa kertoa, miten mielenkiintoisia ja ennen kaikkia erilaisia Stenrothien elämät ovat. Toivoisin että annatte siitä palautetta ja ehdotatte teemoja ja kirjoittajia seuraavaa numeroa varten.

Hallituksen terveisiä

Teksti | Ilari Stenroth

Kiitos Teille, että olette pysyneet sukuseuran jäsenenä näinäkin aikoina, jolloin emme ole voineet järjestää tapaamisia ja retkiä. Ilman säännöllistä jäsenmaksutuloa ei olisi Kivenjuuret-lehden numeroa 50 edessäsi luettavanasi. Kirjoitan palstallani sukuseuran hallituksen terveisiä. Alkuvuonna olemme pitäneet kaksi hallituksen etäkokousta. Lähetimme jäsenkirjeen kaikille jäsenille ja sihteerimme Heikki Poroila jopa postitti käsityönä kirjepostilla jäsenkirjeet niille lopuille jäsenistämme, joihin meillä ei ole sähköpostiyhteyttä. Jäsenkirjeessä toivotimme Teidät tervetulleeksi pitkän tapahtumatauon päätteeksi kulttuuriretkelle kesäkuussa, jota olemme hallituksessa varapuheenjohtaja Jukka Paateron johdolla valmistelleet. Olemme hallituksessa myös käsitelleet ilolla useita jäsenhakemuksia, joista eräskin oli oman vaimoni Sinin.

Taloudenhoitaja Seija Lindin ja sihteerin Heikin uurastuksen ansiosta olemme saaneet kevään aikana vietyä läpi seuran tilipankin vaihtamisen OP Uusimaaksi. Pankkia vaihtamalla pyrimme laskemaan toimintakulumme, vaikka itse vaihdosta syntyi kertaluonteisia kulueriä. Kiitos uurastajille, että saimme sukuseuran luovittua lukuisten finanssialan koukeroiden läpi.

Sukuseuran historia- ja viestintätoimikunnat ovat viime aikoina olleet horroksessa, osin pandemiastakin johtuvista syistä. Toimikuntien henkiin heräämistä ei ole kuitenkaan ollut näköpiirissä. Pohdimme hallituksessa, että ehkä aika on ajanut ohi toimikunnista ja päätimme lakkauttaa liian virallisilta kuulostavat toimikunnat ja perustaa tilalle helpommin lähestyttävämmän historiatyöryhmän tuomaan yhteen sukututkimuksesta ja -historiasta kiinnostuneita tai kokeneempia alan harrastajia matalalla kynnyksellä. Työryhmää vetää Maaria Puupponen, mutta sillä ei ole hallituksen asettamia erityisiä tehtäviä – harrastajien henkilökohtaiset kiinnostukset ohjatkoon työryhmän omia tavoitteita Stenroth-suvun tutkimisessa. Lisätietoja työryhmästä saa Maarialta itseltään.

Hyvää kesän alkua ja toivottavasti näemme kesäkuussa Nissbackassa!

Mitä meistä jää

Elämäni kvartaalit

Teksti | Clarisse Berggårdh

Kuva | Lari Järnefelt

Muistan koulutehtävän ala-asteella, jossa piirrettiin sukupuuta niin kauas kuin kykeni vanhemmilta ja iso-vanhemmilta kyselemään. Tehtävä oli hauska, sain apua sekä isältäni että mummoltani ja saimme sukupuuta rakennettua isovanhempien isovanhempiin asti. Lopuksi muistan isäni todenneen: ”Ajatella, miten monta ihmistä on tarvittu siihen, että sinusta tuli sinä!”

Nyt 56-vuotiaana voin lisätä, että sukuun lisäksi ihmisen elämään vaikuttavat ennen kaikkea ne ihmiset, joiden kanssa saa kasvaa ja elää.

Olen hahmottanut omaa ja muidenkin elämää niin, että aika voidaan jaksottaa ”kvartaaleina”. Olkoonkin niin, että kvartaali ei tässä ole neljännesvuosi vaan neljännesvuosisata. Ensimmäinen kvartaali on ”Sattuman Kvartaali”. Emme voi vaikuttaa siihen mihin perheeseen synnymme tai minkälaisen kasvatuksen saamme. Siksi rakastava ja kannustava lapsuuden perhe on mitä suurimmassa määrin onnekas sattuma. Mikään perhe ei ole täydellinen, ja tekee kokonaisuuden kannalta ihan hyvää sekin, että jo nuorena oppii kohtaamaan myös vastoinkäymisiä. Omassa elämässäni voin olla kiitollinen siitä perustasta, jonka sain perheeltäni. Vanhempien ja sisarusten lisäksi minulla oli läheiset suhteet äidin puoleisiin isovanhempiin, jotka elivät kovin erilaista elämää kuin vanhempani mutta joille suhde vanhimpaan lapsenlapsen eli minuun oli erittäin tärkeä. Ehkä ainoan tyttärensä, äitini, lähettäminen sotalapseksi Ruotsiin oli jättänyt syvän haavan, jota halusivat näin paikata.

Elämän toinen kvartaali on ”Työn (tai ehkä jopa Raatamisen) Kvartaali”. Sen aikana hankimme koulutuksen, teemme työtä, useimmiten myös perheellistymme ja lopulta saamme lapset aikuisuuteen. On ruuhkavuosia, paljon tapahtumia ja vaatimuksia. Opiskelin Hankenilla, sain ensimmäisen koulutusta vastaavan työpaikan, menin naimisiin, sain molemmat lapset, etenin uralla ja elin kaikin tavoin aktiivista ja kiinnostavaa elämää. Tapahditi paljon hyvää, mutta toki oli myös ongelmia. Sain ensimmäisestä toimitusjohtajan tehtävästä näkyvät potkut ja erosin pitkästä avioliitosta – onneksi en kuitenkaan samaan aikaan.

Kun lähestyin viidenkymmen vuoden ikää, ymmärsin että elämän kolmoskvartaali voi itse asiassa olla ihmiselämän vapain ajanjakso: ”Vapauden Kvartaali”. Riippuen siitä mitä edellisellä kvartaalilla on tehnyt ja ehkä

saavuttanut, voi nyt vapaammin valita miten suhtautua työelämään ja missä vaiheessa siitä lähtee irtautumaan, minkälaisen suhteen rakentaa aikuisiin lapsiin ja kenen kanssa jakaa arkielämänsä. Minulle kävi niin onnellisesti, että tapasin avioeroni jälkeen uuden kumppanin, jonka kanssa yhdistimme perheet ja menimme naimisiin. Työelämässäni olen päässyt tekemään yhä enemmän itselleni merkityksellisiä asioita, nyt jo neljännessä pestissäni asiantuntijaorganisaation toimitusjohtajana.

No entä elämän neljäs kvartaali? Sitä kutsun ”Bonus Kvartaaliksi”. Silloin sopii vain toivoa, että on sukupuustaan saanut kelvollisia geenejä ja että on onnistunut elämään edellisillä kvartaaleilla niin, että elämä viimeisellä neljänneksellä olisi mahdollisimman hyvää ja laadukasta. Omalla kohdallani tätä ”Vapauden Kvartaalia” on onneksi vielä jäljellä tovi ;-)

Elämäni ikkunoita maailmaan: kolme uutta kirjaa

Teksti | Emil Anton

Kuva | Jukka Luoma

Professori Janne Saarikivi kirjoittaa eräässä kirjassaan, että jokainen kieli, pienikin, avaa koko maailman, mutta eri kohdasta. Sama mielenkiintoinen asia pätee myös vaikkapa uskontoihin tai oikeastaan jokaiseen ihmiseen: jokainen uskonto avaa kokonaisen maailmankatsomuksen mutta eri virityksellä, ja jokainen ihminen avaa näkökulman samaan maailmaan, mutta eri kohdasta, jokainen uniikista perspektiivistä ajassa ja paikassa. Kyseessä on jännittävä objektiivisen ja subjektiivisen kohtaaminen ja dialogi.

Keväällä 2023 sattui niin erikoisesti, että minulta pääsi ilmestymään kolme kirjaa, joista jokainen avaa ikkunan siihen, millaisena elämä ja maailma minulle suomalais-irakilaisena katolisena teologina – ja stenrothilaisena – näyttäytyy. Seuraavassa kerron vähän jokaisesta kirjasta ja siitä, mitä kautta kunkin niistä aihe on tullut elämäni. Jokaisessa on myös jonkinlainen hauska Stenroth-yhteys.

Irakilaisempi kuin luulit

Aloitin kirjastani *Irakilaisempi kuin luulit* (Tampere: Päivä 2023). Isäni Mukram Antonin ja äitini Seija Antonin liitosta Stenrothin sukuun syntyi kolme puoli-irakilaista yksilöä,

joten ehkä kirjan nimi pätee sikäli jo sukuummekin. Kirja jatkaa aiemman kirjani *Kahden virran maa: Sivilisaation ja kristinuskon irakilainen tarina* (Helsinki: Kirjapaja 2020) tematiikkaa helppolukuisemmassa muodossa, osoittaen muun muassa Raamatun, juutalaisuuden, kristinuskon ja jopa länsimaisen tieteen vähemmän tunnetut irakilaiset juuret.

Omia irakilaisia juuriani aloin löytää enenevässä määrin vuoden 2015 jälkeen, kun Suomeen tuli 20 000 irakilaispakolaista. Silloin tälle stenrothilaiselle puoli-irakilaiselle valkeni, että nyt jos joskus olisi jonkinlaisen kulttuurisen sillanrakennustyön paikka. Tämä jälkimmäinen, uusi kirja syntyi parin lähisukulaisen jäätyä jumiin aiemman kirjan puolivälin tienoille liian tiiviin tietomäärän takia.

Irakilaisempi kuin luulit koostuu aiemmin blogeina ja lehtijuttuina julkaistuista artikkeleista, aina Gilgamesh-epoksesta paavin Irakin-vierailuun vuonna 2021 asti. Kustantajaksi valikoitui vapaakirkollinen Päivä, jolle isoenoni Yrjö Sariolakin aikoinaan ekumeenisessa hengessä kirjoitti useampiakin kirjoja. Tässäkin yhteydessä ja yhteistyössä lienee ollut taustalla suvun siunaus.

”Irakista ei ole tullut Suomeen vain pakolaisia, vaan sieltä ovat tulleet myös vaikkapa sellaiset vaatimattomat keksinnöt kuin pyörä, kaupunkiasuminen, kuusikymmenminuuttinen tunti, kirjoitustaito, laki ja uskonto – viimeksi mainittu toki joidenkin välikäsien kuten Israelin, Kreikan, Rooman ja Ruotsin kautta.”
(Irakilaisempi s. 20).

Rooma: opas pyhiinvaeltajalle

Isäni kautta minut ja sisarukseni kastettiin pienenä katoliseen kirkkoon. Sitä kautta minulle avautui stenrothilaisittain poikkeuksellinen uskonnollinen kasvuympäristö. Puolalainen nunna opetti minulle yläkoulussa uskontoa, ja nunnien järjestämän kesäleirin kautta päädyin Puolaan ensimmäiselle pyhiinvaellukselleni 16-vuotiaana. Myöhemmin samana vuonna (2002) kävin ensimmäistä kertaa Roomassa, minne palasin seuraavina vuosina uudestaan. Sain nähdä ja kokea tärkeimmät pyhiinvaelluskohteet kuten Pietarin ja Paavalin hautasilikat, Jeesuksen ristin reliikit, pyhät portaat, katakombit ja niin edelleen. Vuonna 2016 tutustuin Roomaan paremmin, kun tein siellä puoli vuotta teologian väitöskirjaani.

Teologiakiinnostuskin taitaa kulkea suvussa. Isoäitini isoisa Osvold Stenroth, Laukaan kirkkoherra, on minulle kiehtova hahmo. Hän suomensi ensimmäisenä alkukielestä (kreikasta) niin sanotun apostolisten isien kirjoitukset eli vanhimmat Uuden testamentin ulkopuoliset, (perinteisesti oikeaoppisena pidetyt) kristilliset kirjoitukset. Apostolisista isistä varhaisin on Clemens Roomalainen, jonka kotikirkko (San Clemente) sijaitsee lähellä Colosseumia ja vuoden 2016 Rooman-kotiani.

Tämä on yksi suosikkikohteistani ikuisessa kaupungissa: kolmikerroksinen kokonaisuus, jossa maatasolla on 1100-lukulainen basilika ja yksi Rooman upeimmista mosaiikeista, sen alla arkeologisissa kaivauksissa paljastunut 300-luvun kirkko vanhoine freskoineen, ja vielä sen alla ensimmäisen vuosisadan mithralainen pyhäkkö sekä jäänteitä roomalaisesta

kodista, jossa neljäntenä Rooman piispana pidetty Clemens kenties asui. Krimillä marttyyrikuoleman kokeneen Clemensin pyhäinjäännökset tämän nimikkobasilikaan toi 800-luvulla slaavien apostoli pyhä Kyrillos, jonka hauta on niin ikään täällä.

Vuonna 2016 sain myös liittyä mukaan pastori Antti Kruusin järjestämälle retkelle Roomasta Montecassinon benediktiiniläisluostariin, ja 2018 pääsin apuoppaaksi Kruusin viikonmittaiselle Italian-pyhiinvaellukselle. Niitä hänelle on kertynyt tähän mennessä jo yli 50. Yhdessä päätimme yhteisten resurssiemme pohjalta toteuttaa uuden kristillisen Rooma-oppaan. *Rooma: opas pyhiinvaeltajalle* (Helsinki: Kirjapaja 2023) eroaa turistioppaasta siinä, että kohteina ovat pääasiassa kirkot (Roomassa niitä on enemmän kuin missään muussa kaupungissa: yli 900!), ja mukana on baariehdotusten sijasta rukouksia ja mietiskelytekstejä.

”Rooma on Jerusalemin ohella toinen ikivanha kristillinen pyhiinvaelluskaupunki. Kristinusko syntyi 30-luvulla jKr. nimenomaan Rooman valtakuntaan kuuluneessa Jerusalemissa ja levisi hyvin nopeasti, ilmeisesti jo 40-luvulla, valtakunnan pääkaupunkiin. Siellä kuolivat 60-luvun vainoissa kristinuskon kaksi suurinta varhaisinta johtajaa ja levittäjää, apostolit Pietari ja Paavali.”
(Rooma s. 13).

Lestadiolainen ja katolinen: Näkökulmia Pohjolan kristillisyyteen

Vuonna 2013 tutustuin vanhoillislestadiolaiseen maallikkopuhujaan ja teologian opiskelijaan Joonas Korteniemeen, josta tuli ystäväni ja oppaani lestadiolaisuuden maailmaan. Vuonna 2018 kävi kuitenkin niin, että Korteniemi erosi puhujantehtävästään ja liittyi jonkin ajan harkinnan jälkeen katoliseen kirkkoon. Hänen jälkeensä saman siirtymän teki joukko muitakin nuoria miehiä, ja kuin itseltään syntyi uusi ilmiö, jota olemme nimittäneet väljästi ”lestadiolais-katolisuudeksi”. Siitä on tullut osa elämäni viimeisinä

vuosina, ja monien blogikirjoitusten jälkeen kypsä ajatus kirjoitusten (Joonan ja omieni) julkaisemisesta kirjana. Joonan sukulaismies ja pohjoisen kirjallisuuden kustantaja Tuomo Korteniemi tarttui ehdotukseen, ja niin ilmestyi *Lestadiolainen ja katolinen: Näkökulmia Pohjolan kristillisyyteen* (Rovaniemi: Väyläkirjat 2023).

Korteniemen suku on lestadiolaisuuden historian ja jakautumisten ytimessä, sillä 1870-luvulla eräs Salomon Korteniemi perusti USA:n Minnesotassa – isoisäni synnyinosavaltiossa – ensimmäisen lestadiolaisen vapaakirkon. Salomon Korteniemen pienestä vastustajien joukosta alkoi kehitys, joka johti lestadiolaisuuden pirstoutumiseen useampaan eri ryhmään ensin USA:ssa ja sitten myös Pohjoismaissa. Nyt 150 vuotta myöhemmin Samuli

Korteniemi, Joonan setä, kuuluu vanhoillislestadiolaisen keskusjärjestön Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistyksen (SRK) johtokuntaan, jonka puheenjohtajana toimii – kuinka ollakaan – stenrothilainen Valde Palola. Siispä myös Stenrothien suku on aivan vanhoillislestadiolaisuuden ytimessä.

Korteniemeläis-kivenjuurilainen lestadiolaiskatolinen puheenvuoro käsittelee rakentavan kriittisesti Suomen suurinta herätysliikettä, sen isähahmoa ja haaroja, seurakuntaoppia, hoitokokouksia, julkisuuskuvaa ja nykytilaa. Kirja on sekä analyysi että kutsu dialogiin. Korteniemen lisäksi kaksi muutakin vanhoillislestadiolaisuudesta katolilaisuuteen siirtynyttä suomalaista kertoo kirjassa kääntymyksestään. Lopussa on matkaraporttini Suomen ja Ruotsin Lapista. Matkasin hiihtolomalla kauniissa maisemissa lestadiolaisuuden synnyinseudulla Tornionlaaksossa ja tunnustelin, minkälainen lestadiolaiskatolinen yhteys voisi olla mahdollista minkäkin lestadiolaisuunnan edustajien kanssa. Viikon seikkailu päättyi todella ihmeelliseen kohtaamiseen, jonka päätteeksi hyvinkin eri taustoista tulevat ihmiset löysivät nopeasti syvän sydänten yhteyden ja toivottivat toisilleen lestadiolaisittain *Guds frid*, Jumalan rauhaa.

”Iin pappilaan vuonna 1885 kokoontuneet jakamattoman lestadiolaisuuden papit yksimielisesti tunnustivat, että ’ulkopuolella nk. lestadiolaista liikettäkin löytyy Jumalan Hengen työtä, vieläpä opetuslasten mieltä ja elävää uskoa’. Vastaavasti Vatikaanin II kirkolliskokouksen mukaan ei-katolisten kristittyjen kanssa ’on olemassa rukouksen ja muiden hengellisten lahjojen yhteys sekä vieläpä eräänlainen todellinen yhdysside Pyhässä Hengessä, koska hän lahjojensa ja armonsa kautta työskentelee heissäkin pyhittäväällä voimallaan” (Lestadiolainen s. 45).

Elämäni patologina eli *Heippa ja kiitos kaloista!*

Teksti | Hannu Sariola

Kuva | Tatjana Bergelt

Aloitin urani vuonna 1977 kesäkandina KYS:n patologian osastolla. Kari Karkola teki naapuripöydällä oikeuslääketieteellisiä avauksia. Kesästä tuli elämäni oudoin. Olin vuokrannut mökin Kallaveden rannalta. Kävin joka päivä kalastelemassa verkoilla ja virvelillä. Kalaa tuli rutosti. Yhtenä aamuna Karin pöydällä makasi naapurimökin isäntä, jonka vaimo oli tappanut Halosen karhupatsaalla.

Vaimo joutui tietysti Niuvanniemen vankimielisairaalaan, jossa hän tappoi itsensä hyppäämällä ikkunasta – ja ilmestyi naapuripöydälle. Loppukesän uistelin heidän verkkajaan, jotka olivat täynnä mätäneviä kaloja. Seuraavaksi naapuripöydän täytti helsinkiläinen nuori poika, joka oli tullut mummolaan kylään lähelle meitä. Yöllä oli kova ukkosmyrsky ja salama iski mökkiin. Mummo putosi sängystä, mutta poika kuoli salamaniskuun. Ihmettelin miten vähän salama jättää jälkiä ruumiiseen.

Seuraavaksi nostettiin pöydälle kolme miestä, joiden auto paiskautui mökkitien mutkassa ulos. Autoa ajoi rattijuoppo. Eikä tässä kaikki. Kesätyö loppui ja palasimme Helsinkiin. Viikko lähtömme jälkeen vuokramökki paloi poroksi ilmeisesti sähkövian seurauksena. Meillä oli hyvä tuuri, ettemme palaneet sinne mökkiin. Sittenpä perheeni olisi ollut itse naapuripöydällä.

Tulin seuraavina ja taas seuraavina kesinä patologian laitokselle Helsingissä. Sille tielle sitten jäin ja ensimmäisestä kesästä on nyt kulunut 45 vuotta. Ylilääkärin pestini HUS Diagnostiikkakeskuksessa päättyi 7. päivä maaliskuuta. Aamukamassani ei ole enää montakaan piikkiä.

Olen koko elämäni tehnyt kahta asiaa – patologiaa ja kehitysbiologiaa. Näitä teemoja sitoo monikin asia. Ensimmäinen oli patologian professori Lauri Saxénin luento induktiivisista vuorovaikutuksista sikiön kehityksen aikana. Tuo ensimmäisen vuosikurssin luento oli

”brain blowing”. Haukoin henkeä anatomian laitoksen luentosalissa. ”Tuo on mun juttu!” Toinen on se, että kehitysbiologinen tutkimus auttaa ymmärtämään ihmisen epämuodostumien syntymekanismeja.

Valmistumisen jälkeen rupesin erikoistumaan patologiaan ja siinä sivussa tekemään väitöskirjaa munuaisen erilaistumisesta – tietysti Laurin eli Tupun ohjauksessa. Toinen ohjaajani oli Peter Ekblom, jonka väitöskirjan oli Tupu myös ohjannut. Elämän tai oikeastaan kuoleman ihmeitä on, että kumpikin kuoli (suuresta ikäerosta huolimatta) muutaman kuukauden sisällä syksyllä 2005. Eikä tässäkään vielä kaikki.

Olin erikoistunut lastenpatologiksi ja istuin mikroskoopin ääressä lastenklinikan työhuoneessani vuonna 1993. Oveen kolkutettiin. Sisään astui professori Erkki Savilahden saatamana kiinalainen nainen. Erkki esitteli mi-

nulle Xiajuan Mengin. Erkki sanoi, että Xiajuan alias ”Juan” haluaisi tehdä mitä tahansa työtä. Juanin englanti oli surkeaa. Sain vaivoin selville, että hän oli pekingiläinen lastenkirurgi, jonka aviomies oli tullut Nokialle töihin. Mietin vähän aikaa. Kielitaito oli lähellä nollaa, mutta lastenkirurgilla täytyy olla hyvät kädet ja työmotivaatiokin näytti olevan kohdallaan.

Olimme juuri perustaneet Rauvalan Heikin kanssa transgeenisten hiirten laboratorion Suomen Akatemian rahoituksella. Siellä oli käväissyt parikin ihmistä harjoittelemassa mikroinjektiota, mutta huonolla menestyksellä. Injektorin ei tarvitse puhua – päinvas-toin. Se voisi häiritä työntekoa. Niinpä Juan palkattiin injektoriksi. Muutamassa kuukau-dessa laboratorio oli täydessä vauhdissa ja en-simmäiset transgeeniset hiiret syntyivät. Olimme Heikin kanssa sopineet, että trans-geenisen yksikön ensimmäisen vuoden aikana tehdyissä artikkeleissa olisivat mukana myös injektorit, koska he ovat niin keskeisessä ase-massa. Niinpä Juanin ensimmäinen artikkeli oli *British Journal of Cancer* -lehdessä. Ei huono startti.

Laboratorioni muutti Biotekniikan insti-tuuttiin 1990-luvun alussa ja kliininen työ su-pistui sikiöavauksiksi, joita tein nuppikor-vauksella. Yhtenä päivänä Juan tuli luokseni ja sanoi hyvällä englannin kielellä: ”I want to

start my own research.” ”That is great to hear”, vastasin. Minun ja Mart Saarman oh-jaama väitöskirja valmistui vuonna 2001 ja hyväksyttiin kunniamaininnalla. Se käsitteli siittiöiden kantasolujen erilaistumisen sääte-lyä ja yksi osajulkaisu tuli ulos *Science*-leh-dessä. Kirja sai kaikki mahdolliset palkinnot: Helsingin yliopiston parhaan biolääketieteelli-sen väitöskirjan palkinnon, yliopiston inno-vaatioyksikön palkinnon ja lääketieteellisen tiedekunnan vuoden parhaan väitöskirjan pal-kinnon. Juan kuoli nopeasti levinneeseen syö-pään 42-vuotiaana 27.12.2005. Hautaan meni kolme työtoveria kolmen kuukauden sisään.

Vuosituhannen vaihteessa muutin takai-sin Meilahden kampukselle, kun Biomedicu-mista annettiin hyvät labratilat, professuuri lääkiksessä ja sivuvirka patologialla. Kliinisen työn ohessa tein yliopiston erilaisia hallinnol-lisia tehtäviä ja johdin viime vuoteen DSHealth tutkijakoulua. Vuoden vaihteessa tohtorikoulutus uudistui ja aikaisemmat neljä tutkijakoulua yhdistettiin Helsingin yliopiston tutkijakouluksi. Yliopistourani loppui täytet-tyäni viime syyskuussa 68 vuotta. Lastenpato-login ura loppui nyt maaliskuussa ja viimeiset kuukaudet menivät teemalla ”loppuu se, se ja se”.

Sanon kuin delfiinit jättäessään maapal-lon Douglas Adamsin *Linnunradan liftarin käsikirjassa*: ”Heippa ja kiitos kaloista.”

Ekonomisti eläkkeelläkin

Teksti | Simo Pinomaa

Kuva | Satu Toivonen

Ekonomisti Simo Pinomaa jäi keväällä 2023 eläk-keelle työskenneltyään vuosikymmeniä Etelärän-nan järjestöissä. – Tulin Etelärantaan vuonna 1987 ja tittelini oli talouspoliittinen asiamies. Työnantaja oli ensin STK eli Suomen Työn-antajien Keskusliitto, sittemmin TT eli Teolli-suuden Työnantajat ja vuodesta 2005 alkaen EK. Tätä ennen olin työskennellyt työministe-riössä ja Tilastokeskuksessa.

Tehtävät ovat 35 vuoden aikana muuttuneet välillä paljonkin, mutta keskeistä niissä kai-kissa on ollut tuottaa analyysia Suomen talou-den tilasta ja näkymistä.

Miten toimiston arki on näinä aikoina muuttunut? – Työelämä oli 1980-luvulla toden totta toiselta vuosisadalta. Ensimmäisinä vuosina ei ollut edes henkilökohtaisia tietokoneita.

ATK-aika alkoi 1980-luvun lopulla, kun saimme PC:t työpöydillemme. Käytössä oli MEMO-niminen järjestelmä, jonka kautta pystyi lähettämään tekstiviestityyppisiä lyhytsanomia. Sen käyttöaktiivisuutta edisti merkittävästi Johannes Koroman rohkea veto, kun hän alkoi lähettää tärkeitä sisäisiä tiedonantoja juuri MEMO:n kautta.

Muistan elävästi senkin vaiheen, kun Etlan tutkijat tulivat vuoden 1995 paikkeilla kertomaan internet-nimisestä keksinnöstä. Siinä oli ekonomisteillekin ihmettelemistä, että mikähän tämän world wide webin taloudellinen vaikutus tulee olemaan...

Mikä nousee esille vuosikymmenten aikana koe-
tuista suhdannevaihteluista? – Elinkeinoelämän synkimmät vaiheet ajoittuivat 1990-luvun lamaan. Suomi lyötiin polvilleen – työttömyysprosentti nousi muutamassa vuodessa alle 4 prosentista lähes 18 prosenttiin.

Pahimman romahduksen aikaan vuonna 1991 olin työkierrossa Etlan suhdanneryhmässä eli seurasin talouden vajoamista päivä päivältä. Se oli tyrmistyttävää - tuolloin saman vuoden BKT-ennuste sukelsi nollassa 7 prosenttia miinukselle. Ekonomistin ammattitaitoa on suhdanteiden ennustaminen, mutta noina aikoina tosielämän käänneet ylittivät synkimmätkin arviot.

Sen jälkeen on nähty monet kriisit, mutta ei mitään tuohon verrattavaa. Onneksi

Suomi selvisi. Pian ekonomistinkin työpöydälle tuli positiivisempia aiheita kuten EU-integraatio ja Nokia-ilmiö, joka piristikin julkista taloutta ennennäkemättömällä tavalla.

Mistä saavutuksesta Eteläranta voi olla erityisen ylpeä? – Elinkeinoelämällä on isot ansiot siinä, että sitouduimme päättäväisesti ja etunojassa ajamaan Suomen liittymistä EMUun eli valuuttaunioniin ja euron käyttöönottoon. Elinkeinoelämän voimallinen ja varhainen EMU-kanta antoi poliitikoille niiden tarvitseman selkänöjan omille päätöksilleen. Näin vaikutimme koko Suomen tulevaan asemaan Euroopassa ja EU:ssa. Samaan aikaan Ruotsin sisarjärjestö jäi jähkailemaan ja länsinaapuri jäikin EMU-junasta.

Tämä oli myös ammatillisesti jännittävää aikaa, sillä toimin usean vuoden ajan järjestöme EMU-koordinaattorina. Sain tehdä politiikan päättäjille ja jäsenyrityksille lukemattomia laskelmia ja arvioita EMU-jäsenyyden ja euron käyttöönoton vaikutuksista.

Olimme vuosituhannen alussa edelläkävijöitä myös työperäisen maahanmuuton edistämässä. Valitettavasti rintamalinjat tuntuvat edelleen pysyneen samoina. Esimerkiksi työvoiman saatavuusharkinnasta ei vielä kukaan luovuttu.

Mikä tässä ajassa on keskeistä? – Eteläranta on edelleen yhteiskunnan suunnannäyttävä. On hienoa nähdä, kuinka erityisesti EK on ottanut paikkansa Suomen rohkeana ja määrätietoisena uudistajana esimerkiksi vihreän siirtymän edistämässä. Samoin yrittäjyys on nostettu aivan uuteen asemaan EK:n kärkiteemojen joukossa. Myös EK:n näkyvyys mediassa ja julkisessa keskustelussa on aivan omaa luokkaansa. Aiemmin julkikuva oli kovin kaipa ja tupo-painotteinen.

Olen täysin vakuuttunut, että monista haasteista huolimatta Suomelle käy hyvin. Avainasemassa ovat tekoälyn kaltaiset uudet teknologiat, jotka parantavat tuottavuutta valtavasti harppauksin – se kyllä kanavoituu monella tapaa hyvinvoinniksi.

Elämää pilvenhattaroiden alla

Teksti | Timo Siukonen

Kuva | Helena Siukonen

Voisin epäilemättä kirjoittaa tuhansia liuskoja tarinoita, jotka pulppuaisivat kokemuksista ja mielikuvituksesta. Olenhan laulattanut kirjoituskoneiden ja tietokoneiden näppäimistöjä ammatikseni yli 50 vuotta. Tekstin synnyttäminen ei ole vaikeaa, sisällön ja laadun tuottaminen on. Aina on muistettava, kenelle kirjoittaa ja miksi. Mikä onkaan tekstin perimmäinen tarkoitus?

Tuhansista kirjoituksista huolimatta luulen tärkeimpien tarinoiden syntyneen satuina saunan lauteilla, hiekkarannalla, marjametsässä, lastenhuoneessa ja unissa. Niitä ei ole pantu arkistoon talteen, koska ne on kuiskattu lasten korviin perintönä menneestä ja eteenpäin puhallettaviksi ajassa muuntuvina kuin pilvenhattarat.

Sitäkö elämän ihme on: pilven hattara?

Juuri sitä, pilven hattara. Se syntyy jonakin hetkenä ja haihtuu pois toisena. Elämä eletään siinä välissä.

Ovatko tosiasiat totta ja todellisuutta, jos niitä ei ymmärrä? Riittääkö oma tieto vai onko syytä luottaa toisen ajatteluun?

Innostuin lukiovuosina 1960-luvun lopussa lukemaan psykologiaa ohi koulukirjojen Munkkivuoren yhteiskoulussa. Rehtori Jouko Haavisto (1927–1992) oli melkoinen velho vangitsemaan oppilaidensa mielenkiinnon. Löysin Saksassa syntyneen ja Yhdysvalloissa kuolleen psykiatrin Karen Horneyn (1885–1952) persoonallisuusluokituksen ja sen sokkeloista itseni tyytettynä muistaakseni ryhmään B. Kaikki täsmäsi. Tiesin myöhäismurosikäisen varmuudella kuka ja millainen olin vahvoine ja heikkoine ominaisuuksineni.

Muistan nuo oivalluksen hetket. Kun tarkastelen asiaa 71-vuotiaan näkökulmasta, tiedän,

että osatotuudet ovat tärkeitä, mutta laajempaan tietoisuuteen on vielä pitkä matka. Täydentävää materiaalia syntyy pienissä erissä eikä yllätyksiltä voi välttyä. Luulo ei ole tiedon väarti eikä pysyvältä näyttävä tieto riitä pitkälle.

Vaimoni Helenan kanssa käydyissä filosofisissa keskusteluissa olemme päätyneet eri kannoille. Hänelle elämä on täyttämistä vaille oleva palapeli, minulle alati muuntuva kaleidoskooppi.

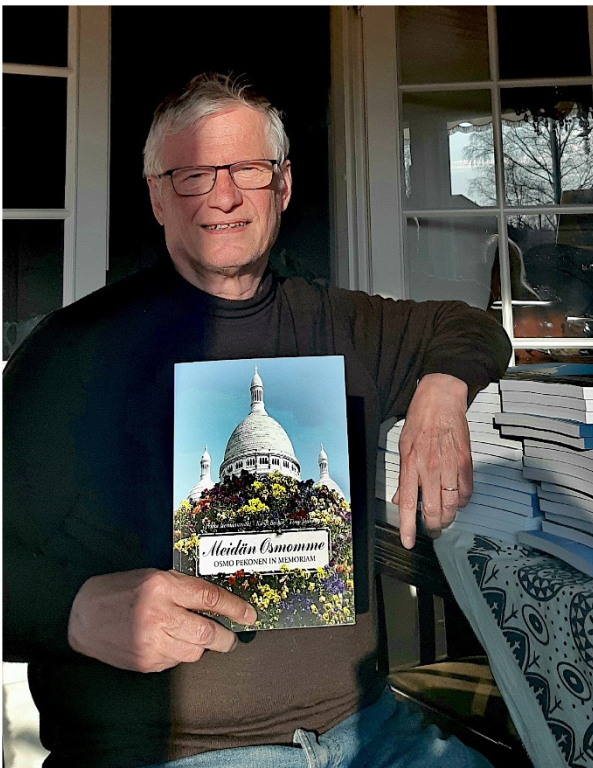
Luonnontieteilijät osaavat kertoa alkuaineiden kiertokulun, mistä pilvet syntyvät ja minne ne haihtuvat. Psykologia selittää yhtä ja filosofia toista. Nostan ajattelemisen vaikeuskerrointa lisäämällä luetteloon teologian. Asiat mutkituvat, kun asioita aletaan tarkastella yhtä aikaa myös Raamatun ja uskontunnustusten kautta. [Niitä on kolme erilaista, kaikki yhtä virallisia ja samansisältöisiä eri sanoin.]

Kun 1500-luvun alkupuolella kapinan kautta Ruotsin kuninkaaksi noussut Kustaa Vaasa (1496–1560) pani alkajaisiksi välit poikki katoliseen kirkkoon ja nosti reformaatioissa luterilaisuuden ainoaksi suvaittavaksi valtionuskonnoksi, luotiin samalla teologinen pohja myöhemmin syntyneen itsenäisen Suomen valtauskonnolle. Eduskunta takasi täyden uskonnonvapauden vasta 1923. Sen jälkeen ei juridisesti ole enää eletty yksiniittäisesti.

Sanotaan, että Stenrothit ovat pappissuku. Totta se on siltä osin, että teologeja on riittänyt sukupolvesta toiseen vänrikki Erik Stenrothin (1688–1766) pojasta, Ilomatsin kirkkoherra Henrikistä (1727–1774) lähtien. Enemmän – paljon enemmän – on kuitenkin muiden ammattien perheitä. Sukuhaarasta riippuen pappien määrä on vaihdellut ja hengellisyiden virrat ovat kulkeneet vivahteikkaasti

eri suuntiin. Yhtenäiskulttuurin harjoittajiksi Stenrotheista ei ole koskaan ollut.

Lapsuuden Jyväskylässä liityin äitini äidin Elsa Sariolan (1894–1974) kautta luontevasti Laukaan pappilan Stenrothien traditioihin. Elsan isä, kirkkoherra Osvald Stenroth (1869–1952) oli suvun patriarkka ja ruustinnavaimo Ninni (1875–1958) matriarkka. Heidän muistonsa elää minussa, vaikka en ollut puolta vuotta Osvaldin enkä seitsemää vuotta Ninnin kuollessa. Heistä puhuttiin aina, kun sukua kokoontui, ja äitini Salme (1923–2016) ei eräässä vaiheessa oikein muita muistanutkaan kuin Ninnin.

Hengellinen elämä alkoi kiehtoa minua murrosiässä. Halusin välttämättä päästä kummitäni Yrjö Sariolan rippikouluun Jyväskylään, vaikka olin helsinkiläinen. Järjestely onnistui 16-vuotiaana 1968. Ei siitä sen kummempaa uskovaisuutta syntynyt. Matka oli alkanut, mutta se oli vielä pahasti kesken. Vasta lokakuussa 1981 asiat selkenivät. Siitä lähtien olen tarkastellut sisäistä elämää kirkon uskontunnustuksen pohjalta. Asian julkituomisessa

yksi käytännön huipentuma tapahtui 1990-luvun taiteessa valtakunnallisilla Journalismin päivillä Jyväskylässä, kun esitelmöin kymmenille kollegoille otsikolla ”Kristitty toimittaja maallisessa lehdessä”.

Sitä ei käy kiistäminen, että maailman kaikilla ihmisillä on omat uskomuksensa, arvonsa, asenteensa ja käyttäytymisensä. Niiden syntyyn ja sisältöön vaikuttavat geeniperimä, elinympäristö, kasvatusta, koulutus ja oma ajattelu. Jokainen yksilö muovaa persoonallisuuttaan valintojen ja kokemusten kautta omaksi itseksi.

Kehityspsykologit mainitsevat mielellään, että lapsen kolme ensimmäistä vuotta luovat pohjan tulevaisuudelle. Vaikka äitini suku on ollut korostetusti kirkollinen, lapsuudenkodissa hengelliset asiat eivät olleet näkyvästi esillä. Yhteisiä rukouksia en muista, joulukirkossa käyntejä kyllä. Opin iltatoimien yhteydessä laulamaan ”Ilta on tullut Luojaani, armias ollos’ suojani”.

Summa summarum.

En minä tiedä, mitä elämä on. En tiedä, miksi ihminen syntyy ja kuolee. Pilvenhattaraa ei näy.

Uskon vapaaehtoisesti ja sydämen halusta, että kasteeseen ja ehtoolliseen kätkeytyy ikuisen elämän salaisuus. Kaiken takana on lopulta – lyhyellä ja pitkällä aikavälillä – oikeamielinen ja hyvä tarkoitus, koska Jeesus on sovittanut ihmiskunnan synnit ja saanut aikaan sovinnon Jumalan kanssa. ”Ette te minua valinneet, vaan minä valitsin teidät.”

Uskon elämän salaisuuden sisältyvän siihen, mitä Jumala sanoo: ”Älä pelkää. Minä olen lunastanut sinut. Minä olen sinut nimeltä kutsunut, sinä olet minun. Vaikka vuoret järkkysivät ja kukkulat horjuisivat, minun rakkauteni sinuun ei järky eikä minun rauhanliittoni horju.”

Yksinäisyys

Teksti | Kukka Sariola

Kuva | Mika Wallasvaara

”Häivy! Sä oot kamala hoitaja! Sä et yhtään kuuntele mua!”

Olin kotikäynnillä sairaan miehen luona. Kaksi laajalle levinnyttä syöpää aiheuttivat hänelle kovia kipuja, ja käynnillä oli tarkoitus tehdä sellaisia hoitotoimenpiteitä, jotka varmasti aiheuttivat hänen mielestään lähinnä lisää kipuja.

”Te haluatte vaan mun rahat! En mä näitä käyntejä kaipaa! Antaisitte mun kuolla rauhassa”, hän puuskahti tuskastuneena. Kuuntelin hänen sättimistään hiljaa samalla kun keräilin valmiiksi toimenpiteissä käytettäviä tarvikkeita.

”Mitä sun mielestä elämä on?” kysyin yhtäkkiä. Olin varautunut uuteen kiukun sävyttämään vuodatuksen, mutta yllättäen mies olikin hiljaa hyvän tovin.

”Saisi loppua jo. Tämä mun elämä.” hän sanoi vaisusti. ”Mä oon niin yksinäinen. Mutta mulla on. Tai siis. Mä haluaisin.” hän haki oikeita sanoja huolellisesti. ”Tuota, mä oon huolissani mun siskosta. Sillä on ollut aika vaikeaa. Sitten kun mä tästä kuolen, niin mä jätän sille kaikki mun rahat. Se on viimeinen asia minkä mä voin sen hyväksi vielä tehdä. Se on mulle tärkeä.”

Jatkoin ihan tavallista työpäivääni eräissä kotihoidon yksikössä. Päätin kysyä jokaiselta asiakkaalta saman kysymyksen: mitä elämä on?

”Tartu hetkeen, Kukka. Et koskaan voi tietää milloin se on viimeinen”, sanoi eräs 54-vuotias rouva, jonka toimintakyky oli ruvennut nopeasti heikkenemään tuntemattomaksi jääneestä etenevästä neurologisesta sairaudesta johtuen. ”Ensin tapahtuu kauheasti asioita, päivästä toiseen. Ja sitten se kaikki loppuu, tiedätkö? Ei ole enää ketään tai mitään. Mä en enää kävele. Mun kädet ei enää toimi. Mä oon tuijottanut noita samoja puita ja niiden latvoja ihan tarpeeksi.” Seisoin hänen sänkyänsä vieressä ja hän katseli takanani olevasta ikkunasta kiireisenä sykkivää maailmaa. Aamuruuhkan äänet kantautuivat sisälle asti.

”Joo. Tartu aina hetkeen. En mä osaa muuta sulle vastata. Ja voitko laittaa verhot kiinni sitten kun lähdet? Mä en jaksa enää noita tylsiä puita. Oon tuijotellut niitä ihan tarpeeksi.”

”Älä koskaan murehdi. Tai no murehdi vaan. Mutta muista, että sun täytyy myös lopettaa se. On niin paljon asioita mihin et voi vaikuttaa. Vaikka mäkin olen tämmöinen vanha höppänä, joka vaan murehtii, niin sitten mä sanon itselleni, että nyt riittää. Lapset kyllä huolehtivat musta. Ja hyvin huolehtiikin. Kauheaa jos olisi ihan yksin, eikö niin”, pohdiskeli eräs muistisairas rouva. Kerroin, että kyllä meillä on paljon asiakkaita, joilla ei ole yhden yhtä omaista.

”Kauheaa. Miten ne pärjää”, hän ihmetteli ääneen.

Yksinäisyyden terveysvaikutukset ovat nousseet otsikoihin viime vuosina. Neurobiologit ovat todenneet, että yksinäisyys aiheuttaa elimistössä saman reaktion kuin fyysinen kipu. Mitä yksinäisyys elimistölle tekee? Tiede ei tarjoa yksinkertaisia syitä ja niistä aiheutuvia suoria seurauksia. Muun muassa sydän- ja verisuonisairaudet, matala-asteinen tulehdustila eli inflammaatio ja masennus mainitaan yksinäisyydestä puhuttaessa.

”Mutta kohta mä pääsen ukon luokse!” muistisairas rouva heläytti iloisena. ”Johan täällä on oltu-kin” hän tokaisi. ”91 vuotta, ajattele! Ukko lähti kolme vuotta sitten. Eilen mä näin sen tuolla olohuoneessa. Mä sanoin sille, että se tarvii uusia alusvaatteita, kun sen omat jäi kaikki sairaalaan. Mutta sitten mä tajusin, että eihän se siellä voi olla. Ikävä on koko ajan, usko vaan. Joka ilta vähän itkeä tirautan, kun ei se tulekaan enää viereen. Mutta ei auta murehtia. Niin se vaan on. Tein sulle muuten villasukat, ota ne mukaasi ennen kuin lähdet. Eilen mä pesin lattiat, kun sitä on nykyään niin kovin jouten.”

Jatkoin kyselyäni muutaman työpäivän ajan. Sain osakseni kummeksuvia katseita ja hyvin varovaisia vastauksia. Asiakkailla tuntui olevan paljon paineita, että minkälainen vastauksen pitäisi olla. Kerroin, että oikeita tai vääriä vastauksia ei ole. Kuulin toinen toistaan koskettavampia tarinoita eletystä elämästä. Jokaisessa korostui perhe, ystävät, läheisten tärkeys. Monissa valitettavasti myös yksinäisyys. Se rikkoo mielen siinä missä sairaudet fyysisen toimintakyvyn.

Yksinäisyys taklataan yhteisöllisyydellä. Se ei suinkaan tarkoita suuria tekoja ja näyttäviä tempauksia. Se voi olla puhelu iäkkäälle sukulaiselle. Kortti reissusta hyvälle ystävälle. Mitä sedälle kuuluu? Oliko serkulla eilen nimipäivä? Mitäköhän äiti tekee juuri nyt?

Tee joka päivä joku teko osoittaaksesi läheisellesi, että hän on tärkeä. Mikä muu voisi olla elämässä merkityksellisempää?

Mitä meistä jää I: Saarenmaa kutsuu

Teksti ja kuvat | Jukka Paatero

≈ Ennakoiden mahdollista tulevaa muistamattomuuttani aloitan neliosaisen kirjoitussarjan tältä vuosituhannelta. Lähimuistihan heikkenee ensiksi ja kaukaisemmat muistot säilyvät paremmin. Tarkoitukseni on kirjoittaa neljästä erillisestä ajanjaksosta elämässäni, tekemisistäni ja kätteni jäljistä. 1960-luku: Kivitöissä Köpiksessä, hautakiviä ja patsaita – 1980-luku: Jykevän tarina-1700-luvun savutuvasta kodiksi – 2000-luku: Saarenmaa kutsuu, Jukkamaan tarina – 2010-luku: Vitsiälän kylätalon syntä. Aloitan teemalla: SAARENMAA KUTSUU! ≈

Mukaan projektiin

Tuttavani Tõnu Forstenin äiti oli syntyisin eestiläinen. Tõnulla oli siis verisiteitä eteläiseen naapurimme. Hänen kanssaan oli ollut puhetta, että jos hänellä olisi rakennusaikkeitä sillä suunnalla, olisin kiinnostunut. Kakstuhatluvun alussa kiertelin kotomaatamme Kermansaven uunirekan kanssa. Esittelin ja myin takkoja ja siinä sivussa savikippojakin, uuni-
vuokia, mukeja ja lautasia. Loppuvuonna 2003 olin myyntireissulla Porissa ja yövyin Tõnun luona. Hän kertoi, että oli kolmen kaverinsa kanssa suunnittelemassa rakennusprojektia Saarenmaalle. Totesin välittömästi, että eikös kimppa olisi helpompi jakaa neljällä? Muutama puhelinoitto ja olin mukana rivitalohankkeessa. Vuodenvaihteessa 2003–2004 olimme jo Virossa tontinostomatkalla.

Tonttia ostamaan

Saarenmaalle reissataan yhteyslaivoilla. Regula oli laivan nimi ja varmasti en ollut edellä mainitulla reitillä aiemmin matkannut, laiva oli kuitenkin oudon tuttu, tuli déjà-vu -fiilis. Hetkisen tutkailtuani ympärilleni selvisi, että 1960-luvun lopulla olin seilannut Regulalla Helsingör–Helsingborg -reitillä Tanskassa asuessani.

Oli kuulas kuutamo ja talvimyrsky keikutti alusta. Kuu rakenteli siltaansa laineille ja ajatus harhaili jo tulevan projektityhtiön nimeen. Oltiin menossa Saarenmaalle, eli mitenkäs olisi Saarekuu? No eipä ollut, kun Virossa oli jo yritys Saarepuu. Vaan nimeksi tuli sitten Saaretäht Oy. Ei siis kovin kaukaa haettu.

Aikanaan asuntojen nimetkin haettiin tähtitai-
vaalta Venus, Pluto, Rigel ja Vega rivitalossa, Sirius on oman taloni nimi. Tonttikaupat tehtiin ja alkoi suunnitteluvaihe. Klubiaskin takansi käyttöön ja piirustuksia rustaamaan.

Ensimmäinen käynti tontilla

Kevättalvella 2004 luin Helsingin Sanomista, että Viro liittyy EU:hun 1.5.2004 ja sen kunniaksi valtio istuttaisi puun jokaiselle kansalaiselle, miljoona puuta. Mehän siis uusina asukkeina myös istuttaisimme kullekin oman puun. Eli miljoonas ensimmäinen, miljoonas toinen jne. Ryhdyin suunnittelemaan istutusreissua ja sana alkoi ystäväni parissa leviämään. Onneksi ei tuolloin ollut somea, ei olisi yksi bussi riittänyt. Sukua, ystäviä ja tutuntutuja matkasi bussilastillinen Saarenmaalle katsomaan mihin ne kaverukset olivat kätensä sohaisseet.

Monttu: Ei tullut uima-allasta, tässä montun kattovasojen asennusta. Kiveyksellä Porin lahja rakennusallalle, Neppu, telineillä uskolliset apumiehet Kari ja Palle.

Perillä tontilla mittailimme tulevan yhteisprojektimme rivitalon paikkaa, ettei nyt ihan siihen näitä uusia puita, hevoskastanjoita, istutettaisi. Lapiota maahan ja silloin valkeni karu totuus. Työväline karahti kiviseen kohtaan. Siirryttiin sivummalle ja sama homma. Saarenmaan maaperä muodostuu muinaisesta kalkkiliuskeesta, jonka paksuus voi olla puoli-kin kilometriä. Jonkinlaiset kuopat maaperään kaivettiin ja puut istutettiin. Niistä puista on yksi jäljellä, kuten alkuperäisistä rakentajistakin vain minä. Muut jatkaneet matkaansa muihin maihin tai ulottuvuuksiin.

Suunnittelu jatkuu

Klubiaski vaihtui ammattilaisten työkaluihin ja paperille alkoi syntyä rakennuspiirroksia rivitalosta neljine kämppineen. Kevättalvella 2005 astelin Laimjalan kunnan rakennustarkastajan juttusille paperit kourassa. Tässä kohtaa pitää todeta, etten osannut kissaa eestiksi sanoa. Selvisi kuitenkin, että Suomessa rustatut piirustukset eivät pärineet Eestissä. Siispä etsimään virolaista arkkitehtiä. Muutaman mutkan jälkeen sellainen löytyi ja uusia piirustuksia tekemään. Samalla päätin teettää piirustukset myös omaa taloani varten, sille tuli nimeksi Sirius, tähtitaivaan kirkkain tähti.

Rakennustyöt alkavat

Olimme saaneet palkattua porilaisen kokeneen kirvesmiehen toteuttamaan työt. Saimme vuokrattua asunnoksemme lähitalon ja rakentaminen voisi alkaa. Keväällä 2005 alkoivat rivitalon rakennustyöt ja sen valmistuttua vesikattoon jatkoimme taloni työmaalla. Olin tehnyt perustukset valmiiksi ja tuonut rakennusmateriaalit mahdollisimman lähelle työmaata.

Kahdessa viikossa vesikattoon

Meitä oli kolme miestä talonrunkoa pystyttämässä, pääasiallisina työkaluina sahoja ja kaksi runkonaulainta. Lähdimme pilarien päältä kohti harjaa. Teimme ensin eristyslevyistä (kylmärekoissa käytettävää kovalevyä, jossa välissä puristettu styrox) ja vasoista lattian, jonka päältä aloimme nostaa seinä-

ikkuna- ja oviaukkoineen. Seinien eristelevyit asennettiin ja aloimme tähytä ylöspäin. Päätettiin kattokulma ja vasat alkoivat nousta korkeuksiin. Lattian teko, seinien pystytys, kattovasojen asennus ja lopuksi aluskate sadetakiksi kaiken päälle kesti meiltä kolmelta kaksi viikkoa. Harjakaisissa menikin sitten pari päivää.

Siriuksen katto valmis, työporukka potretissa: vasemmalla mestari Märt, joka kiipeili kuin kärppä katolla.

Ja vielä erkkerin tarina

Oli kovia kesäiltoja ja aurinko laski lähimetsään. Lähdin läheiseltä vuokrataloltamme käyskentelemään omalle talotyömaalleni. Istahdin tolpanokkaan ja nautin laskevan auringon säteistä. Ja siinä huomasin, että siinähan olisi erkkerin paikka. Se tietenkin puuttui rakennuspiirustuksista, vaan ei ongelmaa, sanoi kirvesmies, tehdään erkkeri. Talo ilman erkkeriä laskevan auringon suuntaan olisi ollut tylsä. Samaa mieltä taisi olla lopputarkastuksen tehnyt rakennustarkastaja, tai ei ollut huomaavinaan. Fiksu mies.

Erkkerin suuntana ilta-aurinko kuten toivottu.

Kaislakaton teko

Olimme päättäneet, että rakennuksiin tulisi kaislakatto perinteiseen tapaan. Löytyi porukka tekemään ja kaislaa haalittiin ympäri Saarenmaata. Seurasimme kiinnostuneina työn etenemistä ja ihailimme valmista kattoa. Kaislakatto eristää ääntä ja kestää hyvin sadetta. ”Lähtee kuin hanhen selästä” pätee tässäkin. Muutamit myrskyt ovat koetelleet päatykaisloja, mutta muuten kattoni on kuosisaan, kohta parinkymmenen vuoden ikäisenäkin.

Kaislakahluja katolle, Siriuksen kattaminen alkuvaiheissaan.

Projektista

Hankkeeseen lähdin liikoja miettimättä. Olin vielä Kermansaven palkkalistoilla, myyden varaavia takkoja. Kiitos Ilkka-veljeni, sain olla lähes puolet vuodesta rakennuspuuhissa Saarenmaalla. Minulla oli käytössäni Kermansaven umpikoppi kuorma-auto. Toin sillä Suomesta yhdeksän täyttä kuormaa materiaalia työmaalle. Toin puutavaraa, ikkunoita, ovia, eristyslevyjä, kaikkea mitä löytyi ja mitä tarvittiin. Paluumatkalla koukkasin Hiidenmaan kautta ja sieltä toin tervaleppälautaa sisustuksiin. Ystäväni auttoivat talkoolaisina ja rakennusmiehemme oli tosi ammattilainen. Todettava on kuitenkin, että pysyin uuninmyyntibudjetissani ja hyppäämällä umpihanki-ideaan, minulla on nyt Jukkamaa-koti Saarenmaalla. Ja jo viron kieltäkin ”räägin” (kissa=kass).

Saarenmaalla on tyypillistä, että taloilla ovat puiset nimikyltit portinpielessä. Niin nyt mi-

nullakin. Virolaisilta ystäviltä sain kyltin Jukkamaa ja samalla Saarestarista tulikin Jukkamaa. Saarenmaan pellot ovat kuin Savossa. Ensin kerätään kivisato, niitä vaaleita kasoja näkee peltojen reunoilla. Ilmankos täällä on runsaasti kiviaitoja, niin kuin on Jukkamaasakin. Kiviaidat toimivat myös hyvin pihan suojana alueella, jolla on paljon villisikoja ja kauriseläimiä. Jukkamaan lähimetsä on Natu-uraa. Pensaikot on raivattu, vanhat puut pystyssä. Lähimetsä käsittää kymmeniä hehtaareita kurkisoineen ja kukkaniittyineen. Alueet kutsuvat samoilemaan.

Rivitalon katto valmiina, rakennus on kuin valtamerilaiva kolmine tandemhormeineen.

Jukkamaan pihapiirissä on mukavia paikkoja viettää aikaa, mm. humalamaja rosvopais-tiuneineen ja grillimonttu, jossa voit grillata, loimuttaa ja savustaa. Monttu oli äkki-idea sekin. Kaivinkonemies kysyi valtavaa kuoppaa kaivaessaan, että tuleeko tähän uima-allas, toivottavasti ei, totesin. Ei tullut, tuli Monttu. Tuli kiviseinät ja turvekatto, pöytä ja penkit järeää honkaa, ripustus tammea, naapurin metsästä noudettua. Siellä on hyvä sateisella tai tuulisella ilmalla grillailta. Tai helteellä jäähdytellä.

Rakas siskoni Eila Passoja on perehtynyt syvällisesti sukumme historiaan. Hänen tutkimuksistaan selviää, että Saarenmaalla ovat vaikuttaneet baltiansaksalaiset suvut kuten mm. Sass, Brummer, Schulman, von Vege-sack ja Toll.

Teretulemast, sanoo eestiläinen.
www.jukkamaa.fi

Helsinki, *Lova* kuun *17* p:nä 19*39*.

Komennustodistus.

Komennetun arvo ja nimi: *Res.vänr. Torsti Paatero*
 Komennus alkaa: *17.10* 19*39* klo *12*, päättyy: *toistaiseksi* 19 klo
 Missä asioissa: *Radioaseman päälliköksi.*

Matkatappuja: *Matka SA-autolla.*
 (mistä, mihin) *Mikkeliin ja sieltä edelleen*

Ennakkona pyydetään mk - *Muutettujen komennusrahak. res.vänr. Paaterolle*
 Saanut ilm.set. lutt. N:o - *2 vuorokautta à 30/- = 60 mk. ja autonkulj.*
Oskar-Blomilla 2 vuorokautta à 25/- = 50 mk.
 Matkakustannuksilla rasitetaan tiliä - *Keskuskompp. pääll. Anttonin*
res.vänr.
 tileissä.

Huomautuksia: *Tarvittavaan annettava kaikkea virka-*
apua

Pl. M. v. osin ady.
Kuuk. Hoffordataco.

Osaston tai tston päällikkö.

Matkalla syksyllä 1939

Teksti | Eila Passoja

Kuvat | Eila Passojan kotiarkisto

Menneisyysmatkailu vanhempieni jäljillä jatkuu syksylle 1939. Kesäkuisen Ranskaan suuntautuneen matkan (Kivenjuuret 49) matkailijan sijaan tekee matkaa nyt tekniikan ylioppilas, reservin vänrikki Torsti Paatero.

Torsti oli ollut vuotta aiemmin erikoiskoulutuksessa viestijoukoissa, mutta päätyi toisin kuin muut virkkalalaiset viestikoulutetut YH:n (Ylimääräiset kertausharjoitukset) liikkeen kannallepanossa viestiupseerina radioaseman päälliköksi pohjoiseen. Kirjeissä kihlatulleen, Ranskan matkalaiselle Eila Walldénille (Intermezzo 1612) Torsti kertoo kokemuksistaan matkalla Virkkalasta Helsingin kautta Pohjois-Suomeen sekä tunnelmia perillä ”siellä jossain”.

Pohjoista radioasemaa varten Torsti keräsi tarvikkeita Radio Hellbergin tehtaalta, joka

pian syttyvän sodan aikana toimittaisi armeijalle mm. lähettämiä ja vastaanottimia. Valitsemaansa tarvikkeistoa Torsti ei kuvaa tarkemmin, mutta kiittelee päätöstään ottaa mukaan varsinaisen työskentelyvastaanottimen lisäksi myös yleisradiovastaanotin, jonka välityksellä saattoi edes vähän saada tietoja ”ulkomaailmasta”, se onkin Torstin kertoman mukaan pohjoisessa äänessä koko päivän.

Matka pohjoiseen alkoi lokakuun puolessavälissä – matkalla sattui ja tapahtui - tarvikkeiston huolellinen pakkaaminenkin osoittautui perin tarpeelliseksi. Torsti kirjoittaa 23.10.: ”Se matka sieltä Helsingistä alkoi vallan hyvin... No – Lahteen saakka oli tie hyvää ja siellä käytiin syömässä ja levättiin tunti. Heinolaan oli sitten vain tunnin matka ja kun siellä joimme kahvin, jaksomme hyvin aina Mikkeliin saakka, missä piti olla yöttä.

Tulimme sinne siinä klo 5 (17) aikaan, jolloin jo alkoi olla vähän hämärää. Siellä sitten järjesteltiin tavaroita hieman ja saatiin kuulla, että on lähdeittävä saman tien edelleen Kajaaniin. Kovin kiire tuntui olevan, vaikka ei siitä kiireestä koskaan hyvää tule. Heti alkajaisiksi ajoi ajaja vaunun portinpieleen, mutta meillä oli onni matkassa koko ajan...

No – sitten alettiin ajaa ensin kohti Kuopiota. Aluksi meni kaikki hyvin, mutta sitten vähän ennen Varkautta sammuiivat valot yht'äkkiä ja minä sain alkaa etsiä vikaa. Lopulta se löytyi ja sitten taas senkun matkaan vaan. ... Varkaudessa menimme huoltoasemalle ja ajaja jätti jarrut auki ja kun tulimme ulos ovesta, näkyi auto sadan metrin päässä aidan kupeella. ... Kuopioon päästiin hyvin ja siellä nukuttiin tunnin pari.

Sitten alkoi viimeinen taipale, joka aluksi Iisalmeen saakka meni hyvin, mutta sitten ... meni auto ojaan ja sitten kumoon ja sen sellaista. ... Kuorma oli onneksi köytetty niin hyvin, että kaikki laatikot jäivät riippumaan katosta ja pysyivät kerrassaan ehjinä. Meillä oli kyllä niin hyvä onni matkassa, että parempaa ei voi toivoa. Kajaanissa sitten meni aikaa hukkaan pari päivää, sillä sinne tuli Mikkelistä toinen lasti, jonka järjestämisessä oli minulla huolia vaikka minkä verran, vaikk'ei se mulle ollenkaan kuulunutkaan. Lauantai-iltana sitten päästiin jatkamaan matkaa. Se loppuosa olikin oikein mukava. ... tänne perille ajettiin isossa linjavaunussa. ... ja lauantai-iltana oltiin sitten täällä perillä."

Maa-ilmantilanteen epävarmuus välittyi kirjeissä: "Tilanteesta ei taida tulla vielä moneen aikaan selvää, mutta kyllä minä sentään hammasta purren kestäen, ... Meitä on täällä kolme poikaa, kaksi alikersanttia ja minä. ... Mulla on tuossa vieressä vastaanotin, jolla voi kuunnella vähän yleisradio-ohjelmaa. Nyt juuri tulee Lahdesta hyvä wienervalssi... Meillä on täällä oikein loistokämpä verrattuna siihen mitä täälläpäin muuten on tarjolla. ... Osoite on siis Kenttäpostia Ko, HK." Kenttäposti toimi sotien aikana Suomen puolustusvoimien postinkuljetus- ja osoitejärjestelmänä, jota koekäytettiin jo kesällä 1939. Kenttäposti oli tarkan valvonnan, sensuurin

alaista, joten tarkkojen osoitteiden sijaan käytettiin ns. peitelukua (Wikipedia). Syksyllä 1939 ei postin lähettämistä vielä rajoitettu, joten kihlaparin kirjeenvaihto oli tiivistä. Myös yleinen usko tulevaan näyttää säilyneen, sillä kirjeiden leimoissa mainostetaan vielä XII Olympialaisia, jotka oli tarkoitus järjestää Helsingissä kesällä 1940.

Radioaseman kunnostamisen jälkeen ei työtä tunnu juuri olevan, aika tulee pitkäksi ja mietteet tulevaisuudesta vaivaavat: "Tänä päivänä on taas huhkittu jonkun aikaa oikein aika tavalla, ja on sitä jälkeäkin tullut. ... Olemme laittaneet tätä "kämpää" kuntoon – laitoimme kaksoisikkunat ja sellaista ja mukavalta tuntuu. Kyllä meillä on ehdottomasti kohein kämpä koko pohjoisosassa Suomea. Joudumme aina vuoron perään yöllä nousemaan ylös päivystämään ja siksi ostin herätyskellon äsken. ... Työtä ei sitten, kun kaikki on kunnossa, tule olemaan kuin tunnin verran korkeintaan päivässä..."

Joskus tästä kun saisi päivän aikaa, pitäisi lähteä tuonne vähän pohjoisemmaksi, siellä näkyvät ensimmäiset tunturit muutaman kilometrin päässä. ...lähtö sieltä ja oleskelu täällä tuntui tapahtuvan vallan turhaan. Eihän tästä mitään pahempaa tule, ja siksi tuntuu niin oudolta olla täällä. Tietenkin on hyvä, että todella ollaan täten varuillamme kaiken pahimman varalta... Täytyy saada tänne hommattua puhelin, sillä se kuuluu ehdottomasti tämän kämpän kalustoon. Olen täällä aika hauskillakin vakanssilla – ei juuri uskoisi, mutta kerron sitten."

Muutaman päivän kuluttua: "... voin soittaa viiran puolesta. Tämä käy näet sanomalehtitoimiston nimellä, joten on asiallista käyttää puhelinta mahdollisimman paljon. Eri hassua, että minusta vielä piti tulla sanomalehtimies ja vielä upseeri-sellinen. Kaikkeen sitä näemmä joutuu ja tottuuhan siihen ajan mittaan. Eihän tämä mikään hoopo vakanssi olekaan, saa istua täällä ja kuunnella radiota ja kirjoittaa. Sen ajan kulumisen laita on vain niin ja näin."

Olinpaikasta ja tekemisistä ei voinut sensuurin takia tarkemmin kertoa, mutta erilaisia vihjeitä voi kirjeisiin kirjata: ”*Kuuntelin äsken juuri kuulumisia radiosta, mutta ei sieltä mitään uutta tullut. Vanha rauha vain ja entiset kujeet. ... Kohta on jo kymmenen päivää mennyt, ja eiköhän tämä kuukaudessa selviä. Tietysti jää jotain suojajoukkoja joka tapauksessa rajoille, mutta toivottavasti minä en joudu jäämään. ... Vaikka toisaalta tämä kyllä on sellainen paikka, että ei kai täältä niin vain lasketa. ... mittasin juuri matkan maantietä myöten tänne (Helsingistä) ja sain 949 kilometriä. ... on hyvää ajankulua, eiköhän täällä juuri muutakaan ole.*

... *Tänään minulla on pitkä päivystys, sillä saan valvoa puoli kolmeen. Sitä ei onneksi tule kuin kerran kolmessa päivässä. Oikeastaan minulle ei ollenkaan kuuluisi päivystystä, mutta kun meitä ei ole kuin kolme, täytyy minunkin. ... En tiedä mistä johtuu, mutta mulla on sellainen tunne, kuin joutuisin olemaan täällä pitemmän aikaa. Toivotaan, että niin ei käy. ... Oli se sentään hyvä, että en joutunut Petsamoon saakka, vaikka vähältä se piti. Mutta kun on onni matkassa, niin kaikki käy hyvin – vaikka ei sitä aina heti huomaa. Ja jos mulla on aina sellainen onni, kuin tällä reissulla, niin tyytyväinen voin olla.”*

Torstin sijoitus pohjoisen radioasemalle ei kuitenkaan muodostunut pitkäaikaiseksi, sillä jo kuun lopussa hän kirjoittaa: ”*Minä joudun luultavasti jo jonkun päivän kuluttua lähtemään täältä pois – etelään päin sentään. Saa nyt nähdä, mitä työtä sieltä oikein mulle löytyy. En minä ainakaan aluksi kovin pitkää matkaa tule, mutta sitten – ei tiedä. On oikeastaan ikävä erota tästä asemasta, kun on sen kerran onnellisesti, kaikista onnettomuuksista huolimatta, saanut tänne asti ja hyvin asennettua paikoilleen. ... huomenna taas tiedän jo enemmän. On ehkä väärin kirjoittanut näin kukaan paljon kuin olen kirjoittanut siitä missäpäin olen ja mitä teen.”*

Myöhemmässä kirjeessä Torsti kertoo, että radioasema sijaitsi Kuusamossa. Hän siirtyi radioupseeriksi Kajaaniin Rajaesikuntaan

(Suomen Pohjoisen armeijan esikunta), missä odottivat uudet tehtävät mm. radiopajassa. Ulkomaillekin Torsti pääsee ja mm Raatteen tien taistelujen jäljiltä riittää radiopajassakin työtä, enää ei aika tule pitkäksi ”*minulla on ollut aikamoinen kiire ... lähdin vähän matkoille. ... Minulla on aika mennyt vähän liiankin nopeaan, ja kauan aikaa ei jaksata tehdä yhteen menoon ”pyöreitä” vuorokausia.*

Kihlapari Eila ja Torsti

Hovihankkijalta” saatujen tarvikkeiden parissa riittää työtä, kunhan vaan pommitukset eivät välillä keskeytä keskittymistä: ”*Pitäisi nykyään päästä joka ilta saunaan, että saisi itsensä oikein kunnolla puhtaaksi. Ryssän haju tarttuu joka paikkaan kuin iilimato. Käsiä on pestävä ainakin sata kertaa päivässä, jos mieli edes jotenkuten pysyä puhtaana. ... Tämä työ on muuten hurjan mielenkiintoista, sillä ei koskaan voi arvatakaan, mitä löytää.”*

Kiireen keskelläkään Torsti ei tunne tekevänsä ”oikeita töitä”: ”*Tämä istuminen paikoillaan alkaa tuntua puulle, tekisi mieli*

päästä rintamalle. Kyllähän minä tiedän, että täälläkin tarvitaan, mutta sittenkin – kun näkee poikien menevän ”sinne” tai haavoittuneiden palaavan, tuntee häpeävänsä, kun ei saa todella itse olla siellä mukana. Sillä siellä vasta tosiaan tehdään työtä. Ei tämä minun työni, olkoonpa se sitten mitä tahansa, käy hengen päälle, mutta siellä vasta tuntisi jotain antavansa.... Täytyy vain odotella ja uskoa, että vielä tulee minunkin vuoroni. Kyllä on sitten kumma joll’ei saa sitten joskus sanoa lapsilleen ja lastenlapsille ”Olinhan siellä minäkin”.

Tuleehan Torstinkin vuoro päästä ”oikeisiin töihin” sitten jatkosodassa, mutta niistä, kuten ei näistä talvisodan aikaisista matkoistaan ja kokemuksistaan Torsti kertonut jälkeläisilleen, eikä Eila enää ollut kokemuksista

kertomassa. Onneksi he jättivät jälkipolville kirjeensä, niiden välityksellä me jälkeläiset pääsemme edes aavistuksen matkaamaan heidän kanssaan menneeseen.

Olen kirjannut joitakin vanhempieni kirjeitä ja lähettänyt kirjaamaani sisaruksilleni ja seuraavalle polvelle. Kirjatessani olen päässyt eläytymään kahdeksankymmenen vuoden takaisiin tapahtumiin ja tunnelmiin. Tämän hetken tapahtumien valossa kirjeiden lukeminen vaikuttaa vielä voimakkaammin. Kiitos menneille sukupolville – toivon rauhaa meille ja tuleville polville. Tätä kirjoittaessani talo tärisee ajoittain – Puolustusvoimien ampumatiedotteen mukaan Ilmasotakoulun joukko-osasto ampuu kolmenkymmenen kilometrin päässä Lohtajan Vattajanniemellä – onneksi se on vain harjoitus

Korjaus! Kivenjuuret 49:ssä olleeseen juttuun lomamatkasta kesällä 1939 oli pujahtanut harmillinen virhe, joka tässä korjattakoon. Lomalaisen eli Eila Passojan vanhempien sukunimi oli Paatero, ei tietenkään Passoja. Matkalla oli siis Eila Paatero. Kuvien lähteinä mainittakoon <https://hs.mediadelivery.fi/img/1920/4a303a9d511f4e739bf16a8eddce9941.jpg.webp> (Kurt Illiminsky / Helsingin Sanomat), <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=86332275> (PD) ja <https://www.flickr.com/photos/merimuseo/14334356251> (Suomen merimuseo).

Etkö saanut numeroa 50 kotiin postitettuna?

Jos et saanut, et ole seuran jäsen tai et ole maksanut vuoden 2023 jäsenmaksua. Taloudellisista syistä seura ei enää tarjoa maksullisia palveluksia niille, jotka eivät maksa jäsenmaksuaan. Mutta eipä hätää, jäsenmaksun maksaminen on edelleen yhtä helppoa kuin ennenkin! Näillä tiedoilla se onnistuu. Samalla jäsenyys jatkuu, taloudenhoitaja ilahtuu ja jos paperista lehteä on vielä jäljellä, sitä voi sähköpostitse kysellä sihteeriltä (Heikki Poroila, heikki.poroila@gmail.com).

Jäsenmaksu 20 euroa – FI03 5780 3820 2019 02 – Viitenumero 202305260

Jäsensihteerini ilahtuu suuresti, jos ilmoitat hänelle sähköpostiosoitteesi ja kerrot myös, jos se jostain syystä muuttuu. Sama koskee kotiosoitteen muuttumista. Muuttaa saa, mutta uusi osoite täytyy kertoa jäsensihteerille, jos häneltä haluaa postia jämäptisti kotiin toimitettuna. Täydennykset ja korjaukset osoitteilla seija.lind@gmail.com tai heikki.poroila@gmail.com. Paljon kiitoksia!

Murto-sukua Ylöjärvellä

Teksti | Juhani Murto

Kuvat | Juhani Murron kotiarkisto

Taloista torpiksi

Ylöjärven Teivaalan kartano esiintyy ensimmäisen kerran maakirjassa vuonna 1540. Teivaalaan kuului vuonna 1812 peräti 31 torppaa, joista yksi oli Murto (0,0358). Liisa Juhola mainitsee, että Murron torpassa oli vuosina 1780–1860 seitsemän torpparia. Kyllikki Helenius on puolestaan saanut Minna Canthin sukua tutkiessaan selville, että Minnan äidinpuoleiset isovanhemmat olivat 1800-luvun alussa asuneet vähän aikaa Murrossa.

Murron torppa sijaitsi Vuorentaustassa, joka kuului Teivaalan kartanoon torppien lunastuslakiin 15.10.1918 asti. Tällöin talonpoika saattoi ostaa itselleen omaksi viljelemänsä maatilkun. Kustaa Teivaala, joka tuli isännäksi 1890, myi torpat itsenäisiksi 14.8.1919. Suomen sisällissota 1918 ja sitä ennen Venäjän vallankumoukset olivat syösseet tsaari Nikolai II:n vallasta. Suomi julistautui itsenäiseksi 1917, kun valtaan nousseet bolševikit antoivat mahdollisuuden ”jäädä tai lähteä”.

Murron torppaan syntyi lapsia yleensä kahden-kolmen vuoden välein. Maria Murron (1925–2001) mummo Karoliina Murto synnytti ensimmäisen kymmenestä lapsestaan 24-vuotiaana ja viimeisen 42-vuotiaana. Kaikki elivät vanhoiksi, vaikka hygieniasta ei ollut tietoa. Lapsia ruokittiin mm. pupuilla, joita kuka tahansa saattoi puputtaa lapsen suuhun. Joka siitä hengissä selvisi, saattoi kestää melkein mitä tahansa.

Talvisaikaan lehmät olivat yleensä ummessa, joten maidon korvike oli juokseva, imelletty ”syötävä taikina”. Muutoinkin maito enimäkseen kirnuttiin voiksi, jota sitten myytiin Tampereen torilla. Pojillakaan ei ollut housuja, vaan kolttihame päällä. Maria Murron äiti Amanda Josefina Murto sai haukkuja anopiltaan, kun hänen kolme- ja viisivuotiailla pojillaan oli housut. Joskus sanottiin, että ”se

oli laiskan miniän merkki, kun kerkiää napitamaan poikien housuja”.

Lapsia ei ehditty hoitamaan. Kävelemään opinut lapsi pantiin läpitooliin pois jaloista pyörimästä. Kun poika sai ”mahansa kynnyksen yli”, joutui hän kohta aikuisten mukana kotitekoisissa röttihousuissaan apupäivien tekon Teivaalan kartanossa. Ei siinä paljon lapsuutta ollut, mutta miehiä kasvoi ja kovia miehiä. Miehiä, jotka halusivat näyttää pystyvyytensä hommassa kuin hommassa. Lisäksi oli työvoimaa omasta takaa, seitsemän veljestä. Vanhetessaan mies saattoi huokaista: ”Olisipa viä viires talvi! Viistalvias hevonen oli elämänsä parhaassa kunnossa.

Naisten vaatimukset eivät suinkaan olleet vähäisempiä. ”Ei semmosella miniällä mitään tehe, joka ei kankasta kuro.” Pellavapellosta kankaaksi asti piti osata tehdä ja valmistaa. Omista lampaanvilloista kehrätyn langan laatu paljasti kehrääjän taidon.

Murtoon tuli 1860-luvun alussa Kalle Joosepinpoika (papinkirjassa Carl Josefsson, 1817–1866), joka oli syntynyt Ylöjärvellä, mutta tuli Murtoon Pirkkalasta. Hänen kuolemansa jälkeen poikansa Kaarle eli Kalle (1845–1928) sai torpan haltuunsa. Kivulloinen Leena-muari teki töitä voimiensa mukaan. Hänet mainitaan vuoden 1871 vaivaisluettelossa apua tarvitsevana, mutta ei sanota, mitä hän sai... Seisovilta jaloiltaan hän kuoli vuonna 1890 ja Maria Murron isä Yrjö Murto (1880–1962) muistaa Leena-muarin tuoneen puita pirttiin ja sanoneen: ”Heittäkää lampaille ruakaa, emminä jaksa.” Samassa hän kaatui sänkyyn ja kuoli.

Murron torppa sisältä ja ulkoa

Pakarin leivinuunin edessä kypsennettiin ruokaa, pirtin muuri oli vain lämmittämistä varten. Aiemmin pirttirakennuksen takana keittokodassa keitettiin ruoka, myöhemmin sen

käyttö rajoittui veden kuumentamiseen teurastuspäivinä. Ikkunat olivat yksinkertaiset, joten ne olivat pakkasella umpijäässä. Tuohikattoinen pirttirakennus oli varustettu kylmää vastaan multipenkillä, jotta alimman seinähirren alta ei olisi tullut kylmää ilmaa sisätiloihin talvella. Rakennuksen edessä oli vinttikaivo ja tahko. Tahkolla teroitettiin työvälineet kuten sirpit, viikatteet ja kirveet.

Rakennuksista muodostui melkein umpipiha, tarha. Pirtistä katsottuna oikealla sivustalla oli saman katon alla lautapuuri sola (kuja), josta karja tuotiin niitulta tarhan kautta navettoon, jossa pidettiin myös sikaa ja jonka orsille kannot tulivat vapaudestaan yöksi. Oli myös lammasnavetto, työkalu- ja ratasvaja. Kaikki saman katon alla samoin kuin neljännellä sivustalla kaksi latoa, toinen erityisesti olkilato. Pitkä riihi oli kuitenkin pihapiirin ulkopuolella (tulipalovaaran takia), viimeksi mainittujen latojen suuntaisena Tampereentien varressa. Tämä tie vei vainion halki Lamminpäähän. Kylän puolella oli savusauna mallasparvineen. Saunassa oli ainakin osaksi maalattia.

Yrjö ja Amanda Murto vihkikuvassaan

Entä kalusteet?

Ei niitä paljon ollut. Pakarissa ja pirtissä oli pitkä pöytä penkkeineen. Pirttiä kiertävät penkit toimivat myös makuupaikkoina, ei mukuiloille sänkyjä ollut. Esimerkiksi vuonna 1917 kuolleen Karoliina-muarin perunkirjassa mainitaan vain kaksi sänkyä. Eetu-sedän perheellä oli tietysti omat sängyt, mutta edellisen sukupolven makuupaikat olivat ehtoolla hakuksessa.

Yrjö Murto muisti, miten hänen neljä vuotta nuorempi Manu-veljensä haki itselleen makuupaikka: ”Ei mulla o sijata.” Mutta suuren muurin päällyys oli lämmin, niinpä sananparsi ”kaikkeen tottuu, tottuu sitä muurin päältä puutoomiseenkin” tunnettiin. Höyläpenkkikin saattoi kelvata yösijaksi ja lulla oli tietysti sovelias nukkumapaikka niin kauan kun oli lullattavia. Sängyissä oli suorina olkia röttiraidin alla, peittona vällyt. Pirtissä oli keinustooli ja klahviapiironki tärkeitä tavaroita varten. Punttikello näytti aikaa. Sopii miettiä, mikä herätti varhain taksvärkkipäivän aamuna. Oliko se kukon laulu?

Taskunauris oli miehen merkki. Täysikasvuilla pojilla ja rengeillä oli seinälle ripustettu renginkaappi, johon sai panna vähäisen omaisuutensa muilta piiloon. Piioilla oli piikakirsutunsa. Naimisiin hankkivilla tyttärillä oli orrevvääriä (kankaita, peittoja yms.) aitan orsilla. Mitä enemmän orrevvääriä, sitä paremmat mahdollisuudet päästä naimisiin. Murron puarit (aitarakennus) olivat erinomaisia makuupaikkoja kesällä. Niissä säilytettiin myös viljaa kistunpuissa (viljalaareissa). Lihatiinuisissa oli lihaa teurastuksen jälkeen, säilyvyys vaati vahvasti suolaa. Koska hyvin harvoin leivottiin, limput säilyivät hyvinä jyvien seassa. Reikäleivät olivat leipivartaissa pirtin katossa. Sanottiin, että lapsi syntyy leipivartaan kanssa. Leipä, siis kaikki ihmiselämään kuuluva hyvä, oli lujassa, siksi sitä kunnioitettiin.

Taksvärkkärin asema

Kalle Murto oli taksvärkkityössä Teivaalan kartanon mailla ja yksi Ylöjärven kunnan

perustajista, everstiluutnantti Magnus Kasimir von Knorring (1806–1884, omisti Teivaalan 1850–1884) kepitti Kallea siitä, että tämä oli seisottanut hevostaan liian paljon: ”Helvetperkele, valkoinen hevonen seisoo aina!” Suorapuheinen Kalle tokaisi siihen: ”Emminä o seisottanu.” – ”Vastustatko sinä rakkari vielä!” ja sitten Kalle sai kepeistä. Lännpään rengin valkoinen hevonen oli Kallen hevosta heikko-voimaisempi, joten sen täytyi usein antaa hengähtää ja Kalle sai syyn laiskottelemisesta.

Maria Murto on kertonut, että Kalle Murto pyrki aina olemaan ensimmäinen. Hän oli ylpeä myös hevosestaan. Hän tapasi sanoa: ”Kai kaikilla kalaa, leipää on, mutta harvoilla hyvä hevonen.” Kalle joutui sitten aikanaan kantamaan everstiluutnanttia – vaikea sana hänelle – kartanosta ruumisvaunuun. Kauna oli elänyt sisuksissa koko ajan kepittämisestä lähtien: ”Meinasin pirun puottaa.”

Maria Murto (s. 13.3.1925) Ylöjärvellä kotitalonsa edustalla.

Taksvärkkäri oli työssä omin eväin. Leipä, siilakka ja piimä oli hänen ruokavalionsa, harvoin oli mukana lihaa. Marraskuun ensimmäisenä 1911 oli kuitenkin mahdollista maksaa päivätyövero rahalla, jos sitä oli. Rahaa saattoi saada Tampereen Laukontorilla myymällä leipää, voita, perunoita ja teurastusaikoina lihaakin. Torireissulla oli suuri kiusaus poiketa olvikapakkaan, Tuulensuun Tunturan puariin. Murron Karoliinan mielestä Kalle Murto toi kotio liian vähän rahaa. Kalle puolustautui: ”Koreille ämmille minä annoin ilman.” Karoliinan Tampereen reissuista Kalle oli kertonut, miten hänen äitinsä oli talvikelillä ajaessaan

hakata kaikoottanut kepillä reen laitaan karikoottaakseen kintereiltään susia.

Taksvärkkipäivä oli kesäaikana aamuviidestä iltakahdeksaan. Oli hevospäiviä, jalkapäiviä ja apupäiviä, joita voivat tehdä lapsetkin. Sadekesänä saattoi torppari hävitä torpastaan, koska ei pystynyt suoriutumaan taksvärkkipäivistään talolle. Näin kävi Idänpään torpparille ja maat liitettiin takaisin Teivaalan kartanoon. Vielä vuonna 1909 vuokramieslain mukaan kuutena kesäkuukautena – olipa pitkä kesä! – työpäivä oli 11 tuntia, muulloin 9 tuntia. Työpäivien lisäksi oli vielä 1800-luvun puolella ns. parselivuokra; tehtiin puuastioita, rekiä, kirvesvarsia, poimittiin marjoja, kudottiin kangasta ja muuta sellaista sovittu määrä. Taksvärkkipäivän suuri hyöty olikin se, että erityisesti nuorten miesten puusepän- ja kirvesmiestaidot kehittyivät monella ihan ammatiksi asti.

Rengeistä ja piioista

Rengeillä ja piioilla oli yksi vapaa viikko (runtuviikko) vuodessa marraskuussa, jolloin he voivat pestautua uuteen työpaikkaan. Torpanväellä ei ollut vapaata juuri ollenkaan. Lännpään torpan isännälle sanottiin: ”Entä jos vävyllä ei ole hevosta?” – ”Ei kelpaa sitte”, vastasi Kalle. Säätö-ylpeyttä oli torpparillakin, hevoseton renki ei kelvannut vävyksi. Muurin takaa naimista ei liioin katsottu hyvällä silmällä. Sieltä löytyi vain piika, joka ei ollut ihminen sen paremmin kuin varisakaan lintu.

Kalle Murron veli (Herman tai Erland), kuului Suomen kaartiin ja joutui osallistumaan Turkin sotaan 1877–1878. Hän kuoli taisteluissa saamiinsa haavoihin, mutta ennen lähtöään sotaan hän kirjoitti Murtoon: ”Lähren niin kuin lapset joulujuhlalle.” Kirjoitustaitoa siis oli. Siihen aikaan kirjeiden saapuminen ilmoitettiin kirkossa.

Lähteet

Suomen keskiaika. 2. painos. Otava, 2006.
Ylöjärven joulu 1994 (Ylöjärven Sanomat Oy)

Murto-suvun tarinan henkilöitä

- + Kaarle Kaarlenpoika (Kalle) Murto (13.11.1845–9.7.1928)
- + Karoliina Matintytär Murto (7.9.1841–6.2.1917)
- ++ Yrjö Arvid Kaarlenpoika Murto (7.2.1880–5.1.1962)
- ++ Amanda Josefina Murto (os. Hakala, 14.7.1883–20.1.1976)
- +++ Yrjö Arvid Murto (15.8.1907–15.4.1993)
- +++ Aili Maria Murto (os. Stenroth, 18.8.1907–17.1.1992, isä Heikki Stenroth 10.2.1872–2.12.1953)
- ++++ Yrjö Kalevi Murto (2.4.1931–27.4.2000)
- +++++ Yrjö Juhani Murto (2.12.1964–)

Kuvassa Helmi Murto, Marian isosisko, ja isän hevonen Ylöjärvellä.

Provokatiivinen keskustelun avaus

Teksti | Timo Siukonen

Haluun aloittaa keskustelun Stenroth sukuseuran olemassaolon oikeutuksesta.

Tunnen sukumme ja seuramme historian juurta jaksuen, olinhan 1990-luvulta järjestämässä sukututkimusta ja organisoimassa seuran perustamista. *Kivenjuuret*, silloin Stenroth–Salmenkiven-sukulehden, ensimmäinen numero ilmestyi 8. kesäkuuta 1996 ja Stenroth sukuseura perustettiin 10. kesäkuuta 2000. Suomenlinnassa juhla piti jakaa kahteen osaan, koska osanottajat (yli 400) eivät olisi muuten mahtuneet tiloihin.

Toimintaa ja organisaatiota kehitettiin. Tavoitteet olivat korkealla. Seuran jäsenmäärä kasvoi. *Kivenjuuret* ilmestyi vakaasti ja tilaisuuksiin riitti osanottajia. Hallitus jakoi tehtäviä ensin neljään pääsukuhaaraan ja sitten niiden alasukuhaaroihin. Kussakin vastuuhenkilöt johtivat tietojen keräämistä sukukirjaa varten.

Julkaisujen sarja alkoi 2000 Suomenlinnassa (*Stenrothien keskeneräinen*), tiivistyi *Intermezzon* julkistamiseen 2006 Mikkelin Kyyhkylässä ja huipentui neliosaisen *Kvarteton* ilmestymiseen 2014. Innostuksen kantoaalto kesti reilut kymmenen vuotta. Sen jälkeen tuli väsähdys ja pysähdys. Väistyneiden luottamushenkilöiden tilalle on sittemmin ollut vaikea saada uusia tekijöitä. Onneksi velvollisuudentuntoisia sukulaisia on lupautunut mukaan sääntöjen määräämille paikoille. Kiitos nykyiselle hallitukselle!

Olisiko aika miettiä asioita uudestaan? Voisimmeko oppia virheistä? Kestävätkö sukuseuran periaatteet ajan hammasta?

Mielestäni Stenroth sukuseura on suorittanut tehtävänsä kunnialla ja se voitaisiin lopettaa harkitusti liian kankeana ja byrokraattisena. Tilalle voitaisiin luoda jotain uutta ja vetävää, nykyaikais-

ta, sosiaaliseen mediaan pohjautuvaa viestintää ja järjestää tapahtumia kevyellä kaavalla. Jos sellaista flow-tilaa ei luovan joukkoajattelun kautta synty, olemassaolon oikeutukseen sisältyvät ainekset on käytetty loppuun.

Sukuseuraan kutsuttiin kaikki vänrikki Erik Stenrothin ja hänen vaimonsa Kristiina Krookin jälkeläiset. Siitä päättivät Mäntyharjulle 1996 kokoontuneet Laukaan pappilan perilliset. Ehkä osanottajille tarjottu ehdotus ja sen pohjalta syntynyt päätös olivatkin suuri erehdys? Arvioin jälkiviisaana, että ratkaisusta syntyi lopulta liian iso kakku hallittavaksi.

Erik Stenrothin ja Kristina Krookin avioliitossa alkunsa saanut jälkeläisten joukko on kasvanut yli 300 vuodessa ja yli kymmenessä sukupolvessa hallitsemattomaksi. Eduskunnan säätämät lait yksityisyydensuojasta, henkilötietojen käsittelystä ja julkaisemisesta sekä Euroopan Unionin hyväksymästä yleisestä tietosuojasetuksesta ovat tehneet liki mahdottomaksi ajan tasalla olevan rekisterin ylläpitämisen ja tietojen jakamisen omilla sukukanavilla.

Stenrothit eivät lakien, asetusten ja sukututkimuksen käytännesuositusten voimassa ollessa tule enää koskaan saamaan päivitettyjä sukukirjoja. Intermezzo ja Kvartetto ilmestyivät viime tipassa. Sukuideologiaan kuuluu toisten sukulaisten tunteminen henkilökohtaisesti eikä vain sukupuusta nimiä bongaten, vaikka se sellaisenaan hauskaa onkin. Järjestön alkuunpanijoilla – kuten minulla – ei ollut kokemusta seuratoiminnan pitkäjänteisestä kehittämisestä käytännössä. Hienoja suunnitelmia kyllä riitti, mutta niiden toimeenpano ei onnistunut. Teimme sen, mikä oli mahdollista ja tuntui oikealta.

Paljon saimme aikaiseksi. Erityisen onnellinen olen Kivenjuuret-lehden vuosikertojen julkaisemisesta sukuseuran nettisivuilla. Se on suuri kulttuuriteko. Voin vilpittömästi onnitella tekijöitä yli 20 vuotta kestäneen historian aikana.

Provokatiivinen keskustelun avaus on kirjoitettu, arpa heitetty ja keskustelu avattu.

Vuodet ovat vierineet...

Teksti ja karttakuva | Seija Lind

Stenroth sukuseura on toiminut pian neljännesvuosisadan – perustettu 10.6.2000. Tätä Kivenjuurettuhlanumeroa varten selvitimme nykyjäsenistön ikärakenteen. Myös alueittainen jakauma kiinnosti.

Tulos oli toisaalta ennakoitavissa, mutta osittain yllätti – ja herätti. Vanhempaa ikäpolvea on luonnollisesti poistunut jäsenistöstä, mutta nuorempaa väkeä ei ole tullut vastaavasti tilalle. Se lienee muidenkin sukuseurojen haaste ja pohdinnan kohde.

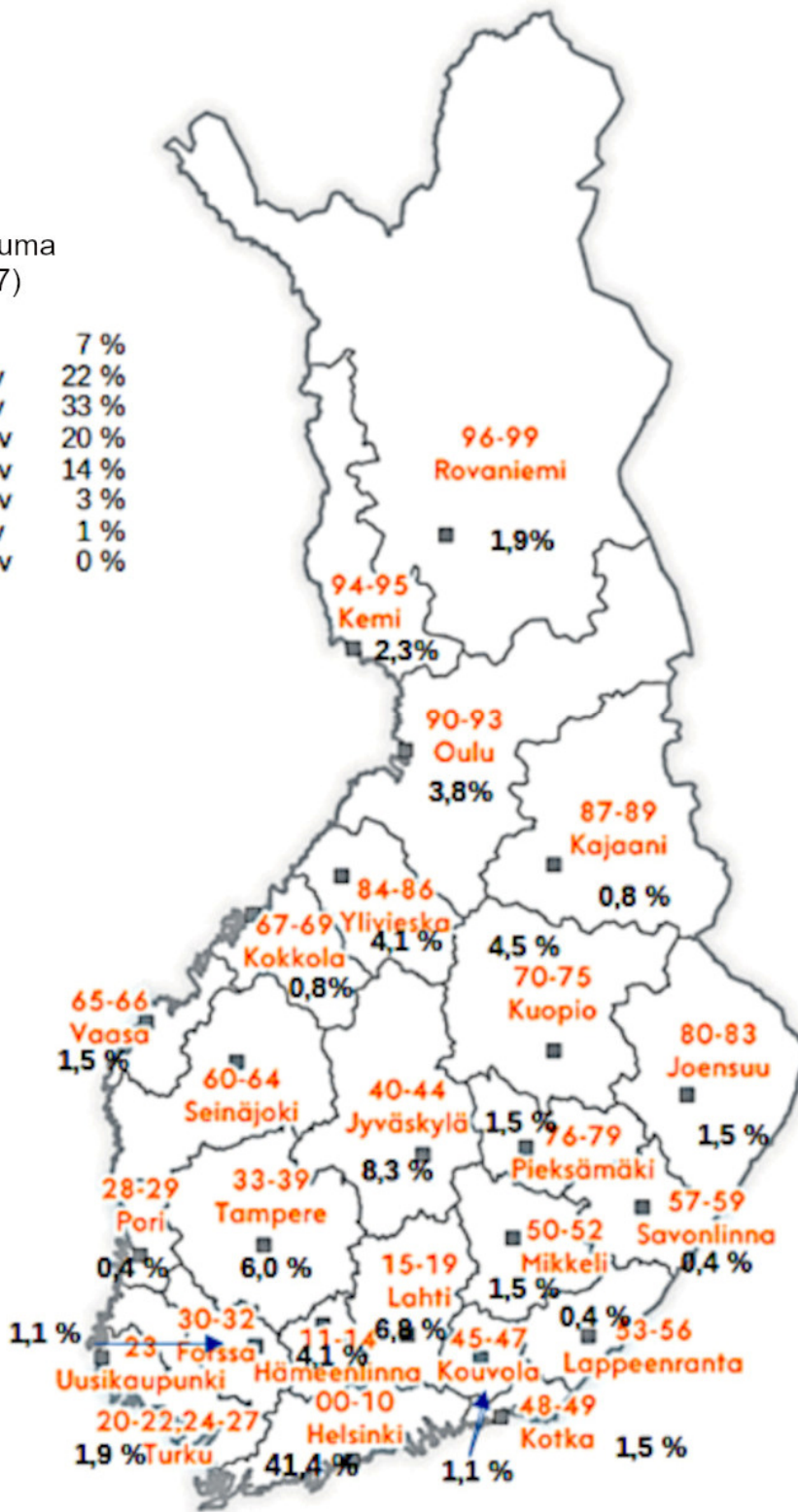
Seuramme jäsenkunnasta reilusti yli puolet (62 %) on täyttänyt 70 vuotta, ja yli 80-vuotiaitakin on lähes kolmasosa (29 %). Tarkempi ikäjakauma näkyy karttakuvasta, jossa on myös jakauma asuinpaikan mukaan. Noin 40 % jäsenistöstä asuu pääkaupunkiseudulla ja Uudenmaan alueella. Seuraava keskittymä 8,3 % on Jyväskylän seudulla, joka on ollut seuran kotipaikka perustamisesta lähtien.

Seuran jatkuvuuden ja tulevaisuuden turvaamiseksi haastammekin nyt kaikki stenrothilaiset innostamaan nuoremmat polvet mukaan sukuseuraan ”*teit isäin astumaan*”!

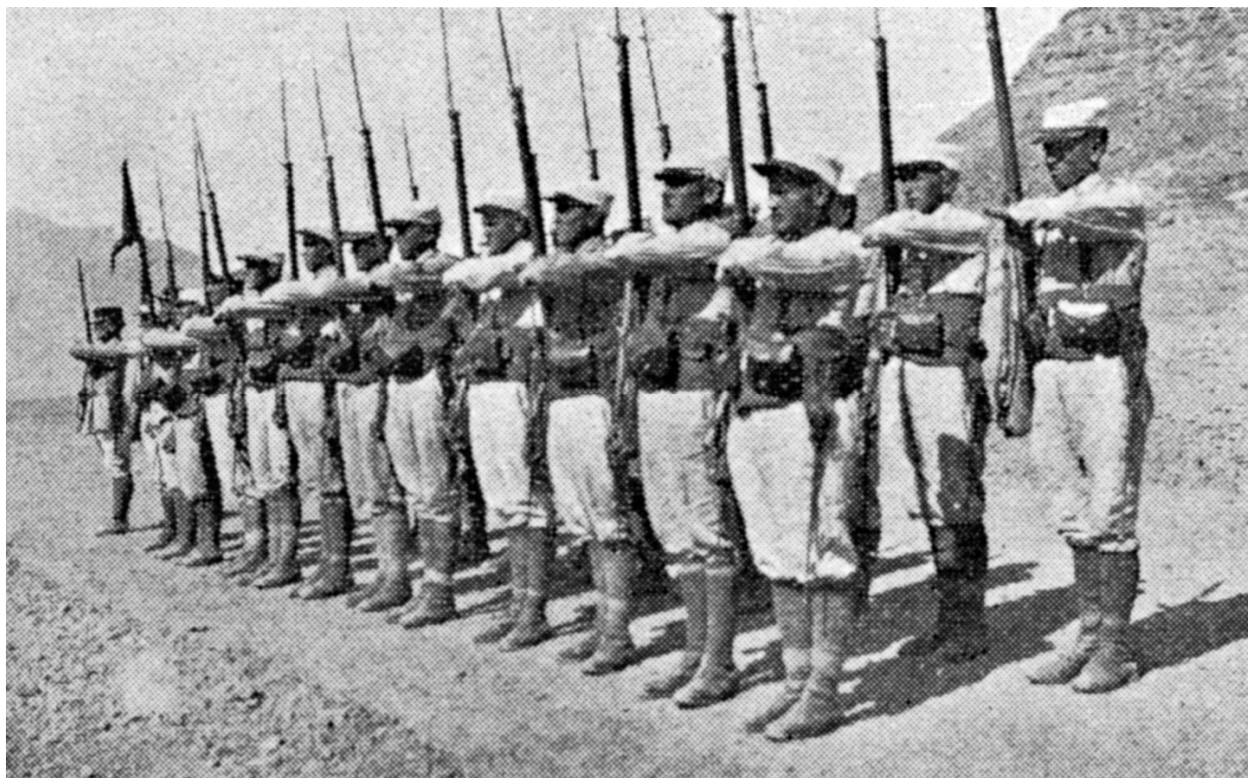
Stenroth sukuseuran jäsenistö 4/2023

Ikäjakausi
(n = 247)

> 90 v	7 %
80 - 89 v	22 %
70 - 79 v	33 %
60 - 69 v	20 %
50 - 59 v	14 %
40 - 49 v	3 %
30 - 39 v	1 %
20 - 29 v	0 %

Karttapohjan lähde: Posti Oy

Alokasaika Muukalaislegioonassa Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa VI

Teksti | Anders von Bell

Emme tiedä tarkemmin, miksi Adi päätti liittyä muukalaislegioonan, voimme vain arvailla. Hän oli kuitenkin päättänyt, että haluaa jatkaa sotilaan uraa, vaikka hänen työnsä Suomen armeijassa oli päättynyt, ehkä jonkin veran ikävissä tunnelmissa. Oliko syy sopeutumisessa vai löytyykö ehkä jotain raha-asioihin liittyvää, sekään ei taida selvitä koskaan. Mutta jossain vaiheessa oli tuo päätös jatkaa Muukalaislegioonan kypsyntä.

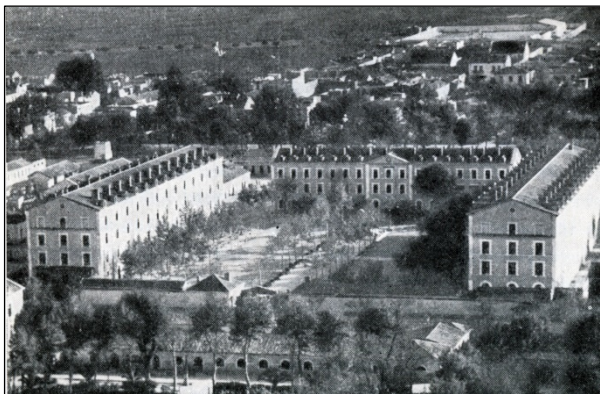
Suomen armeijasta lähetettiin 1920-luvulla useita upseereita koulutukseen Ranskaan ja Adin kohdalla se olisi voinut olla luonteva jatko, eritoten, kun Adi oli ranskan kieltä opiskellut. Mutta tuo ovi sulkeutui, kun ura Suomen armeijassa katkesi. Kokiko hän sitten, että Muukalaislegioona oli ainoa mahdollisuus jatkaa sotilaan uraa vai oliko hänelle ”maalannut” kauniimman kuvan legioonasta

ranskalainen upseeri, jonka tiedetään oleskeleen Suomessa siihen aikaan, kun Adi vielä palveli Suomen armeijassa? Kuitenkin Adi lähti melko pian eroamisensa jälkeen Ranskaan liittymään legioonan.

Tiedämme, että Adi Stenroth ilmoittautui Muukalaislegioonan värväyskonttoriin 7.4.1920, jolloin hän teki 5 vuoden sopimuksen Pohjois-Ranskassa sijaitsevassa Arrasin kaupungissa. Jo 17. huhtikuuta hänet merkittiin saapuneeksi Algeriaan ja nimitetään 2. luokan legioonalaiseksi. Matka Algeriaan ei ilmene CV:stä, mutta uskon, että hänen kohdalla toimi sama järjestely kuin kaikkien uusien legioonalaisten kohdalla. Hän sai luultavasti junalipun Marseilles'hin, minne legioonan liittyvät kerättiin. Siellä on vanha linna, St. Jean, jonne tulevat legioonalaiset koottiin odottamaan laivayhteyttä Oraniin Algeriaan.

Sopimuksen tehneitä oli melkoisen paljon, eikä laivayhteyttä tarvinnut kovin kauan odottaa, enintään ehkä pari viikkoa. Oranista matka jatkui junalla Sidi Bel Abbèsiin, legioonan pääpaikkaan. Laivamatka ei ollut varmaankaan kovin mukava, sillä miehet ahdettiin laivaan kannen alle tai lastitilaan ja matka kesti noin vuorokauden. Hyttejä ei ollut, ainoa varustus olivat olkipatjat lattialla.

Jotta saisimme jonkin näköisen kuvan siitä, mitä Adi kohtasi, olen tutkinut useiden entisten legioonalaisten kirjoittamia kirjoja suunnilleen samoilta ajoilta, jolloin Adi legioonan liittyi. Olen yrittänyt vertailla muistelmia keskenään ja todennut, että pitävät melko hyvin yhtä. Muistelijoina olivat Widar Swahn ja G. W. Jönsson Ruotsista sekä Bertel Kurtén ja Yrjö Toivonen Suomesta, jotka kaikki liittyivät legioonan 1920-luvulla. Valitettavasti Adi ei ilmeisesti kirjoittanut kotiin kokemuksestaan alokasaikana ja voin hyvin sen ymmärtää, kun luen muistelmia. Kuri oli kova ja rangaistukset ankaria. Adin CV:ssä ei mainita mitään koulutuspaikkaa erikseen, joten mahdollisesti hän palveli koko ajan Sidi Bel Abbèsissa.

Kun tuleva legioonalainen saapui Sidi Bel Abbèsiin, suoritettiin lääkärintarkastus, ja siinä vaiheessa saattoi vielä käydä niin, että joku hylättiin. Eräällä alokkaalla oli lasisilmä, mitä ei ollut huomattu Marseilles'ssa suoritetussa lääkärintarkastuksessa. Käytännössä melkein kaikki kelpuutettiin ja saman tien saivat kaikki käsivarteen piikin kuumetautia vastaan. Parissakin muistelmakirjassa pohditaan, mitä rokote mahtoi sisältää, koska kättä ei pariin päivään pystynyt liikuttamaan ja jotkut

kertoivat joutuneensa kahdeksi päiväksi vuoteeseen. Rokotetut joutuivat myös olemaan ilman ruokaa, kunnes olivat taas toimintakykyisiä. Sama rokotus uusittiin joka vuosi ja sitä vihattiin edellä mainittujen sivuvaikutusten takia. Melkoisella varmuudella myös Adi joutui ensin lääkitarkastukseen ja sai piikkinsä. Tämän jälkeen jaettiin alokkaat ryhmiin ja annettiin muutaman viikon peruskoulutus, jonka jälkeen alokkaat jaettiin ja lähetettiin eri koulutuspaikkoihin, joita legioonalla oli useita. Etelä-Algeriassa sijaitseva Saïda oli näistä tärkein. Alokasaika kesti 3–4 kuukautta ja sinä aikana piti oppia perustaidot, aseiden käsittely ja ranskalaiset komentosanat. Koulutuksesta vastasivat aliupseerit, upseerit eivät siihen juuri osallistunut. Kuri oli erittäin kova ja rangaistukset sen mukaisia. Aliupseerit olivat entisiä rivimiehiä, jotka oli ylennetty aliupseereiksi. Mutta jos he tekivät jotain väärin, saattoivat he löytää itsensä taas rivimiesten joukosta.

Adilla oli puolellaan se etu, että hän osasi ainakin välttävää ranskaa, mikä ei ollut kovin yleistä, koska ranskalaiset eivät saaneet legioonan liittyä. Ainakin Adin aikoihin tämän määräyksen kieltoa ei ollut vaikea kiertää; ilmoitti vaan olevansa belgialainen tai sveitsiläinen, niin paikka legioonassa aukeni. Suurin osa alokkaista oli joka tapauksessa ranskan osaamisen suhteen täysin ummikkoja.

Adi Stenroth nimitettiin korpraaliksi heti kesällä 1920. Korpraalikoulu kesti noin 4 kuukautta peruskoulutusjakson jälkeen, joten uskon, että hänen upseeritaustansa sekä se, että hän hallitsi ranskan kielen jollakin tasolla, johti siihen, että hän sai tuon nimityksen näin nopeasti. Ylennys saattaa myös kertoa siitä, että Adin motivaatio oli korkealla ja mukautuminen kovaan kuriin ja legioonan toimintamalliin onnistui. Oletan tässä, ettei Adi käynyt tuota korpraalikurssia, koska normaalisti peruskoulutusjakso ja korpraalikurssi kestivät yhteensä noin 8 kuukautta.

Kun Adi liittyi legioonan, sen vahvuuden arvioidaan olleen noin 25 000 miestä jaettuna neljään rykmenttiin, jotka puolestaan oli jaettu pataljooniksi ja komppanioiksi. Uudet

alokkaat toivotettiin tervetulleiksi huudolla *Vive les bleus!* ("Tervetuloa, nuoret!") kun marssivat sisään portista Sidi Bel Abbèsiin. Vanhat legioonalaiset tulivat vastaan, ehkä myös katsomaan, oliko joku maanmies joukossa. Alokkailla saattoi myös olla mukanaan rahaa, jonka ehkä saisi alokkaalta narrattua itselleen tai ainakin lasin viiniä, jos ei muuta.

Mutta nopeasti siirryttiin sisäänkirjautumiseen ja legioonalaisen numeron saantiin, lääkäritar-kastukseen ja varusteiden jakeluun. Jokaisella legioonalaisella oli oma numero, jota hän totteli. Numero saattoi vaihtua myös myöhemmin syistä, jotka eivät ole selvinneet. Varustus koostui kivääristä, pistimestä, ammuslaukuista, vesipullosta ja vaatteista. Vaatteisiin kuului kuusi erillistä univormua, mantteli ja vuodevaatteet. Bertel Kurténin mukaan vain yksi univormu oli kelvollinen, muut haisivat ja olivat rikkinäisiä ja koko oli mitä sattui. Ensimmäisen päivän iltana korjattiin sitten varusteita, vaihdettiin keskenään sopivampiin ja hinkattiin ruokailuastiat puhtaiksi.

Widar Swahn kertoo tulleen 250:n muun alokkaan kanssa laivalla Oraniin illalla ja saapuneensa Sidi Bel Abbèsiin neljän tunnin junamatkan jälkeen klo 23 (matkan pituus oli noin 90 km) ja heille osoitettiin yöpymislaksiksi kasarmi, missä noin 30-40 miestä kussakin huoneessa nukkui ensimmäisen yönä Afrikassa betonilattialla. Aamulla oli herätys ja suihku kello viideltä. Swahn kertoo myös, että suihkusta ei ollut paljon iloa, vettä tuli vain muutama tippa. Tämän jälkeen sai jokainen sinisen työhaalarin ja siviilivaatteiden kanssa mentiin parturiin, missä leikattiin tukka pois. Parturointi kesti noin 2 minuuttia per mies. Koska siviilivaatteita ei saanut pitää, pihalla oli juutalaisia kauppiaita, jotka ostivat siviilivaatteet ja maksoivat niistä vain nimellisiä hintoja. Swahnilla oli melko uusi puku, mistä hänelle tarjottiin 5 frangia. Hän ei tarjoutunut kuitenkaan hyväksyntä ja loppujen lopuksi eräs upseeri osti sen 50 frangilla.

Parturin jälkeen ohjelmassa oli varusteiden haku. Varusteisiin kuului myös 5 metriä pitkä vatsakangas, joka myöhemmin osoittautui todella tärkeäksi varusteeksi. Kivääri oli vanha

Lebel 8 patruunan makasiinilla, raskas ja huonokuntoinen ase. Aseesta puuttui kaikki, mikä viittasikin öljyyn, mutta myöhemmin saattoi sardiinipurkista saada muutaman tipan öljyä lukkoon. Aseeseen kuului pistin, noin metrin pituinen kahdeksankulmainen piikki. Vaatteiden pukemisesta oli tarkat säännöt. Vaikeinta oli oppia vatsakankaan käyttö; alussa sen kiertämiseen keskikropan ympäri tarvittiin ovi, johon toinen pää kiinnitettiin ja sitten kierrettiin kangas vartalon ympäri.

Seuraavana oli ohjelmassa hyllyn (*la pagueta*) täyttö. Siihen kuului 15 osaa ja se piti tehdä millilleen oikein. Auta armias sitä, joka ei erottanut vasenta ja oikeata sivua. Oikealle tuli *la gamelle* eli ruokailuastia ja *la quart* eli juoma-astia. Haarukka ja lusikka tulivat tiettyyn asentoon ruokailuastiaan, veitsi ei kuulunut varustukseen. Jos jotain oli väärin, niin yleensä löysi tavaransa lattialla. Sänky koostui neljästä metallitolpasta ja kolmesta laudasta sekä puuvillapatjasta, lakanasta ja huovasta. Kukin vuorollaan valittiin huonevahdiksi, jonka tehtäviin kuului nousta aiemmin kun muut ja hakea musta kahvi keittiöstä. Huonevahdin tehtävänä oli tarjota huonekaverilleen kahvi sänkyyn tarkkaan kello 05.00, sitä mustaa kahvia, jota kutsuttiin ranskaksi nimellä *eau jus* ("likainen vesi"), tarjottiin ruokailupakista juoma-astiaan. Kahvia annettiin neljänneslitra ja se oli muistelijoiden mukaan itse asiassa varsin hyvää mokka-kahvia.

Kahvin jälkeen vuorossa olivat pukeutuminen ja lutikoiden jahtaaminen, koska niitä oli miehistötuvassa paljon. Joka aamu metallijalat pyyhittiin paloöljyllä, jotta olisi estetty luteiden kiipeäminen sänkyyn, mutta menetelmä ei ollut erityisen tehokas. Se aiheutti kuitenkin vahvan paloöljyn hajun huoneessa, jossa nukkui vähintään 20 miestä. Sen jälkeen seurasi lattian pesu rätillä ja vedellä sängyn alta, muut alueet kuuluivat huonevahdille. Sen jälkeen oli patjan laittaminen rullaksi ja huovan ja lakanan taittaminen ohjesäännön mukaisesti sängylle tuuletusta varten. Vähän ennen kuutta piti olla ulkona ja palvelus alkoi yleensä varttia yli kuuden ja puoli seitsemän välillä.

Palvelus alkoi komennolla asento! (ranskaksi *Garde á vous*) ja sen seurauksena kävi ensimmäisinä aamuina ilmi, miten vähän alokkaat tiesivät sotilaan toimista. Aliupseerien huudot ja fyysiset, jopa väkivaltaiset korjaukset saivat lopulta aikaan jonkin näköisen järjestyksen ja kaikkien kasvot osoittamaan samaan suuntaan. Marssikäsky *avant marche* ("liikkeelle mars") sai alokkaat liikkeelle kohti varsinaista harjoituskenttää. Jos todettiin, että joku ilmoittautui sairaaksi ja lääkäri ei sitä hyväksynyt, seurauksena oli välittömästi 4 vuorokautta arestissa.

Kivääri, pistin ja patruunalaukut sijoitettiin erilliseen telineeseen lukittuun varastoon harjoituksen päätyttyä. Huoneissa ei siten ollut muuta kun pitkä pöytä ja teline kengille. Illat piti käyttää välineitten huoltoon ja esim. nahkavyöt piti hoitaa joka ilta ja kokemattomalla se saattoi kestää jopa tunteja. Bertel Kurtén on kertonut, ettei aluksi ymmärtänyt, miten kylmää huoneessa on yöllä ja meni liian vähissä vaatteissa nukkumaan ja joutui kesken yön etsimään jotain lämpimämpää ylleen.

Päiväohjelma saattoi pitää sisällään paitsi tavalliset sulkeisharjoitukset ja aseiden käsittelyharjoitukset, myös haavoittuneiden siirtämistä ja kuljettamista, muurien ylityskiipeilyä, voimistelua ja juoksua, ammuntaa, pistinmiekailua jne. Ennen kun marssittiin takaisin kasarmille, oli kokoontuminen neliön muotoon kuulemaan ns. rykmentin käsky, jossa ilmoitettiin komennuksista, rangaistuksista ja hyväksytysti sairaaksi ilmoittautuneista. Sen jälkeen marssittiin takaisin kasarmille lounasta varten. Lounaan toi huonevahti ja se koostui puolikkaasta leivästä, neljänneslitrasta viiniä sekä keitosta, jossa oli makaroneja ja esim. kaalia ja lihaa. Perunaa tarjottiin vain sunnuntaisin. Yleensä keittoa pidettiin varsin maukaana, mutta usein sitä ei saanut riittävästi ja usein se oli liian mausteinen tai liian vähän aikaa keitetty. Ruokailu tapahtui miehistötuvassa ja ruokailu tapahtui istumalla hajareisin sängyn päällä. Vain vanhemmat legioonalaiset saivat nauttia lounaansa pöydän ääressä.

Sen jälkeen oli ohjelmassa varusteiden huoltoa, ranskan kielen opetusta ja

lauluharjoituksia. Myös sänky piti nyt pedata ja se aiheutti monille harmaita hiuksia, koska petaus piti tehdä tarkasti tietyllä tavalla ja kulmat hyvin ohjesäännön mukaisesti. Siesta päättyi torven signaaliin ja harjoitukset alkoivat taas kello 14.30 ja jatkuivat puoli kuuteen asti esimerkiksi ampumaradalla tai sulkeisharjoituksilla.

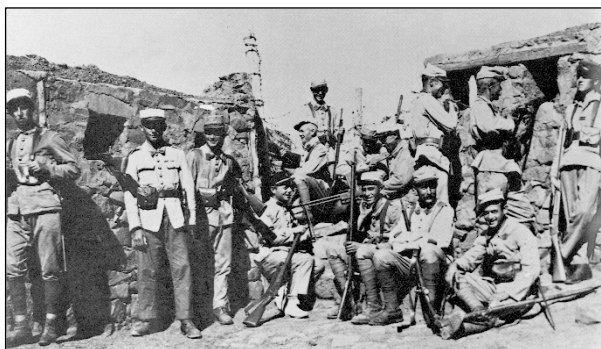

Alkuvaiheessa suurin osa ei ymmärtänyt ranskankielisiä käskyjä ja alokkaille määrättiin rangaistuksia, mikäli ei ymmärtänyt käskyjä. Kun Kurtén ei ymmärtänyt käskyä, kersantti haukkui hänet pystyyn ja kyseli, mitä kieltä alokas puhuu ja mitä kansallisuutta hän edustaa. Kurtén vastasi "ruotsi ja suomi ja olen eskimo" jonka jälkeen hänet tunnettiin Eskimona. Iltakuudelta huonevahti toi ruokaa ja sen jälkeen oli periaatteessa vapaata. Mutta se oli suhteellinen käsite, koska se tarkoitti yleensä varusteiden hoitoa, nahkaosien rasvaamista ja muuta vastaavaa. Varuskunnassa oli kanttiini, mistä sai ostaa viiniä ja kaikenlaista muuta. Jos halusi mennä kaupunkiin, pukeutuminen tarkastettiin hyvin tarkasti ja esimerkiksi paidan takin alla piti olla puhtaana. Jos huomautettavaa löytyi, iltaloma tysesä siihen. Paidan siisteyden saattoivat upseerit vielä kaupungissa tarkistaa, jos sattui tullemaan vastaan kadulla.

Kaupungissa oli esimerkiksi *Cafe de Legion*, missä aikaa saattoi viettää sekä upseeriyhdistyksen tilat, joissa saattoi nauttia myös musiikista. Arabit vihasivat ranskalaisia ja sen seurauksena kaupungissa piti olla hyvin varovainen, hengestä saattoi siellä päästä, jos eksyi väärään paikkaan. Kaupungissa oli eurooppalainen puoli ja arabien puoli. Jos sattui mainitsemaan että ei ollut ranskalainen, saattoi se

johtaa jopa siihen, että kutsuttiin taloon sisään ja tarjottiin ruokaa, teetä ja mukavia hetkiä. Takaisin kasarmilla piti olla klo 01.

Kurtén on kertonut, että toiminta muuttui nopeasti rutiininomaiseksi ja vähäisen vapaa-ajan ainakin hän käytti tutustuakseen muihin kohtalotovereihin. Saksalaiset olivat suurin ryhmä ja heidän kanssa tuli hyvin toimeen, mutta venäläiset ja muita kansallisuuksia edustavat olivat varsin hävyttömiä ja häikäilemättömiä. Moni venäläinen oli entisiä tsaarin armeijan tai Venäjän sisällissodan valkoisen puolen upseereita vänrikistä kenraaliin. Kun Sidi Bel Abbèsiin rakennettiin uusi, iso rakennus, löytyi yhdestä ainoasta komppaniasta kuusi insinööriä ja arkkitehtiä, jotka pitivät huolta rakennusprojektista loppuun asti. Legioonalaisista löytyi myös muurareita, timplureita ja muita, joiden ammattitaitoa tarvittiin rakennuksen tekemisessä.

Legioonalaisen päiväraha oli 25 centimeä päivältä (vastasi 3 Ruotsin äyriä vuonna 1929) ensimmäisen puolentoista vuoden aikana, sen jälkeen 75 centimeä, jos palveli Algeriassa ja 1 frangi, jos palveli Marokossa. Tonkinissa (nyk. Vietnam) sekä Syyriassa palkka oli parempi, mutta toisaalta olot olivat epäterveellisemmät ja useat legioonalaiset sairastuivat melko heti saavuttuaan näihin kohteisiin ja menehtyivät usein trooppisiin sairauksiin. Näin valitettavasti kävi sitten myös Adi Stenrothille. 500 frangin värväyspalkkiosta maksettiin puolet noin viikon kuluttua saapumisesta. 250 frangia oli alokkaille suuri rahasumma ja se johti usein melkoiseen juhlintaan viinin kera, kunnes rahat olivat lopussa. 1929 värväysmaksu oli jo 1000 frangia.

Neljä ensimmäistä viikkoa meni yksitoikkoi- sen harjoitusohjelman mukaisesti, kunnes marssiharjoitukset alkoivat. Ne olivat hyvin tärkeä osa koulutusta, koska legioona liikkui pitkälti marssien viikkojakin aavikolla ja vuoristossa. Olosuhteet olivat vaikeat, aurinko porotti ja lämpötila nousi monesti noin 50:een asteeseen. Marssiharjoituksissa kannettiin reppua, jonka paino oli noin 30 kg. Sen lisäksi kannettavana olivat kivääri, ammusvyöt ja muut tykötarpeet.

Marssiharjoitukset Bedeaussa jatkuivat kuukausia. Alussa päivämatkat olivat 15–20 km, mutta pitenevät sitten aina 50–60 kilometriin ja jopa pidemmiksi, ennätyksen ollessa jopa 80 kilometriä yhden päivän aikana. Legioonan tunnus oli ”Marssia tai kuolla” ja se ei ollut tyhjää uhkailua. Se, että jaksoi marssia sotaretkillä, oli ensimmäinen ehto hengissä säilymiselle, koska osasto ei voinut kuljettaa mukanaan uupunutta sotilasta, vaan hänet jätettiin aavikolle arabien armoille. Vain varusteet otettiin talteen.

Marssivauhti oli noin 6 km tunnissa ja tunnin välein oli 10 minuutin tauko. Marssi alkoi usein jo aamuyöstä, jolloin oli viileämpää. Kuukausien jälkeen marSSIPäivät kuitenkin vähenivät ja siirryttiin maaliammuntaan ja jopa luentoihin eri asioista. Kurtén kertoo, että muutaman kuukauden jälkeen komentava upseeri kyseli vapaaehtoisia rintamapalvelukseen, mihin Kurtén saksalaisten kanssa heti ilmoittautui toiveena päästä pois yksitoikkoi- sesta harjoitusohjelmasta. Komentaja oli kuitenkin juonikas ja lähettikin rintamalle ne, jotka eivät ilmoittautuneet vapaaehtoisiksi.

Legioonassa vallitsi erittäin kova kuri. Aiemmin jo mainittu 4 vuorokauden putkareissu ”lääkärin määräyksestä” oli vielä varsinainen ”loma” verrattuna siihen, mitä rangaistukset yleensä olivat. Legioonaan oli kerääntynyt kaikenlaista väkeä, joka piti saada tiettyyn muottiin ja se vaati kovaa kurinpitoa. Legioonan toimintaa ei valvottu ulkopuolelta ja sekä upseeristossa että aliupseeristossa oli myös sellaisia, jotka nauttivat, kun saivat rangaistuksia määrätä tai toteuttaa ja valittamisoi- keutta tuomioista ei siihen aikaan ollut.

Kiväärin lukittiin harjoituksen päätyttyä, jottei kukaan myynyt asettaan arabeille. Kivääristä saattoi saada 5000 frangia, mutta jos sen teki, joutui legioonalainen teloitusr ryhmän eteen. Yhdestä patruunalaatikosta saattoi saada 500 frangia, joten näiden myyminen eteenpäin kannatti. Vaikka se myyty patruuna saattoi olla se, joka lopetti legioonalaisen elämä, ei se estänyt kaikkia. Täysin mielivaltainen rangaistus oli muulien tallin siivoaminen hammasharjan avulla. Ihmisyksilöllä ei legioonassa ollut arvoa, mutta tuo kova kuri ja mielivaltaiset rangaistukset loivat armeijan, joka kykeni koviin taisteluihin ja yhteishenki taistelussa oli erittäin korkealla tasolla, vaikka varuskunnassa taisteltiin keskenään ja jopa vahingoitettiin toisiaan joskus jopa hengennemnoon saakka. Kaikki eivät kuria ja mielivaltaista toimintaa kestäneet ja tekivät itsemurhan tai karkasivat ja menehtyivät aavikolla tai arabien käsissä.

Karkaaminen oli jo monen mielessä heti muutamana päivän jälkeen, mutta karkurit jäivät melkein poikkeuksetta kiinni ja ensimmäisestä karkamisesta tuomittiin yleensä 60 päiväksi rankkaa arestia ja kolme vuotta ylimäärästä palvelusta ilman korvausta. Näin alokaille asiaa esitti heti palveluksen alussa komppanian kapteeni. Suomalainen Yrjö Toivonen kertoo, että kun hän yritti karata legioonasta, hän ei ottanut asetta mukaan, koska jos sen olisi hukannut, olisi tullut 3 vuotta sopimukseen lisäaikaa. Toivonen sai 15 vuorokautta putkaa, mutta päiväsaikaan suoritettiin raskaita töitä ja ruoka piti syödä yhdessä minuutissa, jonka jälkeen ruoka-astia korjattiin armotta pois.

Kun Toivonen pääsi putkasta pois, hän karkasi uudestaan, mutta tällä kertaa puettuna arabiksi ja kaveri, joka lähti mukaan, oli hänenkin suomalainen. Arabit saivat rahaa legioonasta, jos palauttivat karanteen legioonalaisen. Suomalaiskaksikko pääsi Oraniin saakka kolmessa viikossa, mutta jäivät kiinni ja seurausena oli 40 päivää putkassa. Toivonen sai 10 päivän putkarangaistuksen, kun ei ymmärtänyt ranskaksi annettua määräystä. Kun se kiersi aliupseerilta upseerille vahvistamista varten, rangaistus oli kasvanut 75

vuorokauksi. Kaiken tämän jälkeen Toivonen alkoi jo toivoa, että pääsisi rintamalle ja sotimaan.

Vankila oli betonista rakennettu, kostea ja kylmä, koska pienten ikkunoiden kautta ei aurinko koskaan päässyt niitä lämmittämään. Välillä vangit joutuivat makaamaan alasti betonilattialla ja jopa vettä heitettiin heidän päälleen yöllä, jotta varmasti palelisivat. Selli pestiin heittämällä vettä lattialle ja seiniin, ja sen jälkeen terveet vangit ajettiin ulos pakko-työhön tai rangaistumarsseille, joissa vangit juoksivat selässään reppu, johon oli kerätty kiviä ja hiekkaa 25 kilon verran.

Jotta rangaistus olisi vielä kovempi, olkaremmat oli vaihdettu rautalankaan ja näitä kidutuksia jatkui tuntikaupalla kovassa auringonpaisteessa. Ruoka oli täysin ala-arvoista ja usein suolattiin niin, ettei se edes ollut syömäkelpoista. Jos rikos oli kuvattu pahempi, vanki lähetettiin rangaistuslaitokseen, jollainen legioonalla myös oli. Siellä, jos ei muualla jo, tuhottiin kyllä ihmisen mieli täysin. Mutta sieltäkin selvisi muutama suhteellisen hyvässä kunnossa.

Voin vain olettaa, mutta uskon, että Adi kykeni toimimaan legioonassa rajoitusten puitteissa, vaikka hän eräässä kirjeessä kyllä mainitsee, että jos ei olisi jo kotona oppinut eräitä asioita, hän ei olisi legioonassa pärjännyt. Koska motivaatio oli korkealla ja tavoitteet selkeät, hän kykeni ymmärtämään, miksi noudatettiin kovaa, jopa järjetöntä kuria. Se oli jonkunlainen tae siitä, että mahdollisuus selvitä oli merkittävästi suurempi kun aikanaan kohtasi vihollisen.

Täyttä elämää koneen varassa

Teksti ja valokuva | Heikki Poroila

Tutustuin Jukka Sariolaan (Intermezzo 2249) ensin sähköpostitse, kun hän kysyi, saako tulla esittelemään uutta kirjaansa suruseuran kevätkokoukseen Oodissa. Tietenkin saa, mutta pohdin tovin, onko esittely paikan päällä Jukalle turhan iso vaiva. Ei ollut ja Oodissa on helppo liikkua Jukan käyttämällä tuolilla. Ennakkoluuloni osoittautuivat turhiksi, Jukka osallistui kokoukseen ja sen jälkeiseen kahviteluun rutiinilla, jota ei voinut kuin hiljaa ihailia.

Olen kokouksen jälkeen lukenut Jukan uutta kirjaa *Konehengittäjä ja assistentti* (BoD 2023, ISBN 978-951-56-8983-2), joka on autofiktiivinen kuvaus hengityskoneesta riippuvaisen ihmisen elämästä ja valinnoista. Vaikka kirja tarjoaa paljon konkreettista ja ymmärrystä lisäävää tietoa niistä sadoista päivittäisistä rutiineista, joihin riippuvuus hengityskoneesta pakottaa, omasta mielestäni kirja kuvaa ja perustelee ensi sijassa sitä valintaa, joka jokaisen Jukan tilanteeseen joutuneen on pakko tehdä; jättäytyä sairaalan pysyväksi potilaaksi vai elää niin ”normaalia” elämää kuin mahdollista. *Konehengittäjä ja assistentti* on siksi kertomus siitä, sovittaa yhteen ihmisen vahva tahto elää, tehdä mielekkäitä asioita ja samalla varmistaa, että henki kulkee eli keuhkot saavat riittävästi hapetta.

Jukan kirja on hämmentävä kokemus. Arvelen, että jokainen hengityskoneessa istuvan näkevä ja itse hengittämään pystyvä miettii mielessään, millä voimalla tällaisen kohtalon iskun kohteeksi joutunut ihminen jaksaa päivästä toiseen. Jukan kirja antaa tähän yhden, erittäin väkevän vastauksen. Samalla kun se peilaa taitavasti lukemattomia ennakkoluuloja ja virheellisiä oletuksia, joita meillä on vaikeavammaisten ihmisten elämästä, kirja on myös filosofinen ja maailmankatsomuksellinen tarina.

Kuvaus fiktiivisen toimittajan tiestä hengityslaitetta käyttävän lähimmäisen avustajaksi on yhtä aikaa konkreettinen ja täysin ajaton. Se on sekä opettavainen että inhorealistinen kertomus siitä, kuinka kaukana ei-vammaisen maailma on siitä todellisuudesta, jossa Jukka Sariola elää 24 tuntia vuorokaudessa vuoden jokaisena päivänä. Olosuhteiden pakosta.

Jukka kirjoittaa napakasti ja arkailematta, vaikka toisaalta tekee selväksi, ettei kerro suinkaan ”kaikkea” eikä ”kaikesta”. Jukka uskaltaa olla avustajiaan kuvatessaan myös sarkastinen ja kärsimätön. Sen vastapainona hän ei myöskään piilota sitä, miten autettavan pinna saattaa kärehtää, koska hän on tunteva, monimutkainen ihminen itsekin. Kirjan Jukka ei ole autuaasti jokaiseen ongelmaan hymyillen suhtautuva ja siksi epäuskottava pyhimys. Täydellinen riippuvuus muiden ihmisten avusta on monimutkainen asia. Sitä ei voi laittaa siististi pariin lokeroon ja unohtaa. Sen kanssa on eletävä ja pärjättävä joka päivä.

Tulkitsen kirjaa kuitenkin myös suurena kiitoksena niille lukuisille ihmisille, jotka ovat Jukkaa auttaneet – useimmat Jukan itsensä antaman koulutuksen jälkeen, kuten myös kirjan ”Sakarias Nousiainen”. Jukka tietää ja myöntää, että vaikka hän on auttamissuhteessa pomo, hän on samalla täysin riippuvainen. Ilman vahvaa luottamusta sellaisesta ei tule mitään. Siksi jokainen ”assistentti” on konkreettisesti elintärkeä ihminen ja ihmis-suhte, jota voi verrata monessa mielessä, vaikka ei ihan kaikessa, parisuhteeseen.

Uskallan suositella tämän kirjan lukemista jokaiselle, joka kuvittelee, että ”elämä” loppuu vaikeaan vammaan. Ei, niin yksinkertaista se ei ole. *Konehengittäjä ja assistentti* on erinomainen esimerkki siitä, että ihminen on se, mikä hänen mielensä ja tietoisuutensa on.

≈ ≈ ≈

Seuraavalla kerralla, kun tapaan Jukka Sariolan, aion kysyä häneltä, miksi ihmeessä hengitysilmaletkun liitoskohdissa ei ole pieniä lukitusjärjestelmiä, jotka estäisivät vahingossa tapahtuvat irtoamiset ja niihin liittyvät riskit. Arvelen, että hänellä on siihen jokin pätevä selitys. Asiantuntijalla.

Stenroth-suvussa tapahtuu

≈ Stenroth sukuseuran puheenjohtaja Ilari Stenroth (Kvartetto N 432) ja Sini Stenroth (ent. Turunen) vihittiin 2.3.2023 Porvoon tuomiokirjossa aviopariksi. Onnittelemme!

≈ ≈ ≈

≈ Stenroth sukuseuran kesäretki Laila Pullisen veistospuistoon ja yhteinen lounas Östersundomin kylätalo Gillettissä on 10.6.2023. Se on sattumoisin myös seuramme perustamisen vuosipäivä, joten voimme juhlia sitä samalla kerralla. Osanottajien määrä on rajoitettu, mistä syystä tulijoiden on ilmoittauduttava etukäteen heikki.poroila@gmail.com tai tekstiviestillä numeroon 050 354 7782.

≈ Hans Tuominen (Intermezzo 2237) on asetettu Vantaankosken kirkkoherraksi 23.4.2023. Onnittelemme!

≈ Elina Kiuru (Intermezzo 2316) on kuollut 16.4.2023. Osanottomme omaisille!

≈ Eija Salmenkivi (Intermezzo 2305) on kuollut 20.4.2023. Osanottomme omaisille!

Huom! Kaikki suku-uutiset lehteen osoitteella heikki.poroila@gmail.com. Kerromme sen, minkä tiedämme!

≈ Kivenjuuret 1–50 1996–2023 ≈

Päätoimittajat 1996-2023

Timo Siukonen 1996–2002 (1–11)
Hannu Sariola 2003–2005 (12–16)
Jaakko Pihlaja 2006–2012 (17–29)
Kaarina Wilskman 2013–2021 (30–47)
Heikki Poroila 2022 (48–49)
Hannu Sariola 2023– (50–)

Tekijähakemisto

Numero viittaa lehden numeroon, ei sivuun.

Ahlfors, Pekka ■ Geenitutkimuksella Erikin jäljille? 35
Aho, Tellervo ■ Muistelma Johanna-mummosta 14
Ahva, Toni ■ Mä ja mun suku 28
Ala-Siuru, Pekka ■ Karjalaisten sukujuurten tutkiminen 47
■ Pekka Ala-Siuru viestintätoimikunnassa 44
Allwood, Jens ■ Who are the Allwoods 18
Anton, Emil
■ Elämäni ikkunoita maailmaan: kolme uutta kirjaa 50
■ Kahden virran maa 45
Anttila, Marja ■ Sarlinit Mikkelissä 16
Anttila, Mikko ■ Jäsentilanne – talous – säännöt 24
■ Puheenjohtajan palsta 2009 22
■ Säännöistä ja muustakin 23
■ Tunne sukusi – tunnet itsesi 21
Aukia, Kaisa ■ Emännäksi jo kaksitoistavuotiaana 32
Bell, Anders von
■ Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa I 42
■ Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa II 43
■ Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa III 45
■ Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa IV 47
■ Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa V 49
■ Adi Stenroth ja Muukalaislegioona, osa VI 50
■ Erik Stenroth hakee luutnantin virkaa 32
■ Sata vuotta sitten: Kahden miehen vallankumous Hämeenlinnan tullissa 46
Bell, Olavi von
■ In memoriam Antero von Bell 25
■ Jouluna syntynyt Maarit 15
■ Mukaan uusia sukupolvia 43
■ Ulkoministeri Otto Stenroth ja ”kapsäkki” 40
■ Von Bellit tulivat Suomeen 1852 9
Bell, Theo von ■ Sam von Bell – joulukorttiperinteen luoja Suomessa 35
Berggård, Clarisse ■ Elämäni kvartaalit 50
Bergholm, Tapio ■ Kiihkeä Koivisto 46
Carpelan, Lars ■ In memoriam Ruth Carpelan 38
Castrén, Helmi ■ Sortavalan kesät Wegeliusten muistoissa 26
Castrén, Jaakko ■ Castrénin nimekkäässä suvussa on useita stenrothilaisia 18
Dufva, Tuomo ■ Dufvan sisarukset löysivät puoliset Nivalan Stenrotheista 8
Gestrin, Tryggve ■ Om några ättlingar till Pauline Lindeberg och Julius von Wright 13

Gulin, Arthur ■ Joulukuun Ristiinan pappilassa 1920 27
Gunnesby, Cathrin ■ Marston Hill och släkten Stenroth 20
Hagström, Impi ■ Stenrothit Helsingin vanhojen rakennusten omistajina ja rakennuttajina 49
Halme, Erkki & Kaisa ■ Sukumme Angolassa 36
Halme-Berneking, Riikka ■ Opin tien kotiin 46
Halmetoja, Maarit ■ Maarit Halmetojan ehdotus suvun tunnukseksi 20
Hanhela, Sirpa ■ Saran sukuhaarassa 2000 taulua 21
Harlin, Renny ■ Renny tiesi 15-vuotiaana tulevaisansa Hollywood-ohjaajaksi 13
Harra-Salonen, Katri ■ Itämeren ritarit Riddarna av Östersjön Lasten kirja Itämeren suojelemiseksi 29
Hatakka, Jukka ■ Suomalaiset ja kiinalaiset lukiot tekevät tiivistä yhteistyötä 18
Heikinheimo, Anna
■ ”Kuhun taidan verrata” – Kosiolaulusta 1874 syntyi Emman kuvatarina 25
■ Jaakko Strömmerin kuvia jatkosodan Laatokan ja Aunuksen Karjalasta 18
Heikinheimo, Pertti ■ ”Kuhun taidan verrata” – Kosiolaulusta 1874 syntyi Emman kuvatarina 25
Heino, Sami ■ Ulkoasiainministeriön arkisto sukututkijoiden lähteenä 24
Heino, Timo ■ Eva Söderström, 100: Hyvät geenit pitävät vauhdissa 16
Hellman, Pauliina ■ DNA:han hurautanut : Ei enää vain eläkeläisten harrastus 46
Hänninen, Pia
■ ”Kunnioltavasti, teidän serkkunne Anna Feodorovna Stenroth” 6
■ Adèle Stenroth sai nuorena leskenä elämänvoimaa suvusta ja uskosta 8
Härkönen, Pirjo-Riitta ■ Hirvikeittoa ja juomia Stenrothien tapaan 35
Härkönen, Simo ■ Kattava teos taiteilija Eino Härkösestä 25
Ikäheimo, Risto ■ Ikäheimot koolla Suomenlinnassa 35
■ Risto Ikäheimo hallituspaikalle 29
■ Tervetuloa Etelä-Hämeen Tyrväntöön 40
■ Tuumataan yhteisvoimin 38
■ Vaniljainen mustikkapiirakka Ikäheimojen tapaan 36
■ Von Wrightin veljesten näyttely ihastutti 39
Illoinen, Esa ■ Osmo Kalpala 37
Jalli, Toivo ■ Stenrothit vaikuttivat Padasjoella 9
Jompero, Kari ■ Kirjekuoriharvinaisuus keräilijän kokoelmassa 18
Juntunen, Paavo ■ Juntuset Iisalmen Pörsänmäestä 29
Järvisalo, Merja ■ Tietoa Siilin myllyn väestä etsitään 27
Kalpala, Asmo ■ Osmo Kalpala 37
Kalpala, Eino ■ The Rolling Kalpala 16
Kangas, Urpo ■ Kuinka sukuun tullaan? 14
Kauppinen, Iikka Oskari
■ Iisalmen maisemissa 39
■ Tervetuloa Iisalmeen ja Ylä-Savoon Saran sukuhaaran maisemiin 38
Kekoni, Hannu ■ Kekoneille vaakuna 19

- Kemppinen, Hilka* ■ Sairaanhoidaja Fanny Stenrothin taival Nivalasta Tornion kautta Karjalaan 38
- Kilpi, Klaus*
- Stenroth sukuseura on mikä on – niin kuin pitääkin! 24
 - Sukujen liitto vai liittosuku? 7
 - Suvun tahdon noudattaminen ohjaamassa sukuseuran jäsenyyskäytäntöä 9
 - Uutta tietoa löytynyt Laukaan Roschiereista 5
- Kinanen, Helena* ■ Hurttalan (iso)äidin Toini von Bellin kirjupiimäkäkat 32
- Kojola, Ilpo* ■ Ruotusotilaan elämää tutkimassa 27
- Korvenkoivu, Leila* ■ Kotisivumme sai uuden ilmeen 27
- Koskinen, Lauri* ■ Erik Stenrothin geeniperimä harvinaista Q-haplotyyppiä 40
- Kullberg, Petra* ■ Kun salaisuudet paljastuvat 48
- Lamminpää, Mauri* ■ Kansakoulun kuusijuhla 31
- Kastematobusiness 28
- Laurikainen, Heli* ■ Maailman synty 46
- Maarit Halmetojan ehdotus suvun tunnukseksi 20
 - Yllätyksiä saippuakuplapurkkien matkassa 7
- Leikola, Anto*
- A. Osw. Kairamo – tieteen, talouden ja yhteiskunnan monitoimimies 18
 - Atis Rozentals 1935-2007 20
 - Forssell todisti, kun Viapori paloi 20
 - Forssellin pojat – ja työtökki 13
 - Heikki Suolahti, tähdenlento 13
 - Kerran eläinkirjailija – aina eläinkirjailija 29
 - Kuka kuuluu sukuun? 14
 - Kuka oli ”Thöölöön Kersti”? 27
 - Lapsuuden maisema: Tyrväntö 39
 - Nenno Suolahti, kulttuuripersoona 24
 - Opin teillä oppineita, suvussa on suuria 16
 - Rakkautta ensisilmäyksellä 9
 - Stenrothilaiset Suomen sodassa 21
 - Suvuista ja sukujen voimasta 10
- Lind, Arvi*
- Maalaispoliisin arkea 1900-luvun alussa Savitaipaleella 27
 - Rehellisyys ja suvaitsevaisuus ovat tärkeitä 16
- Lind, Seija*
- Stenrothit Helsingin vanhojen rakennusten omistajina ja rakennuttajina – sukutaulu 49
 - Sukuseuran sihteeri Seija Lind 46
 - Tukea ja turvaa, hoivaa ja huolenpitoa 50 sijoituslapselle 49
 - Vuodet ovat vierineet 50
- Linde-Olsson, Ewa* ■ Finns det gemensamma släktdrag? 4
- Lindholm, Tiina* ■ Avaussanat Saarijärvellä 2016 37
- Lukkari, Matti* ■ Kenraali Sutelan muistelmissa vilahtaa useita stenrothilaisia 13
- Lyra, Kaarina* ■ Nilsin apteekkari Johan Lyra huolehti sekä perheestään että työntekijöistään 8
- Mauranen, Tapani* ■ Kauppaneuvos Fredrik Sneckenström 23
- Mehätälä, Satu* ■ Yhteisöllisyyden liima kehityksessä ja Suomessa 43
- Mollberg, Eira*
- Eira Mollberg ohjasi Lasimeri-näytelmän 27
 - Lapset ovat lähimpänä aurinkoa 7
- Murto, Juhani* ■ Keväinen tervehdys 48
- Murto-sukua Ylöjärvellä 50
 - Puheenjohtaja Juhani Murto esittäytyy 46
 - Puheenjohtajan palsta 46
 - Stenroth-sukuseuran kuulumisia 47
 - Tervehdys kaikille! 45
- Murto, Tapio* ■ Tervehdys Atlantin takaa –Sotaveteraani ja taiteilija Ilona Teresia Raatikainen 34
- Niemi, Ninni* ■ Ninni Niemi sävelsi joulurukouksen 7
- Niemi, Reijo*
- Immanuel Stenrothin vaiheet jäävät kirkonkirjoissa kesken 9
 - Stenrothin suvun alkuvaiheista löytyy paljon kirjallista tietoa 8
 - Tutkimus toi uutta tietoa Nils Stenrothin aviottomista pojista 7
- Niemi, Riku*
- Myös viihdemusiikille julkista rahoitusta 20
 - Vänrikki Stenrothin marssi 48
- Nyberg, Helena* ■ Nilsin apteekkari Johan Lyra huolehti sekä perheestään että työntekijöistään 8
- Paatero, Ilkka* ■ Otto Tandefelt on kirjailija Otto Tarvanen 31
- Paatero, Jukka*
- Mitä meistä jää I: Saarenmaa kutsuu 50
 - Soturi kolmen kuninkaan palveluksessa 48
 - Tervehdys serkut, läheiset ja kaukaisemmatkin 44
- Palola, Martta* ■ Joulun Nivalan Puistolassa 1936 27
- Palola, Mikael* ■ Stenrothit kokoontuvat sukuseuran vuosikokoustahtumaan Saarijärvelle 36
- Palola, Veikko* ■ Nivalan Stenrothit 14
- Palola, Vilho* ■ Lauri ja Mirjami Palola viettivät 1928 ensimmäisen yhteisen joulunsa Puistolassa 9
- Palola, Ville*
- E. G. J. Roschier ja Kyösti Kallio perustivat nuorisoseuran Nivalaan 14
 - In memoriam Martta Palola 17
 - Intermezzon sukutaulut lisääntyneet sadoilla 21
 - Kohti sukujuhlaa! 14
 - Mennäänkö Turkin Alaniaan vai Turkin Yläniään 32
 - Nivalan sukujuhlissa yli 400 stenrothilaista 15
 - Palolan suku juhli Nivalassa 25
 - Palolat Nivalassa 16
 - ”Tarinoita on vasta vähän” 26
- Passoja, Eila*
- Eila Passoja on sukuseuran hallituksen uusi jäsen 41
 - Ihanat illat Impilahden 15
 - Lomamatkalla kesäkuussa 1939 49
 - Lähtökohtana inhimillinen uteliaisuus 31
 - Matkalla syyskuussa 1939 50
 - Saarijärvi, Rantasalmi ja Lohja 43
 - Sukututkijana digimaailmassa 44
 - Sukututkijana digimaailmassa, osa 2 45
 - Tutustumassa Tandefeltien ja Stenrothien vaiheisiin 31
 - Useita tapoja lähestyä Bure-suvun tutkimusta 45
- Pekari, Kirsti* ■ Gulinit Porvoossa 16
- Kesän 2000 hittidekkari 7
 - Sotalapsi palasi Ruotsiin 21
- Peltola, Kalevi* ■ Rovasti Paul Osvald Stenroth oli Heinolan vanhan pappilan rakennuttaja 22
- Pihlaja, Jaakko* ■ Aikansa kullakin 29
- Erik Stenroth – monenmoista salapoliisityötä 30
 - Heli Laurikainen elämänmuutoksen edessä 22
 - Ilkka Sariolan muutoksen tie 23

- In memoriam Gunvor Ann-Mari Heikkilä 17
- In memoriam Sirkka Siirala ja Mirjam Glöersen 12
- Joulukuusi on taas... 27
- Kiven runot soivat Kiven Juurilla 18
- Kivenjuuret yhdistää sukua 27
- Kuka on Jaakko Castrén? 13
- Maalaus vie mukanaan 30
- Mistä suvulle innoitusta? 25
- Miten tästä eteenpäin 21
- Mäenpään kartano vaalii vanhaa, mutta elää nykyajassa 20
- Oopperakaupungin pianisti (Hannu Salmenkivi) 18
- Oppihistoriasta sukuhistoriaan – Anto Leikola 30
- Pelle Positiivi ja Heinähannu 18
- Pieni hetki huomiota... (Miisa Hatakka) 18
- Puutarhureita koko perhe – Jaakko Wegelius 13
- Savcor Groupin idäntoiminnot Sydneyn pörssiin 20
- Stenrothilaista monikulttuurista 20
- Stenrothilaista siirtolaisuutta – Varpulat jäivät Ruotsiin 20
- Stenrothit kokoontuivat Pieksämäellä 21
- Suku koolle – valta vaihtuu, puheenjohtajan vaali edessä 20
- Sukujuhlista tutut Palolan työt 18
- Sukumme jäsen Brysselissä 17
- Sukuseuran suunta 28
- Sukutarinat talteen 26
- Suvun ja sukujen side 17
- Suvut ja sukutarinat 22
- Taikurista tohtoriksi 24
- Taiteen maisterista tuli metallimies 30
- Terhi Kilpi sikainfluenssaa torjumassa 24
- Toisenlaista sukututkimusta 18
- Vammaispalveluista taisteleva perhe 18
- Vuosikymmen takana – mitä edessä? 24
- Wegelius-suvun vanhimmat ovat Saran jälkeläisten kuudetta polvea 10
- Wegeliusten jäljillä Karjalassa 11
- 100 stenrothilaista juhli 10-vuotiaasta sukuseuraa 25
- Pihlaja, Mirja*
 - Toisenlaista sukututkimusta 18
 - Wegeliusten jäljillä Karjalassa 11
- Pihlaja, Virpi* ▪ Uusi sukuhaara aviottomasta lapsesta 21
- Pihlajamäki, Antti* ▪ Syyttäjä kitkee korruptiota 20
- Pihlajamäki, Jaakko* ▪ Kiitos Jumala elämästä 28
- Pinomaa, Aino* ▪ Eelis Gulinin piispanristi hukkuu jouluna 1962 9
- Pinomaa, Juha* ▪ Englantia opettamassa Laosissa 26
- Pinomaa, Jyrki* ▪ Vammaiset ja pohjoismainen hyvinvointi 18
- Pinomaa, Paavo* ▪ Sirkka-Liisa Pinomaa in memoriam 31
- Pinomaa, Pekka*
 - Guliniasta Pinomaaksi Eero Artturin värikäs elämä 11
 - Gulini-Pinomaat, vahva vaikuttajasuku 17
 - In memoriam arkkitehti K. A. Pinomaa 16
 - Osakeyhtiön hallituksen jäsenen vaitiolovelvollisuus 11
- Pinomaa, Simo* ▪ Ekonomisti eläkkeelläkin 50
- Pisto, Juha* ▪ Stenroth Entrata 48
- Poroila, Heikki*
 - Ilari Stenroth & Hannu Sariola, seuran uudet vetäjät 49
- Joulukokouksen manteleista (Tarta de Santiago) 45
- Kansalliskirjaston digipalvelu – sukututkijan aarreaitta 48
- Karjalan kesäparatiisissa 45
- Kirjiesittelyitä (Nils Cleve, Olavi Salonen, Timo Siukonen) 48
- Melartinista Merikantoon, Mozartista Zappaan 46
- Petteri Sariola – Yhden miehen yhtye 48
- Puolivahingossa Saran asialle 47
- Tekojen, ei taustan perusteella 79
- Täyttä elämää koneen varassa 50
- Vastuunvaihdon kynnyksellä 49
- Virkaa 2022 toimittavan mietteitä 48
- Älä unohda jäsenmaksua! 47
- Säännöt uusiksi – miksi? 47
- Puupponen, Maaria*
 - Katarinan jälkeläisiä vielä haetaan 21
 - Stenrothien DNA-projekti etenee 43
 - Stenrothien suoran isälinjan DNA-testien tilanne 42
 - Toini Puupponen in memoriam 35
 - Älä heitä tietoa roskeisiin! 16
- Ranta, Liisa* ▪ Muistikuvia saunalaulusta 5
- Rauvala, Raili* ▪ Hallituksen jäsen Raili Rauvala 45
- Roschier, Henrik*
 - Henrik Roschier viestintätoimikunnasta 30
 - Mäenpään kartano ja sen asukkaat 12
 - Savolainen piirilääkäri ja hänen päiväkirjansa 15
- Roschier-Halonen, Marja* ▪ Siilin mylly – sukuhistoriaa ja elinkeinoelämää 20
- Rusanen, Timo* ▪ Tervetuloa Saarijärvelle! 36
- Ruutu, Juhani* ▪ Kenraalimajuri Juhani Ruutu – alueellisen puolustuksen suunnittelija poissa 35
- Ruutu, Kaarle* ▪ Suvun sotilaat 16
- Rönkkö, Juha* ▪ Saran sukuhaaran Costianit 15
- Saari, Mirja* ▪ Sukunimien suomentamisesta Stenroth-suvun piirissä 24
- Saarisalo, Helmi* Tilitularittan ja muita muistoja taidemaalari-isästä E. J. Härkösestä 20
- Salmenkivi, Eija* ▪ Naisvoimistelun uranuurtaja 1a
- Salmenkivi, Ilkka* ▪ Stenrothit pingviinien jalanjäljillä : Matka Etelämantereelle 42
- Salmenkivi, Kaarlo* ▪ Paavo Salmenkivi oli luja kasvattaja ja periaatteiden mies 1a
- Salmenkivi, Kari*
 - Otto Salmenkivi urakoi pitkän päivätyön maanmittarina 7
 - Raakileen muistelmat 26
 - Sata vuotta Toini von Bellin ja Otto Salmenkiven syntymästä 6
 - Suvun lääkäreistä ja vähän muistakin 16
 - Yllätys kahvihuoneessa 43
- Salmenkivi, Ruut* ▪ Koululta koululle 38
- Salmenkivi, Tuulia* ▪ Tuulia Salmenkiven polveilevat polut 47
- Salonen, Marjatta*
 - Ajankohtaista Stenroth-suvussa 2013 30
 - Ammattitiedottaja ja sukutiedon kokoaja 26
 - Asmo Kalpala, pääjohtaja ja moottoripyöräilijä 29
 - Eino Kalpala in memoriam 49
 - Elävä sukuseura 33
 - Erik Bruun – rohkea ja taitava kuvantekijä 33
 - Fanny Stenroth – Suomen naisvoimistelun uranuurtaja 38
 - Fanny Stenroth säveltäjää 45

- Fanny Stenrothin muistelmat julkaistu sukuseuran nettisivuilla 42
- Felicia Stenroth – sukuun uusi nuori kirjailija 34
- In memoriam Mika Seppälä 34
- Juhana Vartiainen – mielenkiintoinen tuttavuus 32
- Juhlaa kohti 43
- Juureni 28
- Jyrki Anttila – oopperamaailman vahva tenori 30
- Kati Hämäläinen 37
- Kaukaa lähelle – Satu Mehtälä 24
- Kohti Saarijärveä 35
- Kulttuuriretki Tuusulaan 29
- Kvarteton jälkeen – Runeberg ja nuoruuden morsian Maria Juljana Nygrén 33
- Leila Korvenkoivu poissa 35
- Levottomuutta 1917 38
- Löytyisikö Erik Stenrothin taustoista tietoja geneettisen sukututkimuksen avulla? 38
- Maarit Roschier ja Suomi 100 37
- Maria Stenroth – Marja Salmela, kirjailija ja raittiuden edistäjä 42
- Musiikki yhdistää 44
- Nils Cleve 48
- Pitäkää yhtä Stenrothilaiset 26
- Pääkirjoitus Kivenjuuret 27, 29, 38 38
- Riku Niemi – tunnettu kapellimestari ja säveltäjä 36
- Sattuipa perheessämme onneton tapahtuma 41
- Stenroth sukuseuran puheenjohtajat ja sihteerit 2000-2020 44
- Stenrothit Kuulutko sukuuni -tapahtumassa 6.-7.10.2018 41
- Sukuseura ja Suomenlinna kutsuvat 32
- Sukutyö jatkuu Kvarteton jälkeen 34
- Terveisiä Tyrvännöstä – tervetuloa sukujuhlaan Suomenlinnaan 2020 41
- Tervetuloa Kulttuurikeskus Sofiaan 44
- Tulevaisuudentutkija Risto Linturin mukaan kohta suuria muutoksia tulossa 42
- Vahvistetaan sukusiteitä 25
- Vanhat tekstit sähköiseen muotoon 46
- Virkistävää iloa koronan keskellä 46
- Salonius, Anni ▪ Kahvikupit kilisivät Koivumäen kartanossa 16
- Saraste, Maija
 - Kaikkea antennin ja maan väliltä 44
 - Kuka muistaa joululaulun ”Kello löi jo viisi!” 13
 - Raalan kartano ja Sarlinit 29
- Sariola, Aarne
 - Perustetaanko Stenrothien sukuseura? 3
 - Tervehdys taloudenhoitajalta 10
 - Tyttökoulun tiukka rehtori 1a
- Sariola, Hannu
 - Aika aikansa kutakin, sano... 17
 - Ainoa ja Väinö etsimässä 10
 - Elina Sarlin – taiteilija ja meri 17
 - Elämäni patologina eli Heippa ja kiitos kaloista! 50
 - Geenit ja Pähkinäsaaren rauha 38
 - HÄN on Sirpa Hanhela 14
 - Ikäännä – älä vanhene 15
 - Juhani Leikola – verta, hikeä ja gastronomiaa 11
 - Maaria Puupponen: Älä heitä tietoa roskeen! 16
- Mitä elämä on? 9
- Nivalassa ammuu lehmä vasikoineen 14
- Nyt juhliitaan: 13. kerta toden sanoo 12
- Rehellisyys ja suvaitsevaisuus ovat tärkeitä Arvi Lindille 16
- Stenrothit ristikoissa 16
- Sukumme kotkannokat, kulmakarvat ja muuta geeniasiaa 7
- Tarinoiden kerääminen on sukuseuran tehtävä 12
- The Rolling Kalpala 16
- Vuoret ovat kiipeämistä varten 13
- Sariola, Jukka ▪ Hyväosainen 13
- Sariola, Kukka ▪ Yksinäisyys 50
- Sariola, Olavi ▪ Muistikuvia saunalaulusta 5
- Sariola, Petteri ▪ Yhden miehen yhtye 48
- Sariola, Raimo
 - Heikki Suolahti oli musiikillinen tähdenlento 11
 - Sukumme muusikoista 16
- Sariola, Salla ▪ Muistikuvia saunalaulusta 5
- Sariola, Yrjö ▪ Kohti omaa sukuseuraa! 6
- Kun vieraat nimet muuntuvat hiljaa tutuiksi kasvopirteiksi 9
- Kvartetto soikoon! 32
- Ministeri Veikko Pihlajamäki 1922–2007 18
- Muistikuvia saunalaulusta 5
- Olen Stenrothin sukua 2
- Otto-eno löysi oikean paikan Tikkakosken lentokentälle 4
- Puhe sukuhaudalla 25
- Stenrothin suvun pappeja 16
- Sukutyössä on perimmältään kyse sukurakkaudesta 24
- Sukuyhteys syntyy oivalluksesta 7
- Suotuisasti eteenpäin 10
- Yrjö Sariolan kolme kiinnekohtaa: Stenrothit, Pellosniemi ja Laukaa 7
- Sarlin, Elina ▪ Taiteilija ja meri 17
- Shivo, Hannes ▪ Aleksis Kivi oli Forssellien hyvä ystävä 9
- Siirala, Sirkka ▪ Yhinniemestä Hakasaareen 26
- Silver, Kenneth ▪ Vallonit 43
- Siukonen, Antti
 - Joulun ytimessä 41
 - Nyt kannattaa käydä seuran nettisivuilla 15
 - Puusavotta pystyyyn 10
 - Sukuseura netissä: stenroth.net 16
- Siukonen, Harri
 - Golfmestaruudet jaossa 17
 - Laukaan sukuhautojen kunnostus 45
 - Palolat ja Siukokset suvun golfmestareiksi 15
 - Stenroth Golf Open 13
- Siukonen, Helena ▪ Pääsiäinen 2007 18
- Siukonen, Henri ▪ Muistikuvia saunalaulusta 5
- Siukonen, Jari ▪ Muistikuvia saunalaulusta 5
- Siukonen, Markku
 - Fanny Stenroth toimi suomalaisen liikuntakasvatuksen uranuurtajana 9
 - Haluaisin vielä (runo) 13
 - Kaarnarinteen sukukronikka alkaa Stenrothien saunalaulusta 13
 - Suvun tunteet (runo) 3

- Suvun urheiluväki 16
- Urheilukirjailijan tilinpäätös 29
- Siukonen, Sebastian*
 - Doping 12
 - Elämäni ottelu 45
- Siukonen, Timo*
 - Eläkkeelle – miltä se tuntuu? 28
 - Elämää pilvenhattaroiden alla 50
 - Emerituspiispa Yrjö Sariola 75 vuotta 18
 - Erik Stenrothin geeniperimä harvinaista Q-haplotyyppiä 40
 - Erikoistarjous nuorille ja vähän vanhemmillekin 12
 - Etsintäkuulutus 5
 - Grünewaldin pysäyttävä alttaritaulu 41
 - Helenan eläimet norsusta alpakoihin 20
 - Hovimäestä Suomenlinnaan, nyrkkipostista sähköpostiin 4
 - Ikäheimot Pielavedellä 16
 - In memoriam Akateemikko Georg Henrik von Wright 13
 - Kansliapäällikkö lähti risusavottaan 28
 - Karjalan kauraleivän salaisuus: halpa, helppo, hyvä 40
 - Kenen puusuksilla hiihdit? 34
 - Kenen sukuun? 5
 - Kiertoa luottamustehtäviin 15
 - Lauri ja Mirjami Palola viettivät 1928 ensimmäisen yhteisen joulunsa Puistolassa 9
 - Lehtineekerin verenperimää 28
 - Maailman sukupuu löysi sukulaisuuden Mannerheimien ja Stenrothien välille 44
 - Mahdoton tehtävä 24
 - Markku Siukonen 37
 - Masalinit Saarijärvellä 16
 - Mietaa ja puusukset, Siukonen ja historiateos 37
 - Miksi Mikkeliin? 17
 - Mukaeltua lasagnea kesäkurpitsasta 39
 - Muutos tulee, oletko valmis? 17
 - ”Nuorena irtaannuin suvusta, aikuisena palasin takaisin” 18
 - Näin syntyi Kivenjuuret 27
 - Näytön paikka 16
 - Olemme liikkeellä 4
 - Onko siellä pappeja 1a
 - Otetaanko tietokoneita jäseneksi sukuseuraan? 8
 - Peräpäänvalvojana ranskalaismaisemissa 16
 - Pohjoismaiset vävyopjat kaupпамiehiniä 3
 - Provokatiivinen keskustelun avaus 50
 - Pääsiäinen 2007 18
 - Päätoimittaja Hannu Sariola miehen ikään 15
 - Raittiuden edistäjä ja ahkera kirjailija 1a
 - Risto Linturi näkee tulevaisuuteen 40
 - Rudolf Holstille muistolaatta 21
 - Salme Siukonen 37
 - Sariola Keski-Suomesta 21
 - Sariolan soittava perhe 29
 - Saunalaulun alkuperä on yhä arvailujen varassa 5
 - Saunalaulusta koko suvun tunnussävel 6
 - Sebastian Siukonen jatkaa Stenrothien kirjailijaperinteitä 23
 - Seikkailu pyramidien maassa 7
 - Sotilassäätö toi yhteen Harlinit ja Stenrothit 13
 - Stenrothien polveutuminen Tanskan kuningashuoneesta 4
 - Stenrothien sukuarkisto Jyväskylässä 44
 - Stenrothien sukujuuria Turun tuomiokirkossa 48
 - Stenrothin suvun tarina 16
 - Stenrothit heräsivät 7
 - Sukujoukkue Jukolan viestissä 31
 - Sukujuhlat vihdoinkin totta 6
 - Sukukirjan nimeksi *Stenrothien keskeneräinen 4*
 - Sukukokous vahvistaa perinnettä ja perhesiteitä 1a
 - Sukupuuni omi kuusi 32
 - Sukuseuran perustaminen – mistä kaikki alkoi 43
 - Sukuseuran talous heikkeni Kivenjuurien suurnumeron julkaisemisesta 14
 - Sukuseuran toiminta on käynnistettävä maltilla 7
 - Sukututkija internetissä 16
 - Sukuun on kuulunut historian aikana ainakin 76 professoria 10
 - Suomenlinnasta vuodesta 2000 vuoteen 2014 ja... 32
 - Sutelan veljekset saivat muistolaatan Hankasalmelle 15
 - Suvun alkujuuret Jämsässä 30
 - Säpinää tiedossa 12
 - Taikatempu pakasteherneistä 42
 - Tanskan kuningashuoneesta Pellosniemen pappilaan 33
 - Tekoälykirjan matka markkinoille 41
 - Tervetuloa Erik 325 vuotta -tapahtumaan Jämsään 30
 - Tietoisuus lisääntyy 11
 - Timon testamentti 21
 - Toistamisen tärkeys 35
 - Tuhannen perheen raja lähestyy sukututkimuksessa 4
 - Tuntematon tulee tutuksi 3
 - Ulos telakalta 10
 - Urheilivat Lindit pitävät asiat järjestyksessä 31
 - Valheen jäljillä – Milloin valehtelit viimeksi? 32
 - Viisi kokemusta Helsinki City Marathonilta 16
 - Westön 12-säikeinen palmikko 33
 - Yrjö Sariola – Otamme osaa suruun 37
 - Yrjö Sariolan kolme kiinnekohtaa: Stenrothit, Pellosniemi ja Laukaa 7
 - Siukonen, Veikko* ▪ Per aspera ad astra – Tuskien kautta tähtiin 15
 - Sjöblom, Liisa* ▪ Aarteita tutkimassa 36
 - Historiatoimikunta toimii 30
 - Hyvät sukulaiset 33
 - Kotiseutupäivät: aikamatka suvun menneisyyteen 46
 - Lempäälän kesäteatteri (Tom Söderströmin 1918) 21
 - Oikaisuja Kvartettiin – Saran sukukirjaan 35
 - Partioperheen joulukuusi 1960- ja 1970-luvuilla 27
 - Stenroth sukuseuralle logo 18
 - Sukuseura historiallisissa Hauhon maisemissa 29
 - Sukutietojen keruun jatkuva arki 27
 - Älä heitä vanhoja papereita roskeen 36
 - Sjöblom, Mimmi* Stenroth sukuseuran uusi hallitusjäsen Mimmi Sjöblom 38
 - Sjöblom, Sini* ▪ Tangon taituri 48
 - Stenroth, Annikki*
 - Maailma odottaa (runo) 43
 - Rakkaudesta – Elämästä (kaksi runoa) 11
 - Stenroth, Eija*
 - Kevätretki Porvooseen 27
 - Sellainen ol' Viipuri 41
 - Stenrothin sukuseura osallistuu Sibelius-festivaaleille 11
 - Tervehdys Turengista 43

- Stenroth, Fanny*
- Fanny kertoo serkustaan 22
 - Mukana Olympiakisoissa 1912 38
- Stenroth, Felicia* ▪ Sukuun uusi nuori kirjailija 34
- Stenroth, Ilari*
- Tietotekniikan ammattilainen sukujuuriensa äärellä 47
- Stenroth, Lauri* ▪ Tutkimustietoa ikääntymisen vaikutuksista liikuntakykyyn 30
- Stenroth, Marketta*
- Felicia Stenroth – sukuun uusi nuori kirjailija 34
 - Leila Korvenkoivu poissa 35
 - Stenrothien DNA-projekti etenee 43
 - Stenrothien suoran isälinjan DNA-testien tilanne 42
 - Stenrothit keittiössä – Annikin hirvistroganoff 41
 - Sukuseuran uudet jäsenet esittäytyvät 34
 - Sukutapaaminen Hämeen sydämessä 41
 - Virkistävää iloa koronan keskellä 46
- Stenroth, Markku*
- Kevätretki Porvooseen 27
 - Tervehdys Turengista 43
- Stenroth, Tauno*
- Skottiverta Nilsin sukuhaaraan 14
 - Uno Alfred Stenroth neuvoi poikiaan: ”Älkää suomentako sukunimeänne” 6
- Sundman, Jan*
- Antoisa matka Riiassa 44
 - Erikin ja Kristinan maisemissa : Kesän tapaaminen Saarijärvellä 37
 - Jouluihin sukutuokio 2011 27
 - Kevätpäiväntasauksen lumoissa – ohjelmatoimikuntaa tarvitaan 34
 - Kivenjuuret omaan koteloonsa 27
 - Kolmas keskusteleva sukuseminaari kokoontui 27
 - Löytyisikö Erik Stenrothin taustoista tietoja geneettisen sukututkimuksen avulla? 38
 - Mietteitä uralta sukuseuran ja ohjelmiston ruorissa 45
 - Ohjelmaa meille 31
 - Päivä Mikkelissä vei aikamatkalle sodan arkeen 30
 - Seurasimme Erikin jalanjalkia, sukuja ja elämänvaiheita 35
 - SukuJutut tutuksi 36
 - Sukuseura hiljentyi adventtiin 30
 - Sukutarinaseminaari tuotti tehtäviä 23
 - Sääntöinen Ville Palola – pohjalainen sukuseuran veturi 37
 - Tulethan sinäkin juhlimaan 24
 - Yhdessä kohti tulevaisuutta 24
- Suomela, Jesse* ▪ Luonnon Stenroth sukuseuran tunnukseksi 7
- Tikkanen, Seija*
- Sukukokous Suomenlinnassa 3
 - Toini von Bell rakasti sukua 7
- Toukoma, Pertti*
- Albert Theodor Tötterman: stenrothilainen vuorineuvos 13
 - Albert Tötterman, tolstoilainen pasifisti ja Mannerheimin ystävä 41
 - Albert Töttermanin jalostama Mannerheimin omenapuu löydetty 39
 - Antolan kartanosta Norjan viikinkihoveihin 34
 - Elämäntaparadikaali Albert Tötterman tunsu luomun 11
 - Erik Forsteenista Erik Stenrothiin 40
 - Henrikin sukuhaaran tutkimustilanne 21
 - Kuningas Frostesta Stenrotheihin: sukupolvi-aito 34
 - Luonnonparantajan pojasta tuli luonnon parantaja 18
 - Oliko Aleksis Kivellä ja Stenrotheilla yhteisiä esivanhempia? 13
 - Oliko Erik Stenroth epäonninen orpopoika? 33
 - Suvun tausta Erik Stenrothin jälkeläisten nimissä 32
- Toukoma, Toivo* ▪ Talvisodan joulu itärintamalla 27
- Turunen, Tapio* ▪ Tervetuloa Pieksämäelle 20
- Törmänen, Anneli* ▪ Suvun ruokaperinnettä : Annelin kookosleivät 34
- Törmänen, Juhani* ▪ Sukuseuran uudet jäsenet esittäytyvät 34
- Törmänen, Sirkku* ▪ Von Bellien sukujuuret Skotlannissa ja Saksassa 26
- Törnudd, Klaus* ▪ Stenrothit Suomen ulkoasiainhallinnossa 12
- Vironen, Vappu* ▪ Sukuseurojen Keskusliitto neuvoo, kouluttaa, palvelee 1a
- Walldén, Markku* ▪ Taiteilijaksi vaikeuksien kautta 33
- Westö, Kjell* ▪ ”Nuorena irtaannuin suvusta, aikuisena palasin takaisin” 18
- Wilskman, Kaarina*
- Avioliitto yhdisti von Wrightin ja Stenrothit 39
 - Geenitutkimuksella Erikin jäljille? 35
 - Heli Laurikainen – Kannattaa olla utelias ja mennä mukaan 43
 - Jämsässä Erik Stenrothin jalanjäljillä 31
 - Karjalan kesäparatiisissa 45
 - Kivenjuuret kutsui 30
 - Lehdet nyt kattavasti verkossa 34
 - Liisa Sjöblom 60 vuotta, sihteeri ja Kvartetton päätoimittaja 37
 - Maalitykki Olli Palola 34
 - Mikael Palola mukana sote-uudistuksessa 42
 - Monta tapaa muistaa – esineet kertovat 36
 - Muistetaan myös kiittää 42
 - Onni tulee arvojen mukaan elämisestä 32
 - Sopuisa ja sujuva vuosikokous 45
 - Sukuseura 20 v., syyskuussa juhliittiin Sofiassa 45
 - Sukuseura tutustui Fiskarsiin 43
 - Tervetuloa sukukokoukseen 2014 32
 - Tietoa talteen korona-vuodesta ja lehti jakoon koko suvulle 45
 - Tutkimuksen ja taiteen liitot 39
 - Tuulia Salmenkiven polveilevat polut 47
 - Utta ja vanhaa rinnatusten 40
 - Väistyvältä päätoimittajalta 47
 - Yhteisöllisyyden liima kehitysmaissa ja Suomessa 43
- Wilskman, Lars-Erik*
- Ivar Wilskman – tavoitteena terveys ja tarmo 31
 - Jalmar Vakio pääjohtaja ajan aallokossa 47
 - Stenrotheja vallankahvassa 39
 - Stenrothien yhteydet kiinnostavia 38
- Wuolijoki, Jukka* ▪ Mummoni ja Mannerheim 16
- Zetterberg, Seppo* ▪ Muistikuvia saunalalusta 5
- Ärje, Johanna* ▪ Näinkin voi innokkaalle neulojalle käydä 47

Henkilö- ja artikkelihakemisto

Numero viittaa lehden numeroon, ei sivuun.

- Aarteita tutkimassa 36
Adèle Stenroth sai nuorena leskenä
elämänvoimaa suvusta ja uskosta 8
Adi Stenroth ja
Muukalaislegioona, osa I 42
Adi Stenroth osa II 43
Adi Stenroth osa III 45
Adi Stenroth osa IV 47
Adi Stenroth osa V 49
Adi Stenroth osa VI 50
Ahlgren, Hjärdis 16
Aho, Hilka 27, 28
Aho, Kauko 26
Ahva, Toni 28
Aika aikansa kutakin, sano... 17
Aikansa kullakin 29
Ainoa ja Väinö etsimässä 10
Airila, Siiri 9
Ala-Siuru, Pekka 44
Albert Theodor Tötterman –
stenrothilainen vuorineuvos 13
Albert Tötterman, tolstoilainen
pasifisti 41
Albert Töttermanin jalostama Man-
nerheimin omenapuu löydetty 39
Aleksis Kivi oli Forssellien ystävä 9
Alho, Airi 27
Alhon isännän Paavo Salmenkiven
syntymästä 100 1a
Allwood, Martin 4, 23
Allwood-suku 18
Alm, Britta Christina 27
Alto, Dennis 17
Annelin kookosleivät 34
Annikin hirvistroganoff 41
Anto Leikola luennoi ja
kirjoittaa 30
Antoisa matka Riiassa 44
Anton, Alex 20
Anton, Emil 24, 43, 50
Antti Pihlajamäki toimii
lahjonnan estämiseksi 20
Anttila, Jyrki 30
Anttila, Mikko 22, 44
Anttolan kartanosta Norjan
viikinkihoveihin 34
Arimo, Olavi 17
Arola, Elina 25
Arola, Reino 16
Arvi Lind suosikki uutisankkurina 23
Atis Rozentals 1935-2007 20
Asmo Kalpala, pääjohtaja ja
moottoripyöräilijä 29
Auvinen, Miska 31
Avaussanat Saarijärvellä 2016 37
Avioliitot tuottavat uusia
sukunimiä Stenrotheille 13
Avioliitto yhdisti von Wrightit ja
Stenrothit 39
Avoin keskustelu luo vahvan
perustan päätökselle 2
Bedford, Harold 35
Bell, Aarno von 39
Bell, Andreas von 9, 26
Bell, Antero von 25
Bell, Armas von 37
Bell, Carl Andreas von 16
Bell, Jenni von 16
Bell, Olavi von 22, 25
Bell, Sam von 35
Bell, Sigrid von 9
Bell, Theo von 29
Bell, Toini von 3, 6, 7, 32, 37
Bell-Holmström, Olla von 21
Berg, Elis 10
Bergbom, Ossian 39
Berggårdh, Clarisse 24
Bergholm, Kari 12
Bergholm, Tapio 34
Björkenheim, Carl 13
Blomqvist, Tore 15
Blumenthal, Hertta 16
Boman, Harri 35
Bonsdorff, Ida 13
Borg, Jaakko 17
Borg, Kim 9, 10
Borg-suku 45
Breitenstein, Wilhelm 16
Bruun, Erik 33, 36
Bruun, Niklas 47
Bruun, Staffan 32
Bruun-suku 45
Bure-suku 45
Buuri, Mailis 35
Böök, Carolina 13
Böök, Herved 17
Böök, Leo 39
Cabell-Henttonen, Erica 17
Calamnius, Gurlu 4
Calamnius, Karolina 26
Calamnius, Marja 17
Calamnius, Stig 9
Carpelan, Ruth 38
Castrén, Jaakko 13
Castrénin nimekkäissä suvussa
on useita stenrothilaisia 18
Castrén-suku 18
Cleve, Nils 46, 48
Colliander, Adelaide 8
Costian, Maria 26
Costiani-suku 15
Coull, Douglas 14
Coull, Elli 43
Dahlström, Antti 16
Dementjeff-suku 49
digi.kansalliskirjasto.fi 48
DNA:han hurahtanut : Ei enää
vain eläkeläisten harrastus 46
DNA-tutkimus 35, 38, 40, 42, 43,
46, 48
Dolke, Erik 9
Donner, Johanna Vilhelmiina 5
Doping 12
Dufva, Betty 9
Dufva, Johanna 8
Dufva, Ville 8
Dufvan sisarukset löysivät puoliset
Nivalan Stenrotheista 8
Duncker, Jan 20
E. G. J. Roschier ja Kyösti Kallio
perustivat nuorisoseuran 14
Eelis Gulinin piispanristi hukkui
jouluna 1962 9
Ehdotus Stenroth sukuseuran
säännöiksi 6
Ei enää vain eläkeläisten harrastus 46
Eija Passoja on sukuseuran
hallituksen uusi jäsen 41
Eino Kalpala in memoriam 49
Eira Mollberg ohjasi Lasimeri-
näytelmän 27
Ekdahl, Aarne 9
Ekdahl, Raili 16
Ekonomisti eläkkeelläkin 50
Elina Arola taiteen
varhaiskasvattajana 25
Elina Sarlin – taiteilija ja meri 17
Elli Forssell ja Janis Rozentals 9
Eläkkeelle – miltä se tuntuu? 28
Elämäni ikkunoita maailmaan:
kolme uutta kirjaa 50
Elämäni kvartaalit 50
Elämäni patologina 50
Elämäntaparadikaali Albert
Tötterman tunsu luomun 11
Elämästä (runo) 11
Elämää pilvenhattaroiden alla 50
Elävä sukuseura 33
Emerituspiispa Yrjö Sariola 75 18
Emännäksi jo 12-vuotiaana 32
Englantia opettamassa Laosissa 26
Engman, Aino 20
Engman, Johan 3
Erik 325 tapahtuma 18.5.2012 29
Erik 325 vuotta -tapahtuma 30
Erik Bruun – rohkea ja taitava
kuvantekijä 33
Erik Forsteenista Erik Stenrothiin 40
Erik Henrikinpojan sukutausta
(Landgrén 1921) 33

- Erik ja Henrik Stenrothin kirjeet 20
 Erik Stenroth – monenmoista salapoliisityötä 30
 Erik Stenroth hakee luutnantin virkaa 32
 Erik Stenroth kirjoitti omasta sotilasurastaan 2
 Erik Stenroth soti uransa aikana venäläisiä ja norjalaisia vastaan 1a
 Erik Stenrothin geeniperimä harvinaista Q-haplotyyppiä 40
 Erik Stenrothin jalanjäljillä 31
 Erik Stenrothin jälkeläisprofessorit (luettelo) 10
 Erik Stenrothista Ingrid Salveseniin 3
 Erikin ja Kristinan maisemissa 37
 Erikoistarjous nuorille ja vähän vanhemmillemkin 13
 Esi-isämme Joachim Jhering aloitti vironkielisen Raamatun kääntämisen 9
 Etsintäkuulutus (Gallen-Kallela) 4
 Etsintäkuulutus 5
 Eva Söderström, 100: Hyvät geenit pitävät vauhdissa 16
 Ex-huippu-urheilija pohtii kiireen merkitystä 23
- Fanny** kertoo serkustaan 42
 Fanny Stenroth – Suomen naisvoimistelun uranuurtaja 38
 Fanny Stenroth säveltäjänä 45
 Fanny Stenroth toimi suomalaisen liikuntakasvatuksen uranuurtajana 9
 Fanny Stenrothin muistelmat julkaistu sukuseuran nettisivuilla 42
 Felicia Stenroth – sukuun uusi nuori kirjailija 34
 Fiskars 43
 Flander, Adolf 26
 Flander, Berit 18
 Flander, Carl 9
 Floor, Adolf 18
 Forsman-Vakio, Maj 38
 Forssell todisti, kun Viapori paloi 20
 Forssell, Adolf Fredrik 9
 Forssell, Albert 9, 13
 Forssell, Anna 13
 Forssell, Elli 9
 Forssell, Maria Catharina 13
 Forssell, Marie Louise 13
 Forssell, Richard 13
 Forssell, Theodor 20
 Forssellin pojat – ja tyttökkin 13
 Forsteen, Erik 33, 40
 Frankenhauser, Marianne 20
- Gallen-Kallela, Akseli**
 Geenit ja Pähkinäsaaren rauha 38
- Geenitutkimuksella Erikin jäljille? 35
 Geneettinen sukututkimus 35
 Gestrin, Birger 13
 Gestrin, Christina 39
 Gestrin, Kristian 39
 Gestrin, Tryggve 39
 Glöersen, Mirjam 10
 Golf-mestaruudet jakoon 16, 17
 Gorm Vanha 33
 Grüneward, Matthias 41
 Grünewardin pysäyttävä alttaritaulu 41
 Grytör, Sölvi 16
 Grönvall, Kaija 16
 Grönvall, Uuno 16
 Gulin, Arthur Lorenz 16
 Gulin, Eelis 9
 Gulinista Pinomaaksi – Eero Artturin värikäs elämä 11
 Gulinit Porvoossa 16
 Gulin-Pinomaat, vahva vaikuttajasuku 17
 Gulin-suku 16, 17
- Hakapää, Antero** 25
 Hallituksen jäsen Raili Rauvala 55
 Hallituksen kasvot 2009 22
 Halmetoja, Maarit 20
 Halmila, Pirjo 22
 Haluaisin vielä (runo) 13
 Hanhela, Sirpa 14, 22
 Hans Tuominen löysi pappisjuuret 26
 Happonen, Sanna 41
 Harjola, Liisa 28
 Harju, Heikki 15
 Harlin, Renny 5, 13, 22, 23
 Harlin-suku 13
 Hasset, Carol 9
 Hassi, Reino 17
 Hatakka, Miisa 18
 Hatakka, Miisa 30
 Heikki Suolahti oli musiikillinen tähdenlento 11
 Heikkilä, Gunvor 17
 Heino, Timo 12
 Heinonen, Kirsi 34
 Heinonen, Maija 20
 Heinrichs, Erik 12
 Heinrichs, Lilo 18, 19
 Heinrichs, Mary-Ann 9
 Helena Kinanen uusi hallituksen jäsen 25
 Helenan eläimet norsusta alpakoihin 20
 Heli Laurikainen – Kannattaa olla utelias ja mennä mukaan 43
 Heli Laurikainen elämänmuutoksen edessä 22
 Ei kulje se tyhjänä maailman rantaa, joka ilonsa omassa repussa 22
 Henrik Roschier viestintätoimikunnasta 30
- Henrik Stenroth loi uransa Leppävirralla 2
 Henrikin sukuhaaran tutkimustilanne 21
 Heurlin, Kaarlo af 39
 Hiltunen, Kyllikki 16
 Hirvikeittoa ja juomia Stenrothien tapaan 35
 Historiatoimikunta selvittää – Kivenjuuret kertoo suvulle 19
 Historiatoimikunta valmistelee sukutietojen keruutalkoita 22
 Hollolasta Padasjoelle – kartanosta kartanoon 33
 Holländer, Brita 16
 Holländer, Lars 9
 Holmsten, Elsa 27
 Holopainen, Maija 38
 Holsti, Kalevi 21
 Holsti, Rudolf 21
 Honko, Saimi 17
 Hourula, Janne 17
 Hovimäestä Suomenlinnaan, nyrkkipostista sähköpostiin 4
 Hujanen, Mia 43
 Hukkanen, Eliina 23
 Hurtalan (iso)äidin Toini von Bellin kinnupiimäkäkut 32
 Husu, Jukka 11
 Hyväosainen 13
 Hyvästi Ruovesi! – Siukokset lähtivät, Siukola jäi 48
 Hyvät geenit pitävät vauhdissa 16
 Hyvät sukulaiset 33
 Hämäläinen, Emma 24, 25
 Hämäläinen, Kati 37
 Hämäläinen, Lauri 25
 HÄN on Sirpa Hanhela 14
 Härkönen, Eino Johannes 20, 23, 25
 Härkönen, Veli 20
 Härkönen, Vilho 27
 Härkönen-Peura, Elsa 39
- Ihanat illat Impilahden** 15
 Iisalmen maisemissa 39
 Ikonen, Maaria 10
 Ikonen, Siiri 30
 Ikäheimo, Johanna 32
 Ikäheimo, Risto 16, 20, 28, 29, 44
 Ikäheimo-suku 16, 35
 Ikäheimot koolla Suomenlinnassa 35
 Ikäheimot Pielavedellä 16
 Ikäänny – älä vanhene 15
 Ilkka Sariolan muutoksen tie 23
 Immanuel Stenrothin vaiheet jäävät kirkonkirjoissa kesken 9
 Immonen, Tero 10
 In memoriam Akateemikko Georg Henrik von Wright 13
 In memoriam Birger Gestrin 13
 In memoriam arkkitehti K. A. Pinomaa 16

- In memoriam Gunvor Ann-Mari Heikkilä 17
- In memoriam Martta Palola 17
- In memoriam Mika Seppälä 34
- In memoriam päätoimittaja Rafael Paro 13
- In memoriam Ruth Carpelan 38
- In memoriam Sirkka Siirala ja Mirjam Glöersen 12
- Intermezzo: Stenrothien välisoitto 17
- Intermezzon sukutaulut lisääntyneet sadoilla 21
- Intermezzo-sukukirjan julkistamisyjuhla 10.6.2006 Mikkeli 16
- Itämeren ritarit 29
- Ivar Wilskman – tavoitteena terveys ja tarmo 31
- Ivar Wilskman ja Stenroth-suku 31
- Jaakko Pihlaja Kivenjuurien päätoimittajaksi 17
- Jaakko Strömmerin kuvia jatkosodan Laatokan ja Aunuksen Karjalasta 18
- Jalmar Vakio pääjohtaja ajan aallokossa 47
- Jamiesson, Kerttu 3
- Jhering, Joachim 9
- Joki, Marja 21
- Jokinen, Antero 17
- Jokinen, Eino 17
- Joulu Nivalan Puistolassa 1936 27
- Joulu on taas... 27
- Joulu Ristiinan pappilassa 1920 27
- Jouluherkkua manteleista (Tarta de Santiago) 45
- Jouluinen sukuuokio 2011 27
- joulukorttiperinne 35
- Joulukorttiperinteen luoja Suomessa 35
- Joulukorttiäänestys 36
- Joulun ytimessä 41
- Jouluna syntynyt Maarit 15
- Joulurukous (nuotti) 7
- Juhana III 48
- Juhana Vartiainen – mielenkiintoinen tuttavuus 32
- Juhani Leikola – verta, hikeä ja gastronomiia 11
- Juhlaa kohti 43
- Juhlimaan! 14
- Juntunen, Hilma 29
- Juntunen-suku 29
- Juntuset Iisalmen Pörsänmäestä 29
- Juureni 28
- Juva, Olli 9
- Jyrki Anttila – oopperamaailman vahva tenori 30
- Jämsässä Erik Stenrothin jalanjäljillä 31
- Järnbäck, Sanni 16
- Järvenpää, Seija 35
- Jäseneksi sukuseuraan? 18
- Jäsenluettelo 21.4.2001 8
- Jäsentilanne – talous – säännöt 24
- Kaarle IX 48**
- Kaarnarinteen sukukronikka alkaa Stenrothien saunalaulusta 13
- Kahden miehen vallankumous Hämeenlinnan tullissa 46
- Kahden virran maa 45
- Kahelin, Viljo 9
- Kahvikupit kilisivät Koivumäen kartanossa : Saloniuikset kokoon tuivat Kuopiossa 16
- Kaikkea antennin ja maan väliltä 44
- Kairamo, Alfred Oswald 18
- Kairamo, Antero 16
- Kajander, Inkeri 36
- Kallio, Kyösti 14
- Kalpala, Asmo 29
- Kalpala, Eino 16, 18, 49
- Kalpala, Mirjam 18
- Kalpala, Osmo 37
- Kannattaa olla utelias ja mennä mukaan 43
- Kansakoulun kuusijuhla 31
- Kansalliskirjaston digipalvelu – sukututkijan aarreaitta 48
- Kansliapäällikkö lähti risusavottaan 28
- Kantola, Urpo 45
- Karani, Lilian 34
- Karhunen, Leila 3
- Karjalaisten sukujuurten tutkiminen 47
- Karjalan kauraleivän salaisuus: halpa, helppo, hyvä 40
- Karjalan kesäparatiisissa 45
- Karlberg, Daniel 41
- Karlberg, Ester 41
- Karlberg, Eve 41
- Karolineburgin kartano, jossa Lönnrot osallistui kuvaelmiin 26
- Kartano, Mikko 18
- Karttunen, Riitta-Liisa 12
- Kastematobusiness 28
- Katarinan jälkeläisiä vielä haetaan 21
- Kati Hämäläinen 37
- Katse vuoteen 2000, varaa kalenterista 10. kesäkuuta 3
- Kattava teos taiteilija Eino Härkösestä on ilmestynyt 25
- Kaukaa lähelle – Satu Mehtälä 24
- Kauppaneuvos Fredrik Sneckenström (1797–1877) 23
- Kekoneille vaakuna 19
- Kekoni, Emma 18
- Kekoni, Karl-Gustav 30
- Kekoni, Leena 13
- Kekoni, Monna 19
- Kekoni, Taimi 17
- Kekoni-Hämäläinen, Emma 25
- Kekoni-suku 19
- Kellokoski, Reijo 10
- Kemppinen, Outi 16
- Kenen puusuksilla hiihdit? 34
- Kenraali Sutelan muistelmissa vilahuttaa useita stenrothilaisia 13
- Kenraalimajuri Juhani Ruutu 35
- Kerran eläinkirjailija – aina eläinkirjailija 29
- Keskeneräinen sai huomiota Sukuseurojen liiton lehdessä 7
- Keskiaikainen piirrostaulu lahjana Outokumpuun 25
- Kesän 2000 hittidekkari 7
- Kesän tapaaminen Saarijärvellä 37
- Keväinen tervehdys 48
- Kevätpäiväntasauksen lumoissa – ohjelmatoimikuntaa tarvitaan 34
- Kevätretki Porvooseen 2011 27
- Kevätretki Tuusulanjärvelle 2012 28
- Kielikursseista elämänlaadun keskuksi 20
- Kiertoa luottamustehtäviin 15
- Kihlman, Benni 16
- Kihlman, Gunnar 12
- Kihlman, Lorenzo 12
- Kihlman, Rabbe 16
- Kihlman, Tom 15
- Kiihkeä Koivisto 46
- Kiitos Jumala elämästä 28
- Kilpeläinen, Heikki 21
- Kilpi, Marjatta 20
- Kilpi, Solje 10
- Kilpi, Terhi 24
- Kilpi, Yrjö 24
- Kinanen, Helena 25, 35
- Kirjekuoriharvinaisuus keräilijän kokoelmassa 18
- Kiuru, Elina 50
- Kiuru, Raili 13
- Kiven Juurilla 18
- Kiven runot soivat Kiven Juurilla 18
- Kivenjuurentie 11
- Kivenjuuret – syntytarina 27
- Kivenjuuret kutsui 30
- Kivenjuuret omaan koteloonsa 27
- Kivenjuuret verkossa 34
- Kivenjuuret yhdistää sukua 27
- Kivenjuurien päätoimittaja vaihtuu 11
- Kivi, Aleksis 9, 13, 18
- Kivijuuri, Liisa 22
- Kivijuuri, Matti 12
- Kivioja, Sigrid 10
- Kivioja, Velu 3
- Kohti omaa sukuseuraa! 6
- Kohti Saarijärveä 35
- Kohti sukujuhlaa! 14
- Koivisto, Mauno 46
- Kolmas keskusteleva sukuseminaari kokoontui 27

- Kolme vahvaa Stenrothin naista,
Fanny, Minna, Maria *1a*
- Kolström, Adolf *3*
- Konehengittäjä ja assistentti *50*
- Korvenkoivu, Leila *22*
- Korvenkoivu, Leila *35*
- Kosiolaulusta vuodelta 1874 syntyi
Emman kuvatarina *25*
- Kotilainen, Juha *15*
- Kotiseutupäivät – aikamatka suvun
menneisyyteen *46*
- Kotisivumme sai uuden ilmeen *27*
- Koululta koululle *38*
- ”Kuhun taidan verrata” *25*
- Kuinka sukuun tullaan? *14*
- Kuka kuuluu sukuun? *14*
- Kuka muistaa joululaulun ”Kello löi
jo viisi!” *13*
- Kuka oli ”Thöölöön Kersti”? *27*
- Kuka on Jaakko Castrén? *13*
- Kullberg, Petra *48*
- Kulttuuriretki Tuusulaan *29*
- Kun salaisuudet paljastuvat vuosien
jälkeen *48*
- Kun vieraat nimet muuntuvat hiljaa
tutuiksi kasvopirteiksi *9*
- Kuningas Frostesta Stenrotheihin:
sukupolvitaulut *34*
- ”Kunnioitavasti, teidän serkkunne
Anna Feodorovna Stenroth” *6*
- Kuohuviinipullon poksahdus juhlisti
Erikin päivän risteilyä *13*
- Kurki, Osmo *42*
- Kuvataiteilijasta pian papiksi *23*
- Kvarteton jälkeen – Runeberg ja
nuoruuden morsian Maria Juljana
Nygrén *33*
- Kvartetto *33*
- Kvartetto soikoon! *32*
- Kymmenes polvi hyvässä kasvussa *2*
- Kärkkäinen, Hannu *17*
- Laakkonen, Tomi** *9*
- Lapset ovat lähimpänä aurinkoa *7*
- Lapsuuden maisema: Tyrvääntö *39*
- Lasanen, Pentti *46*
- Lasten kirja Itämeren
suojelemiseksi *29*
- Laukaan sukuhautojen kunnostus *45*
- Laukkanen, Jarmo *10*
- Lauri ja Mirjami Palola viettivät 1928
ensimmäisen yhteisen joulunsa
Puistolassa *9*
- Laurikainen, Heli *22, 43*
- Lautsila, Erkki *35*
- Laxén, Frank *16*
- Laxén, Herman *15*
- Lehdet nyt kattavasti verkossa *34*
- Lehmus, Iris *38*
- Lehonkoski, Ritva *9*
- Lehtineekerin verenperimää *28*
- Lehtiö, Mirja *16*
- Lehto, Ulla *9*
- Leikola, Anto *22, 28, 30, 39*
- Leikola, Juhani *11*
- Leila Korvenkoivu poissa *35*
- Lemminki, Helky *23*
- Lempäälän kesäteatteri (Tom
Söderströmin 1918) *21*
- Leppämäki, Mairi *22*
- Leussu, Harri *41*
- Levottomuutta 1917 *38*
- Liisa Sjöblom 60 vuotta, sihteeri ja
Kvarteton päätoimittaja *37*
- Liisa Sjöblom sukuseuran
sihteeriksi *13*
- Liity sukuseuraan nyt, maksa
jäsenmaksu vasta ensi kesänä! *13*
- Lind, Alma *31*
- Lind, Arvi *16, 23, 31, 46*
- Lind, August Verner *27, 31*
- Lind, Juha *31*
- Lind, Seija *46*
- Lindblom, Raili *13*
- Lindeberg, Leena *16*
- Lindeberg, Pauline *13*
- Lindeberg, Raija *16*
- Lindell, Gull-Britt *19*
- Linde-Olsson, Ewa *4*
- Linnanlehto, Boris *49*
- Linnanlehto, Yrjö *49*
- Lintula, Scott *17*
- Linturi, Risto *40, 42*
- logo *20*
- Lomamatkalla kesäkuussa 1939 *49*
- Lund, Nils *12*
- Lund, Riikka *15*
- Luonnonparantajan pojasta tuli
luonnon parantaja *18*
- Luonnos Stenroth sukuseuran
tunnukseksi 2000 *7*
- Lyra, Erik *11*
- Lyra, Johan *8*
- Lyra-suku *8*
- Lyrat sukua Stenrotheille *8*
- Lyytinen, Irma *28*
- Lähtökohtana inhimillinen
uteliaisuus *31*
- Löytyisikö Erik Stenrothin taustoista
tietoja geneettisen sukututkimuk
sen avulla? *38*
- Maailman sukupuu löysi sukulaisuus-**
den Mannerheimien ja
Stenrothien välille *44*
- Maailman synty *46*
- Maalaispoliisin arkea 1900-luvun
alussa Savitaipaleella *27*
- Maalaus vie mukanaan *30*
- Maalitykki Olli Palola *34*
- Maaria Puupponen: Älä heitä tietoa
roskiin! *16*
- Maarit Halmetojan ehdotus suvun
tunnukseksi *20*
- Maarit Roschier ja Suomi *100 37*
- Mahdoton tehtävä *24*
- Mahtisuvut kävivät taistelua
kartanoherruudesta *9*
- Maija Tavaila kiertää miehensä
säestäjänä *25*
- Majuri Reinhold Stenroth isännöi
taloa 1800-luvun alussa *2*
- Malm, Stig von *20*
- Mannerheim, Carl Gustaf *16, 39, 41*
- Mannerheimin lähellä useita
stenrothilaisia *8*
- Mannerheimin omenapuu *39*
- Mannerheim-suku *44*
- Margarethan sukuhaaran nimi vaihtu-
massa Katarinan sukuhaaraksi *8*
- Maria Stenroth – Marja Salmela,
kirjailija ja raittiuden edistäjä *42*
- Marianne Frankenhauser oli sota-
lapsien matkanjohtaja *20*
- Marja Salmela, kirjailija ja raittiuden
edistäjä *42*
- Markku Siukonen *37*
- Marston Hill och släkten Stenroth –
vad har de gemensamt? *20*
- Martinsén, Hilikka *47*
- Martinsén, Jukka *9*
- Masalin, Eino *22*
- Masalin, Taisto *22*
- Masalin, Terttu *35*
- Masalinit Saarijärvellä *16*
- Masalin-suku *16*
- Matka Etelämantereelle *42*
- Matkalla syyskuussa 1939 *50*
- Matkoilla löytyi suvun paikkoja ja
ihastuttavia vanhoja sukulaisia *18*
- Mattsson, Karin *17*
- Mehtälä, Hanna-Liisa *38*
- Mehtälä, Jimmy *31*
- Mehtälä, Johanna *14*
- Mehtälä, Saima *9*
- Mehtälä, Satu *24*
- Mehtälä, Sigrid *12*
- Mehtälä, Unto *37*
- Mehtälä., Satu *43*
- Mela, Aimo *9*
- Melartin, Erkki *46*
- Melartinista Merikantoon, Mozartista
Zappaan *46*
- Mennäänkö Turkin Alaniaan vai
Turkin Yläniään *32*
- Merikanto, Oskar *25, 46*
- Mickwitz, Margaretha *9, 45*
- Mickwitz, Peter *6*
- Mietaa ja puusukset, Siukonen ja
historiateos *37*
- Mieto, Juha *37*
- Mietteitä uralta sukuseuran ja
ohjelmiston ruorissa *45*
- Mikael Palola mukana sote-
uudistuksessa *42*

- Mikkelin kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta vaikuttaa EU:n alueiden komiteassa 17
- Miksi Mikkeliiin? 17
- Milloin valehtelit viimeksi? 32
- Ministeri Veikko Pihlajamäki 1922–2007 18
- Minkkinen, Ulla 16
- Mistä löytyvät suomalaisten sukujuuret? 10
- Mistä suvulle innoitusta? 25
- Miten tästä eteenpäin 21
- Mitä elämä on? 9
- Mitä meistä jää I: Saarenmaa kutsuu 50
- molekyyliantropologia 10
- Mollberg, Rauni 20, 22
- Monta tapaa muistaa – esineet kertovat 36
- Mortimore, Harri 20
- Mortimore, Matti 20
- Moustgaard, Brita 15
- Moustgaard, Christian 41
- Mozart, Wolfgang Amadeus 46
- Muistelma Johanna-mummosta 14
- Muistetaan myös kiittää 42
- Muistikuvia saunalaulusta 5
- Mukaan uusia sukupolvia 43
- Mukaeltua lasagnea kesäkurpitsasta 39
- Mukana Olympiakisoiissa 1912 38
- Mummoni ja Mannerheim 16
- Murto, Ilona 15, 43
- Murto, Juhani 46
- Murto, Tapio 15
- Murto, Yrjö 9
- Murto-sukua Ylöjärvellä 50
- Musiikin mestari ja rakastava isä Pentti Salmenkivi 1935-2007 20
- Musiikki yhdistää 44
- musiikkia Stenroth-suvulle 48
- Mustonen, Raimo 12
- Muukalaislegioonan upseeri 45
- muusikot Stenroth-suvussa 44
- Muutos tulee, oletko valmis? 17
- Myllyvirta, Jyrki 15, 17, 18
- Myllyvirta, Virva 28
- Myös viihdemusiikille julkista rahoitusta 20
- Mä ja mun suku 28
- Mäenpään kartano ja sen asukkaat 12
- Mäenpään kartano vaalii vanhaa, mutta elää nykyajassa 20
- Mäkinen, Pauli 20
- Mäkinen, Toivo 17
- Männistö, Helena 28
- Naisvoimistelun uranuurtaja 1a Neionniemi 45
- Neljä sukupolvea juhlimassa 1a
- Nenno Suolahti, kulttuuripersoonaa 24
- neulominen harrastuksena 47
- Nevanperä, Hannu 15
- Niemi, Kerttu 15
- Niemi, Raimo 13
- Niemi, Riku 18, 20, 25, 27, 36, 48
- Nieminen, Eino 20
- Nieminen, Leena 36
- Nietula, Kaino 17
- Nijmegen-marssi 15
- Nikkilä, Aune 17
- Nikkilä, Esa 16
- Nils Stenroth oli mukana rakentamassa Suomenlinnaa 3
- Nils Stenrothin rakentama talo vielä pystyssä Jämsän Hinkkalassa 2
- Niilsjän apteekkari Johan Lyra 8
- Ninni Niemi sävelsi joulurukouksen 7
- Nino ja Nella 24
- Niskala, Lauri 31
- Niskala, Suoma 9
- Nisula, Mauri 11
- Nivalan Stenrothit 14
- Nivalan sukujuhlissa yli 400 stenrothilaista 15
- Nivalassa ammuu lehmä vasikoineen 14
- Nuorvala, Juhani 6, 36
- ”Nuorena irtaannuin suvusta, aikuisena palasin takaisin” 18
- Nyberg, Kirsikka 33
- Nyberg, Rolf 9
- Nygrén, Maria Juliana 33
- Nykänen, Erkki 16
- Nylander, Else-Maj 16
- Nyt juhliitaan: 13. kerta toden sanoo 13
- Nyt kannattaa käydä seuran nettisivuilla 15
- Näin syntyi Kivenjuuret 27
- Näinkin voi innokkaalle neuvojalle käydä 47
- näkövammaisuus 48
- Näytön paikka 16
- Ohjelmaa meille 31**
- Ohjelmatoimikuntaa tarvitaan 34
- Oikaisuja Kvartettiin 35
- Oikeustieteen tohtori Antti Pihlajamäki kuollut 22
- Olemme liikkeellä 4
- Olen Stenrothin sukua 2
- Oliko Aleksis Kivellä ja Stenrotheilla yhteisiä esivanhempia? 13
- Oliko Erik Stenroth epäonninen orpopoika? 33
- Om några ättlingar till Pauline Lindberg och Julius von Wright 13
- On aika 23
- Onko siellä pappeja 1a
- Onnea Aili Wikman! 9
- Onni tulee arvojen mukaan elämisestä 32
- Oopperakaupungin pianisti 18
- Oopperamaailman vahva tenori 30
- Opin teillä oppineita, suvussa on suuria 16
- Opin tien kotiin 46
- Oppihistoriasta sukuhistoriaan – Antto Leikola luennoi ja kirjoittaa 30
- Osakeyhtiön hallituksen jäsenen vaihtolovelvollisuus 11
- Osmo Kalpala 37
- Oswald ja Ninni Stenrothin rahasto 45
- Otetaanko tietokoneita jäseneksi sukuseuraan? 8
- Otto Salmenkivi urakoi pitkän päivätyön maanmittarina 7
- Otto Stenrothin allekirjoitus löytyy vanhoista seteleistä 11
- Otto Tandefelt on kirjailija Otto Tarvanen 31
- Otto-eno löysi oikean paikan Tikkakosken lentokentälle 4
- Ovaskainen, Arvo 16
- Paatero, Eila 49**
- Paatero, Ilkka 13
- Paatero, Jukka 44, 48, 50
- Paatero, Torsti 49
- Paavo Salmenkivi oli luja kasvattaja ja periaatteiden mies 1a
- Palmén, Emil 41
- Palmén, Evy 41
- Palola, Elsa 10
- Palola, Krista 15
- Palola, Lauri 9
- Palola, Marja-Liisa 33
- Palola, Martta 9, 16, 17
- Palola, Mikael 39, 42
- Palola, Mirjami 9
- Palola, Mirkku 18
- Palola, Olli 34
- Palola, Reino 16
- Palola, Urho 15
- Palola, Ville 36, 37
- Palola, Virve-Riikka 18
- Palolan suku juhli Nivalassa 25
- Palola-suku 16, 25
- Palolat ja Siukokset suvun golfmestareiksi Nivalassa 15
- Palolat Nivalassa 16
- Palonen, Mirka 41
- Panula, Helmi 12
- Parkkinen, Hilka 11
- Parkun kartano yhä hyvässä kunnossa 2
- Paro, Rafael 13
- Partioperheen joulu 1960- ja 1970-luvuilla 27
- Passoja, Eila 41
- Pelle Positiivi ja Heinähannu 18
- Per aspera ad astra – Tuskien kautta tähtiin 15

- Perustetaanko Stenrothien sukuseura? 3
- Peräpäänvalvojana ranskalais-
maisemissa 16
- Pesonen, Ritva 36
- Petteri Sariola – Yhden miehen
yhtye 48
- Petäys, Tyrvöntö 39
- Pieksämäki kutsuu sukujuhlaan 19
- Pieni hetki huomiota... (Miisa Ha-
takka) 18
- Pietiläinen, Maarit 15
- Pihlaja löysi Kivenjuurentien 11
- Pihlaja, Jaakko 17
- Pihlaja, Mirja 36
- Pihlajamäki, Antti 20, 22
- Pihlajamäki, Kylli 48
- Pihlajamäki, Veikko 18, 39
- Pinomaa, Eero 11
- Pinomaa, Eino 45
- Pinomaa, Erkki 16
- Pinomaa, Juha 26
- Pinomaa, Juhani 16
- Pinomaa, Jyrki 18
- Pinomaa, Kaarlo 16
- Pinomaa, Pekka 35, 44
- Pinomaa, Sepe 13
- Pinomaa, Sirkka-Liisa 31
- Pinomaa-suku 17
- Pitäkää yhtä Stenrothilaiset 26
- Pohjalainen sukuseuran veturi 37
- Pohjoismaiset vävyt ja
kauppamiehinä 3
- Poroila, Heikki 47
- professorit Stenroth-suvussa 10
- Provokatiivinen keskustelun avaus 50
- Puhe sukuhaudalla 25
- Puheenjohtaja Juhani Murto
esittäytyy 46
- Puheenjohtajan kuulumisia 2011 27
- Puheenjohtajan mietteitä 2012 29
- Puheenjohtajan palsta 2009 22
- Puheenjohtajan palsta 46
- Pulli, Outi 11
- Puolivahingossa Saran asialle 47
- Puupponen, Eva 23
- Puupponen, Maaria 16, 44
- Puupponen, Toini 31, 35
- Puusavotta pystyyn 10
- Puutarhureita koko perhe – Jaakko
Wegelius 13
- Pyhalahti, Liisa 20
- Pyynikki 18
- Pyötsiä, Tapani 35
- Päivänsalo, Rea 36
- Pääkirjoitus Kivenjuuret 38 38
- Pääsiäinen 2007 18
- Päätöimittäjä Hannu Sariola miehen
ikään 15
- Raakileen muistelmat 26
- Raala, R. 13
- Raalan kartano ja Sarliniit 29
- Raatikainen, Ilona 34
- Rahikainen, Aili 12
- Raitokoski, Johanna 14
- Raittiuden edistäjä ja ahkera kirjailija
(Maria Stenroth) 1a
- Rajaniemi, Matti 9
- Rajaniemi, Veikko 9
- Rajas, Kaija 19
- Rajas, Sirkka 10
- Rakkaudesta (runo) 11
- Rakkautta ensisilmäyksellä 9
- Ranskan ihanoituksia ja sodan
kaikuja 49
- Rapo, Ellen 44
- Ratsastuskoulu tuottaa itse
hevostensa rehut 20
- Rautaoja, Teppo 18
- Rautaoja, Tuulia 18
- Rauvala, Raili 45
- Rehellisyys ja suvaitsevaisuus ovat
tärkeitä Arvi Lindille 16
- Renny tiesi 15-vuotiaana tulevansa
Hollywood-ohjaajaksi 13
- reseptit 31, 32, 34–36, 39, 45
- Riddarna av Östersjön 29
- Riikonen, Nelly 20
- Riku Niemi – tunnettu kapellimestari
ja säveltäjä 36
- Rinneaho, Juhana 27
- Rinneaho, Kerttu 27
- Rintala, Jukka 20
- Risto Ikäheimo hallituspaikalle 29
- Risto Linturi näkee tulevaisuuteen 40
- Rohkea ja taitava kuvantekijä 33
- Rolling Kalpala 16
- Roschier, Amanda 30
- Roschier, Anna 10
- Roschier, Arvo 16
- Roschier, Erik Gustaf Julius 14
- Roschier, Henrik 30
- Roschier, Johan Wilhelm 15
- Roschier, Juha 9
- Roschier, Kerttu 19
- Roschier, Leena 12, 39
- Roschier, Maarit 37
- Roschier, Nea 9
- Roschier, Rose-Maj 18
- Roschier, Sirkka 12
- Roschier, Yrjö 9
- Roschier-Halonen, Marja 20
- Roschier-suku 5
- Rosti, Eeva 23
- Rovasti Paul Osvald Stenroth 22
- Rozental, Atis 19, 20
- Rozental, Ieva 10
- Rozentäls maalasi yli 300
muotokuvaa 9
- Rozentäls, Janis 9
- Rudolf Holstille muistolaatta 21
- Runeberg ja nuoruuden morsian
Maria Juliana Nygrén 33
- Runeberg, Johann Ludvig 33
- Ruoko, Elina 32
- Ruutusotilaan elämää tutkimassa 27
- Rutanen, Uuno 17
- Rutanen, Vieno 22
- Ruuska, Aulis 16
- Ruusunen, Antti 10
- Ruutu, Juhani 35
- Rytkönen, Aarne 13
- Saajamo, Elma 16
- Saarenmaa kutsuu 50
- Saari, Mirja 14
- Saarijärvi, Rantasalmi ja Lohja –
sukulinjan paikkakuntia 43
- Saarimaa, Elsa 16
- Saarinen, Tuulikki 16
- Sahanen, Heikki 17
- Sahinaho, Lauri 20
- Sairaanhoitaja Fanny Stenroth 38
- Salme Siukonen 37
- Salmela, Marja 42
- Salmelainen, Hilja 27
- Salmenkivi, Aarno 38
- Salmenkivi, Anja 25
- Salmenkivi, Eija 17, 50
- Salmenkivi, Elli 11
- Salmenkivi, Enni 3
- Salmenkivi, Erkki 41
- Salmenkivi, Hannu 18
- Salmenkivi, Ilkka 42, 49
- Salmenkivi, Kaarlo 44
- Salmenkivi, Kari 26
- Salmenkivi, Kirsi 44
- Salmenkivi, Maiju 30, 34
- Salmenkivi, Marko 9
- Salmenkivi, Merjamaaria 17
- Salmenkivi, Otto 4, 6, 7
- Salmenkivi, Paavo 1a
- Salmenkivi, Pentti 20
- Salmenkivi, Raili 38
- Salmenkivi, Sami 42
- Salmenkivi, Sirkka 9
- Salmenkivi, Sisko 16
- Salmenkivi, Taisto 9
- Salmenkivi, Tuulia 47
- Salomäki, Kerttu 15
- Salonen, Marjatta 22, 26, 44
- Salonen, Olavi 48
- Saloniukset kokoontuivat
Kuopiossa 16
- Salonius, Waldemar 16
- Salonius-suku 16
- Salvesen, Ingrid 3, 9
- Salvesenit tulivat sukuun 3
- Salvesen-suku 3
- Sam von Bell – joulukorttiperinteen
luoja Suomessa 35
- Sandhu, Ellen 43

- Sandhu, Telveer 43
- Saran sukuhaaran Costianit 15
- Saran sukuhaarassa jo yli 2000 taulua 21
- Saraste, Maija 13, 34
- Saraste, Vuokko 34
- Saraste, Yrjö 44
- Sarenius-Salmenkivi, Erja 49
- Sariola Keski-Suomesta 21
- Sariola, Aarne 35
- Sariola, Aaro 42
- Sariola, Aino 10
- Sariola, Hannu 14, 15, 36, 49
- Sariola, Ilkka 23
- Sariola, Jukka 13, 36, 38, 50
- Sariola, Jyri 18
- Sariola, Matti 18
- Sariola, Petteri 18, 48
- Sariola, Pihla 32
- Sariola, Raimo 29
- Sariola, Veikko 20, 21, 28
- Sariola, Venla 32
- Sariola, Yrjö 7, 10, 13, 15, 18, 22, 28, 33, 37, 44
- Sariolan soittava perhe 29
- Sarlin, Anita 17
- Sarlin, Berndt 29
- Sarlin, Elina 17
- Sarlinit Mikkeliissä 16
- Sarlin-suku 16, 29
- Sata vuotta sitten: Kahden miehen vallankumous Hämeenlinnan tullissa 46
- Sata vuotta Toini von Bellin ja Otto Salmenkiven syntymästä 6
- Sattuipa perheessämme onneton tapahtuma 41
- Saunalaulu (nuotti) 6
- Saunalaulun alkuperä on yhä arvailujen varassa 5
- Saunalaulusta koko suvun tunnussävel 6
- Savcor Groupin idäntoiminnot Sydneyn pörssiin 20
- Savisalo, Hannu 20
- Savolainen piirilääkäri ja hänen päiväkirjansa 15
- Savolainen, Johanna 32
- Schauman, Alice 9
- Schauman, Astrid 9
- Schauman, Max 3
- Schlossman, Gerhard 12
- Schultz, Pauline 13
- Sebastian Siukonen jatkaa Stenrothien kirjailijaperinteitä 23
- Seikkailu pyramidien maassa 7
- Selén, Ritva 18
- Selin, Mirja-Liisa 17
- Sellainen ol' Viipuri 41
- Seppälä, Ari 17
- Seppälä, Mika 34
- Seuralle uusi puheenjohtaja 10
- Seurasimme Erikin jalanjälkiä, sukuja ja elämänvaiheita 35
- Sibelius, Jean 42
- Sigismund III Vasa 48
- Siilin mylly – sukuhistoriaa ja elinkeinoelämää 20
- Siilin mylly 27
- Siimes, Meri 12
- Siirala, Anni 11
- Siirala, Sirkka 10
- Simberg, Håkan 20
- Sinfonia piccola 11
- Sipponen, Selma 16
- Sirén, Aivi 4
- Sirkka-Liisa Pinomaa in memoriam 31
- Sisukas viljelijä ja yrittäjä 1a
- Siukonen, Antti 17, 32, 33
- Siukonen, Elina 39
- Siukonen, Helena 20, 37
- Siukonen, Markku 20, 24, 37
- Siukonen, Mikko 33
- Siukonen, Otto 39
- Siukonen, Salme 37
- Siukonen, Sebastian 23
- Siukonen, Timo 10, 27, 28, 44, 45, 48
- Siukonen, Veikko 15, 32, 39
- Sjöblom, Liisa 13, 22, 36, 37, 44
- Sjöblom, Mimmi 22, 38
- Sjöblom, Sini 47, 48
- Skottiverta Nilsin sukuhaaraan 14
- Sneckenström, Fredrik 23
- Sneckenström, Gustaf 3
- Soini, Tosa 13
- Soittoa, flamenco, puheita, nuotioilta 1
- Sormunen, Leo 17
- Sormunen, Rainer 33
- Sormunen, Rakel 16
- Sortavalan kesät Wegeliusten muistoissa 26
- Sotaveteraani ja taiteilija Ilona Teresia Raatikainen 34
- Sotilassääty toi yhteen Harlinit ja Stenrothit 13
- Soturi kolmen kuninkaan palveluksessa 48
- Starczewski, Henrik 26
- Steen, Elsa 30
- Stenius-suku 45
- Stenroth Entrata 48
- Stenroth Golf Open 13, 25
- Stenroth historiatoimikunta 26
- Stenroth Klubin tilaisuudet kiinnostavat 24
- Stenroth sukuseura 10 vuotta 12.-13.6.2010 Laukaa 24
- Stenroth sukuseura 10 vuotta 23, 25
- Stenroth sukuseura on mikä on – niin kuin pitääkin! 24
- Stenroth sukuseura ry:n toimintastrategia 2007–2012 19
- Stenroth sukuseuralle logo 18
- Stenroth sukuseuralle uusi ohjelma toiminnan perustaksi 19
- Stenroth sukuseuran logo 20
- Stenroth sukuseuran puheenjohtajat ja sihteeri 2000-2020 44
- Stenroth sukuseuran sukujuhla 14.-15.06.2008 Pieksämäellä 18
- Stenroth sukuseuran uusi hallitusjäsen Mimmi Sjöblom 38
- Stenroth, Aaro 16
- Stenroth, Adèle 8
- Stenroth, Adi 42, 43, 45, 47, 49, 50
- Stenroth, Anna Feodorovna 6
- Stenroth, Annikki 41
- Stenroth, Betty 38
- Stenroth, Erik 1a, 2, 30-33, 35, 40
- Stenroth, Erkki 16
- Stenroth, Fanny 1a, 9, 38, 41, 42, 45
- Stenroth, Felicia 34
- Stenroth, Hannes 46
- Stenroth, Harri 34
- Stenroth, Helena 26
- Stenroth, Henrik 2
- Stenroth, Hilma 46
- Stenroth, Ilari 47, 49, 50
- Stenroth, Immanuel 9
- Stenroth, Jaakko 34
- Stenroth, Karl Gustaf 8
- Stenroth, Karoliina 8
- Stenroth, Katarina 8
- Stenroth, Klas Johan 39
- Stenroth, Klaus 8
- Stenroth, Kristiina
- Stenroth, Lauri 37, 46
- Stenroth, Maria 1a, 42
- Stenroth, Marketta 34, 36, 46
- Stenroth, Mikko 41
- Stenroth, Minna 1a
- Stenroth, Nils 2, 3, 7
- Stenroth, Ninni 1a
- Stenroth, Oiva 16
- Stenroth, Otto 4, 11, 12, 39, 40
- Stenroth, Paul Osvald 1a, 22
- Stenroth, Reinhold 2, 5
- Stenroth, Robert 39
- Stenroth, Salmenkivi, Kivijuuri 2
- Stenroth, Signe 9
- Stenroth, Sigrid 26
- Stenroth, Sini 50
- Stenroth, Tauno 39, 43
- Stenroth, Uno Alfred 6
- stenroth.net 16
- Stenroth-arkisto 36
- Stenrotheja vallankahvassa 39
- Stenrothien DNA-projekti etenee 43
- Stenrothien keskeneräinen saa jatkoa 2006 13

- Stenrothien keskeneräinen valmistui ajallaan, hakuteos julkaistaan sukujuhlissa 6
- Stenrothien polveutuminen Tanskan kuningashuoneesta 4
- Stenrothien suku- ja kulttuuritapaaminen Iisalmessa 2017 38
- Stenrothien suku kokoontuu Nivalassa 2004 13
- Stenrothien sukuarkisto Jyväskylässä 44
- Stenrothien sukujuhla ja vuosikokous Laukaassa 12-13.6.2010 23
- Stenrothien sukujuhlista Nivalassa 2004 on tulossa mittava tapahtuma 12
- Stenrothien sukujuuria Turun tuomiokirkossa 48
- Stenrothien sukukirja ennakkomyynissä : Tilaa omasi ennen kuin painos loppuu 17
- Stenrothien suoran isälinjan DNA-testien tilanne 42
- Stenrothien toiminta-ajatus 7
- Stenrothien vanha sukuarkku ja muita tavaroita näyttelyyn 5
- Stenrothien yhteydet kiinnostavia 38
- Stenrothilainen vuorineuvos 13
- Stenrothilaiset Suomen sodassa 21
- Stenrothilaista monikulttuuria 20
- Stenrothilaista siirtolaisuutta – Varpulat jäivät työn perässä Ruotsiin 20
- Stenrothilaisuus on etuoikeus 26
- Stenrothin sukuseura harkittavana 2
- Stenrothin sukuseura osallistuu Sibelius-festivaaleille 11
- Stenrothin Suomen ulkoasiainhallinnossa 12
- Stenrothin suvun alkuvaiheista löytyy paljon kirjallista tietoa 8
- Stenrothin suvun pappeja 16
- Stenrothin suvun tarina 16
- Stenrothit Helsingin vanhojen rakennusten omistajina ja rakennuttajina 49
- Stenrothit heräsivät 7
- Stenrothit ja Salmenkivet 1a
- Stenrothit Kajaanissa 26
- Stenrothit keittiössä – Annikin hirvistroganoff 41
- Stenrothit kokoontuivat Pieksämäellä 2008 21
- Stenrothit kokoontuvat sukuseuran vuosikokoustaapahtumaan Saarijärvelle 36
- Stenrothit Kuulutko sukuuni -tapahtumassa 6.-7.10.2018 41
- Stenrothit Lappeenrannassa 2003 12
- Stenrothit Pieksämäellä 2008 20
- Stenrothit pingviinien jalanjäljillä 42
- Stenrothit ristikoissa 16
- Stenrothit vaikuttivat Padasjoella 9
- Stenrothit, Pellosniemi ja Laukaa 7
- Stenroth-Klubi 22
- Stenroth-Laakkonen, Laura 39
- Stenroth-suku Lappeenrannassa 11
- Stenroth-sukuseuran kuulumisia 47
- Stenroth-suvun mieslinja 7 polvessa 2
- Stenroth-suvussa tapahtuu 2023 50
- Stolt, Jyrki 15
- Strömmer, Jaakko 18
- Stähle, Jenny 16
- Suku juhlimaan 2004 Nivalassa 11
- Suku kokoontui Suomenlinnassa 33
- Suku koolle – valta vaihtuu, puheenjohtajan vaali edessä 20
- Suku levisi nopeasti ympäri maata 4
- Suku Sibelius-festivaaleille 2002 10
- sukuarkisto 44
- Sukujen liitto vai liittosuku? 7
- Sukujoukkue Jukolan viestissä 31
- Sukujuhlat vihdoin totta – Suomenlinna täytyy Stenrotheista 6
- Sukujuhlista tutut Palolan työt 18
- SukuJutut tutuksi 36
- Sukukirjaan toivotaan vielä paljon lisää tietoja 5
- Sukukirjan nimeksi tulee Stenrothien keskeneräinen 4
- Sukukirjan suunnitelmat edistyvät aikataulun mukaan 15
- Sukukokous Suomenlinnassa 3
- Sukukokous toteutuu : Tervetuloa Mäntyharjulle 8.-9.6.1996 1
- Sukukokous tulee 4
- Sukukokous vahvistaa perinnettä ja perhesiteitä 1a
- Sukumme Angolassa 36
- Sukumme jäsen Brysselissä 17
- Sukumme kotkannokat, kulmakarvat ja muuta geeniasiaa 7
- Sukumme muusikoista 16
- Sukunimien suomentamisesta Stenroth-suvun piirissä 24
- Sukupuuni ompi kuusi 32
- Sukupäivien ohjelma 1996 I, 1a
- Sukuselvitys yhdistää osan Stenrotheista Gorm Vanhaan 33
- Sukuseminaari pohti suuntaviivoja 25
- Sukuseura 20 vuotta – Syyskuussa juhliittiin Sofiassa 45
- Sukuseura etsii taittajaa ja piirtäjää 13
- Sukuseura historiallisissa Hauhon maisemissa 29
- Sukuseura ja Suomenlinna kutsuvat 32
- Sukuseura netissä: stenroth.net 16
- Sukuseura rekisteröity – Toiminta käyntiin suunnitellen 8
- Sukuseura tutustui Fiskarsiin 43
- Sukuseura@internet 13
- Sukuseuralle isännänviiri 29
- Sukuseuran jäsenmäärä noussut jo lähelle ensimmäisen vuoden tavoitettaan 8
- Sukuseuran perustaminen – mistä kaikki alkoi 43
- Sukuseuran sihteeri Seija Lind 46
- Sukuseuran suunta 28
- Sukuseuran talous heikkeni Kivenjuurien suurnumeron julkaisemisesta 14
- Sukuseuran toiminta on käynnistettävä maltilla 7
- Sukuseuran uudet jäsenet esittäytyvät 34
- Sukuseuran vuosikokousta vietettiin juhlavasti 2002 10
- Sukuseurassa yli 200 jäsentä vuonna 2001 9
- Sukuseurojen Keskusliitto neuvoo, kouluttaa, palvelee 1a
- Sukutapaaminen Hämeen sydämessä 41
- Sukutarinaseminaari tuotti tehtäviä 23
- Sukutarinaseminaariin 2009 22
- Sukutarinat talteen 26
- Sukutiedot kootaan yhteen 2
- Sukutietojen keruun jatkuva arki 27
- Sukututkija internetissä 16
- Sukututkijana digimaailmassa 44, 45
- sukututkimus 45
- Sukutyö jatkuu Kvartetton jälkeen 34
- Sukutyössä on perimmältään kyse sukurakkaudesta 44
- Sukuun on kuulunut historian aikana ainakin 76 professoria 10
- Sukuun uusi nuori kirjailija 34
- Sukuviikonlopun yleisohjelma Nivalassa 19.-20.6.2004 14
- Sukuyhteys syntyy oivalluksesta 3
- Sulin, Tiina 45
- Sundman, Jan 22, 35
- Suolahti, Eino 24, 39
- Suolahti, Heikki 11, 41
- Suomalaiset ja kiinalaiset lukiot tekevät tiivistä yhteistyötä 18
- Suomela, Aamos 42
- Suomen naisvoimistelun uranuurtaja 38
- Suomen sota 21
- Suomenlinna täytyy Stenrotheista 6
- Suomenlinnan historialliset paikat odottavat sukujuhlaan osallistuvia 5
- Suomenlinnasta vuodesta 2000 vuoteen 2014 ja... 32
- Suomi 100 37
- Suotuisasti eteenpäin 10
- Sutela, Lauri 13, 15, 27

- Sutela, Veikko 15
- Sutelan veljekset saivat muistolaatan Hankasalmmelle 15
- Suunnittele sukuseurallamme logo 13
- Suursuosio : Suomenlinnan sukukokoukseen tulossa ennätysjoukko 5
- Suvuista ja sukujen voimasta 10
- Suvun alkujuuret Jämsässä 30
- Suvun ja sukujen side 17
- Suvun lääkäreistä ja vähän muistakin 16
- Suvun miehillä kolme eri sukunimeä: Stenroth, Salmenkivi, Kivijuuri 2
- Suvun ruokaperinnettä : Annelin kookosleivät 34
- Suvun sotilaat 16
- Suvun tahdon noudattaminen ohjaamassa sukuseuran jäsenyykäytäntöä 9
- Suvun tausta Erik Stenrothin lasten ja lastenlasten nimissä 32
- Suvun tunteet (runo) 3
- Suvun urheiluväki 16
- Suvun vanhin jäsen Aili Wikman täyttää 100 vuotta 8
- Suvussa tapahtuu 42
- Suvut ja sukutarinat 22
- Syyskuussa juhliittiin Sofiassa 45
- Syyttäjät kitkee korruptiota – Antti Pihlajamäki toimii lahjonnan estämiseksi 20
- Säntillinen Ville Palola – pohjalainen sukuseuran veturi 37
- Säpinää tiedossa 12
- säveltäjien teosluettelot 46
- Säännöistä ja muustakin 23
- Säännöt uusiksi – miksi? 47
- Säännöt uusiksi ja Yrjö Sariola ensimmäiseksi kunniajäseneksi 15
- sääntöuudistus 2021 47
- Söderström, Eva 16
- Söderström, Håkan 9
- Söderström, Sirpa 24
- Söderström, Thelma 15
- Söderström, Tom 24
- Taikatemppu pakasteherneistä 42
- Taikurista tohtoriksi – Teologia ja puolan kieli johdattavat Emil Antonia 24
- Taiteen maisterista tuli metallimies 30
- Taiteilija ja meri 17
- Taiteilijaksi vaikeuksien kautta 33
- Tallberg, Thomas 33
- Taloustalkoot tarpeen julkaisutoimintaa varten 2
- Talvisodan joulun itärintamalla 27
- Tandefelt, Adolf 5
- Tandefelt, Margaretha 5
- Tandefelt, Otto 31
- Tandefelt, Selma 31
- Tandefeltien ja Stenrothien tapaamispaikka on Hartolan kuningaskunnan Koskipää 5
- Tandefelt-suku 5, 31
- Tangon taituri 48
- tankotanssi 48
- Tanskan kuningashuone 4
- Tanskan kuningashuoneesta Pellosniemen pappilaan 33
- Tapio ja Ilona Murto – tietoa ja taidetta Kanadassa 15
- Tarinakirja odottaa muisteloita ja sukujuttuja 28
- Tarinoiden kerääminen on sukuseuran tehtävä 12
- ”Tarinointa on vasta vähän” 26
- Tarjanne, Pekka 10, 24
- Tarta de Santiago 45
- Tarus, Heikki 20
- Tarus, Olavi 9
- Tarvainen, Aino 25
- Tarvanen, Otto 31
- Tavailla, Maija 25
- Tavoitteena terveys ja tarmo 31
- Tekojen, ei taustan perusteella 49
- tekoäly 40
- Tekoälykirjan matka markkinoille 41
- Teologia ja puolan kieli johdattavat Emil Antonia 24
- Terhi Kilpi sikainfluenssaa torjumassa 24
- Tervehdys Atlantin takaa – Sotaveteraani ja taiteilija Ilona Teresia Raatikainen 34
- Tervehdys kaikille! 45
- Tervehdys serkut, läheiset ja kaukaisemmatkin 44
- Tervehdys taloudenhoitajalta 10
- Tervehdys Turengista 43
- Terveisiä Tyrvännöstä 2020 41
- Tervetuloa Erik 325 vuotta -tapahtumaan Jämsään 30
- Tervetuloa Etelä-Hämeen Tyrvääntöön 40
- Tervetuloa Iisalmeen ja Ylä-Savoon Saran sukuhaaran maisemiin 38
- Tervetuloa Kulttuurikeskus Sofiaan 44
- Tervetuloa Pieksämäelle 20
- Tervetuloa Saarijärvelle! 36
- Tervetuloa sukujuhlalle Suomenlinna 2020 41
- Tervetuloa sukukokoukseen 2014 32
- Thaimaa 38
- The Rolling Kalpala 16
- Theo von Bell jatkaa Okun perintöä 29
- Tieteen, talouden ja yhteiskunnan monitoimimies 18
- Tietoa ja taidetta Kanadassa 15
- Tietoa Siilin myllyn väestä etsitään 27
- Tietoa talteen korona-vuodesta ja lehti jakoon koko suvulle 45
- Tietoisuus lisääntyy 11
- Tietotekniikan ammattilainen sukujuuriensa äärellä 47
- Tietotekniikkarikollisuuden ja korruption vastainen työ 22
- Tilaa Intermezzo ennakkoon! 16
- Tilitularittan ja muita muistoja taidemaalari-isästä E. J. Härkösestä 20
- Timo Siukonen kirjoittaa kirjaa tekoälystä 40
- Timon testamentti 21
- Timo-vaarin keittiöstä : mustikkapiirakka 31
- Toiminnan vuosi 37
- Toimintasuunnitelma 2009–2010 21
- Toini Puupponen in memoriam 35
- Toini von Bell rakasti sukua 7
- Toini von Bellin kinnupiiimäkakat 32
- Toisenlaista sukututkimusta 18
- Toistamisen tärkeys 35
- Toivanen, Anna 13
- Toivanen, Liisa 23
- Tolska, Kaisa 43
- Toukomaan, Aili 11
- Toukomaan, Sipriina 47
- Toukomaan, Toivo 18
- Toukomaan, Tuomas 47
- Toukomaan, Vesa 29
- Tuhannen perheen rassa lähestyy sukututkimuksessa 4
- Tukea ja turvaa, hoivaa ja huolenpitoa 50 sijoituslapselle 49
- Tulethan sinäkin juhlimaan 24
- Tulevaisuudentutkija Risto Linturin mukaan kohta suuria muutoksia tulossa 42
- Tulkaa mukaan 31, 36
- Tunne sukusi – tunnet itsesi 21
- Tuntematon tulee tutuksi 3
- Tuomela, Päivi 33
- Tuominen, Hans 22, 26, 50
- Turkin Yläniä 32
- Tuskien kautta tähtiin 15
- Tutkimuksen ja taiteen liitot 39
- Tutkimus pitää naiset mukana 3
- Tutkimus toi uutta tietoa Nils Stenrothin aviottomista pojista 7
- Tutkimustietoa ikääntymisen vaikutuksista liikuntakykyyn 30
- Tutustumassa Tandefeltien ja Stenrothien vaiheisiin 31
- Tuulia Salmenkiven polveilevat polut 47
- Tyrvääntö 39
- Tyttökoulun tiukka rehtori 1a
- Täydennyksiä professorilistaan 11

- Täyttä elämää koneen varassa 50
 Törmänen, Anneli 27
 Törmänen, Juhani 34
 Tötterman, Albert 11, 13, 18, 39, 41
- Ukkonen, Eevi 39
 Ukkonen, Elisa 39
 Ukkonen, Kai-Valtteri 39
 Ukkonen, Vili 39
 Ulkoasiainministeriön arkisto
 sukututkijoiden lähteenä 24
 Ulkoministeri Otto Stenroth ja
 "kapsäkki" 40
 Ulos telakalta 10
 Unohtunut kuvataiteilija Eino J.
 Härkönen 23
 Urheilevat Lindit pitävät asiat
 järjestyksessä 31
 Urheilukirjailijan tilinpäätös 29
 Useita tapoja lähestyä Bure-suvun
 tutkimusta 45
 Uuno Alfred Stenroth neuvoi
 poikiaan: "Älkää suomentako
 sukunimeänne" 6
 Uusi sukuhaara aviottomasta
 lapsesta 21
 Uutta sukukirjaa suunnitellaan 11
 Uutta tietoa löytynyt Laukaan
 Roschiereista 5
- Vahvistetaan sukusiteitä 25
 Vakio, Jalmar 47
 Valheen jäljillä 32
 Vallonit 43
 Valmistaudu päättämään sukuseuran
 perustamisesta 6
 Valtonen, Gunnel 13
 Vammaiset ja pohjoismainen
 hyvinvointi 18
 Vammaispalveluista taisteleva
 perhe 18
 Vanhala, Ari 17
 Vaniljainen mustikkapiirakka
 Ikäheimojen tapaan 36
 Varpula, Aino 20
 Varpula, Voitto 20
 Varpulat jäivät työn perässä
 Ruotsiin 20
 Vartiainen, Juhana 32, 39
 Varvikko, Ilpo 16
 Vastuunvaihdon kynnyksellä 49
 Verta, hikeä ja gastronomiaa 11
 Vesalo, Tarja 16
- Vesalo, Viljami 33
 Viekö listautuminen Savisalot
 Mikkelistä Australiaan 20
 viikingit ja Stenrothit 34
 Viipuri 41
 Viisi kokemusta Helsinki City
 Marathonilta 16
 Viljamaa, Yrjö 16
 Virkaa 2022 toimittavan mietteitä 48
 Virkistävää iloa koronan keskellä 46
 Virkkala, Matti 18
 Virkkala, Mirja 21
 Virkkala, Onni 9
 Virtain vaikuttaja Adolf Floor –
 sammunut sukuhaara? 18
 Virtanen, Aarre 35
 Vogt, Kari 13
 Von Bellien sukujuuret Skotlannissa
 ja Saksassa 26
 Von Bellien tiivis sukuyhteisö
 tukena 25
 Von Bellit tulivat Suomeen 1852 9
 Vuodet ovat vierineet 50
 Vuolijoki-Saaristo, Kirsti 20
 Vuoret ovat kiipeämistä varten 13
 Vuori-Stenroth, Elisa 46
 Vuorjoki, Raimo 13
 Vuosikokous ja sukuseurapäivä 2012
 Lautsian kartanossa Hauholla 28
 Vuosikymmen takana – mitä
 edessä? 24
 Vähätiitto, Tarja 17
 Väistyvältä päätoimittajalta 47
 Vänrikki Stenrothin marssi 48
- Wahlman, Harry 11
 Wahlman, Tom 17
 Walden, Juuso 18
 Walldén, Fredrik 31
 Walldén, Markku 33
 Walldén-suku 15
 Wegeliuksen sukukirja valmistunut 9
 Wegelius, Jaakko 13
 Wegelius, Karl Isak 26
 Wegelius, Salomon Primus 26
 Wegelius, Wille 9
 Wegelius-suku 9-11, 26, 45
 Wegelius-suvun vanhimmat ovat
 Saran jälkeläisiä 10
 Wegeliusten jäljillä Karjalassa 11
 Wegeliusten taimitarha Vuoden
 laatuottaja 2011 26
 Westö, Kjell 18, 22, 23, 27, 33
- Westön 12-säikeinen palmikko 33
 Who are the Allwoods and what is it
 like to have family contacts in 18
 Wikman, Aili 8, 9, 11
 Wilskman, Anna-Maria 45
 Wilskman, Ivar 31
 Wilskman, Jan-Erik 11
 Wilskman, Juho 45, 47
 Wirzenius, Allan 9
 Wright, Ferdinand von 39
 Wright, Georg Henrik von 10, 13, 36
 Wright, Johan Magnus von 35
 Wright, Julius von 13
 Wright, Magnus von 39
 Wright, Moira von 42
 Wright, Wilhelm von 39
 Wuolijoki, Annaliisa 15
 Wuolijoki, Sylvi 16
 Wuorenhimo, Eeva-Kaarina 17
 www.stenroth.net 27
- Yhdessä kohti tulevaisuutta 24
 Yhinniemen huvila 26
 Yhinniemestä Hakasaareen 26
 Yhteisöllisyyden liima kehityksessä
 ja Suomessa 43
 Yksinäisyys 50
 Ylikangas, Aimo 20
 Ylikangas, Olavi 25
 Ylikangas, Ossi 20
 Ylikangas, Rauni 25
 Yllätyksiä saippuakuplaurkkien
 matkassa 7
 Yllätys kahvihuoneessa 43
 Ylppö, Arvo 10
 Yrjö Sariola Otamme osaa suruun 37
 Yrjö Sariola opettaa psalmeista 33
 Yrjö Sariola jätti puheenjohtajan
 tehtävät 10
 Yrjö Sariolan kolme kiinnekohtaa:
 Stenrothit, Pellosniemi ja Laukaa 7
 Zappa, Frank 46
 Zweygbergk, Goa 6
 Åkerhielm, Hjalmar 3
 Älä heitä tietoa roskeen! 8, 16, 36
 Älä unohda jäsenmaksua! 47
 Öckerdal, Rolf 17
 Östersundomin kartanon vaiheita
 1500-1600 48
 100 stenrothilaista juhli 10-vuotiaasta
 sukuseuraa 25

[Hakemiston kokosi Seija Lindin esitöiden pohjalta Heikki Poroila 10.5.2023]

Palautusosoite
Seija Lind
Maalarintie 10 as 1
04200 KERAVA

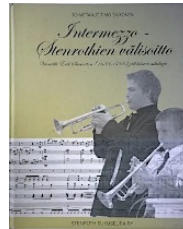
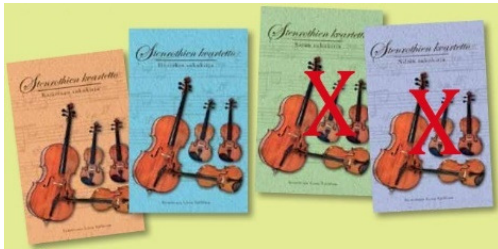
Posti Green

Stenroth-tuotteita vielä saatavana!

Stenroth-viiri ja standaari

Muutamia kappaleita vielä saatavana, hinnat 90 ja 30 euroa + toimituskulut

Sukukirjoista löytyvät lähetettäväksi asti *Intermezzo* (25 € + 6,90 € Postille) sekä Katarinan ja Henrikin *Kvartetot* (ä 15 € + 6,90 Postille)

Tilaukset osoitteella Theo von Bell
Joukahaisentie 23, 04230 KERAVA
tai sähköisesti theo.bell@bastu.net

© Stenroth sukuseura ry Toukokuu 2023

Esivanhempien

SAARENMAA KUTSUU

LOMAILE JUKKAMAASSA!

Tutustu Jukkamaahan lähemmin: www.jukkamaa.fi

Viihtyisä tukikohta Saarenmaalla, jossa riittää
nähtävää ja koettavaa: www.visitsaaremaa.ee/fi/

Lisätiedot: Jukka Paatero, puh. 0400 557 144,
jukka.paatero@gmail.com

JÄSENETU
-20%

120,-/vrk, sis. 4 hlö.
Lisähenkilöt 24,-/vrk
(norm. 150,-/vrk
/4 hlö)

